

**XII. évf. 7-9. összevont szám
2022. július-szeptember**

Komárom-Esztergom megyei könyvtárszakmai folyóirat
(A Téka Téma utódja)

<http://kemlib.jamvk.hu>
<http://epa.oszk.hu/02700/02762>

Kiadja a József Attila Megyei és Városi Könyvtár
2800 Tatabánya, Fő tér 2. **Felelős kiadó** Mikolasek Zsófia igazgató
Felelős szerkesztő: Mikolasek Zsófia
Rovatvezetők: Fábián Ildikó, dr. Horváth Géza,
Márku Mónika, Mikolasek Zsófia, Suller Ildikó Tünde
Műszaki szerkesztés: Török Csaba
ISSN 2062-5782

Tartalom

PAP ZSUZSANNA	
Országos ODR konferenciák a József Attila Megyei Könyvtár szervezésében (2001-2021).....	3
Megyei körkép	25
Képzelt nekrológ helyett	25
Ifjúsági olvasótábor mangákkal a főszerepben - ZANTLEITNER LAURA.....	26
Turczai István Robin Hóddal érkezett a könyvtárba - GOLDSCHMIDT ÉVA.....	27
Mielőtt ránk tört a nyár... - NAGY EDIT	28
Lehet-e két keréssel több? - NÁSZ JÁNOS	28
A nyírfák csendje – beszélgetés és kötetbemutató Tomcsik Nórával - MÁRKU MÓNICA	29
Bánfi József grafikusművész kiállítása	30
El Camino, ahol a csodák is megtörténnek - NÁSZ JÁNOS	30
Nyári kiállítás a Népházban - NAGY EDIT	31
Szent Iván éji fény- és hangvarázs a megyei könyvtárban NÁSZ JÁNOS	32
KSZR körkép.....	33
Vidám nyári programok Bajnán - PÓSA ANDREA.....	33
Ismét nagy sikerrel zárult a KemGuru Olvasótábor - FÁBIÁN ILDIKÓ	34
KITEKINTŐ.....	36
A jövő könyvtára konferencia és Nyitott Könyvek Éjszakája, Székelyudvarhely - ZANTLEITNER LAURA.....	36
Komárom-Esztergom megyei Éghajlatváltozási Platform ülése Bábolna 2022. június 1. - NÁSZ JÁNOS	37
FELLNER 300 - IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ	38
GYEREKSAROK	39
A Jókai ligettől a Brigetio Gyógyfürdőn át a Monostori Erődig - SZILASSI ANDREA	39
Gyalogbéka Öko-olvasótábor - SULLER ILDIKÓ	40
Pindurik lepték el a Gyermekkönyvtárat! - KUN-KOVÁCS ERIKA	41
Helytörténet, honismeret	42
Unikummal gyarapodott muzeális gyűjteményünk	42
2022-ben Tatabánya várossá válásának 75. évfordulójáról emlékeznek - IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ	43
Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás - DR. HORVÁTH GÉZA	44
EGYESÜLETI ÉLET	45
MKE Vándorgyűlés 2022 – Kaposvár - MIKOLASEK ZSÓFIA	45
Könyvtárzöldítés a vándorgyűlésen, Kaposváron is - NÁSZ JÁNOS.....	46
Könyvtári sajtófigyelés	47
2022. JÚNIUS	47
2022. július	51
2022. augusztus.....	52

**Országos ODR konferenciák a József Attila Megyei Könyvtár szervezésében
(2001-2021)**

A tatabányai József Attila Megyei Könyvtár 2001 óta a Komárom-Esztergom Megyei Könyvtári hét hagyományos országos programja részeként minden évben megrendezte az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer tagkönyvtárai könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó kollégáinak országos tanácskozását.

Az első konferencia évében, 2001-ben ellenőrizték az ODR tagkönyvtárait. A NKÖM évente bizonyos összeggel támogatja a tagkönyvtárakat, hogy a dokumentumszolgáltatás és -nyilvántartás színvonala egyre magasabb legyen. *Fátrai Erzsébet Márta*, a JAMK könyvtárközi szolgáltatással foglalkozó könyvtárosa számára ez az ellenőrzés adta az ötletet egy könyvtárközis konferencia szervezésére. Pályázatot nyújtott be a NKÖM-hoz egy országos konferencia megrendezésére: "Az Országos Dokumentumellátó Rendszer és a könyvtárközi kölcsönzés" címmel, és sikerrel is járt. Úgy gondolta, hogy hasznos lenne meghívni a könyvtárközi szolgáltatással foglalkozó könyvtárosokat, megbeszélni az ellenőrzés eredményeit, meghívni az ODR lelőhely-adatbázist leginkább ismerő és használó előadókat. A pályázat benyújtása előtt egy kis közvéleménykutatást végzett a könyvtárközis levelezőlistán, ahol a visszajelzésekből kiderült, hogy az elképzelés nagyon jó, nemcsak hasznos ismeretek megszerzése, hanem még inkább a személyes találkozás, tapasztalatcsere miatt.

A sikeres pályázatnak köszönhetően négy előadót kérhetett fel: *dr. Kenyéri Katalint*, a NKÖM munkatársát, *dr. Koltay Klárát*, a DEENK főigazgató-helyettesét, *Dávid Boglárkát*, a DEENK és *dr. Szalókné Sulyok Emiliát*, a Berzsényi Dániel Megyei Könyvtár könyvtárosát. A tagkönyvtáraknak kiküldött meghívóra több mint száz jelentkezési lap érkezett vissza.

2001. október 18-án, az első konferenciára már 9 órától folyamatosan érkeztek az ország különböző pontjáról, így ismerkedésre, könyvtárbemutatóra és egy kávé melletti kis csevegésre is jutott idő. A 11 órakor kezdődő konferenciát Dr. Monostori Imre, könyvtárunk igazgatója nyitotta meg, melyben örömet fejezte ki, hogy időt és energiát nem sajnálva ilyen sokan eljöttek.

A konferencia érdemi részében elsőként *dr. Kenyéri Katalin* az ODR vizsgálat eredményéről számolt be. A nyilvántartások hiányosságáról, az egyenlőtlen terhelésről, néhány kimagasló teljesítményről, a postaköltség elszámolásának problémájáról, minőségbiztosításról beszélt.

Dr. Koltay Klára a lelőhely-adatbázist mutatta be. Célként a tagkönyvtárak mihamarabbi teljes állományának adatbázisba kerülését fogalmazta meg, így elkerülhető egyes könyvtárak túlzott megterhelése. *Dávid Boglárka* és *dr. Szalókné Sulyok Emília* saját könyvtáruk könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatát mutatta be. Délután következtek a hozzászólások, elsőként Kürti Lászlóné, az OSZK Dokumentumellátó Szolgálat osztályvezetője számolt be az IFLA VII. Nemzetközi Könyvtárközi konferenciáján hallottakról: a jó szolgáltatáshoz elengedhetetlen a teljes körű központi katalógus, a képzett személyzet, az együttműködés. A beszámoló után a kollégák személyes problémái kerültek sorra: egyes könyvtárak a felsőoktatási könyvtárakat indokolatlanul terhelik, ugyanakkor kihasználatlan lehetőségek vannak. A kérések számának emelkedése, a gyors teljesítés igénye nagyfokú együttműködést kíván, ami az esetek többségében a leghatékonyabb segítség. A tanácskozás nagyon hasznos volt, rengeteg tapasztalattal gazdagodott mindenki, - megfogalmazódott az évenkénti találkozás igénye.

Szinte mindegyik tagkönyvtárból részt vettek az első konferencián, ezért nem volt kérdéses a második megrendezése, melyre az anyagi fedezetet ismét a NKÖM Könyvtári Osztályának pályázata biztosította.

A könyvtárközis levelezőlista segítségével felmértük az igényeket. Több javaslatból a választás az egyházi könyvtárak és az Ariel bemutatására esett, hiszen az együttműködési lehetőségek kibővítése és a technikai újdonságok megismerése a munka gyorsítását eredményezi.

2002. október 7-én ismét 9 órától érkeztek a vendégek, kollégák, közel százan. Mindenki nagyon örült a viszontlátásnak. 11 órától a megnyitót követően az egyházi könyvtárak állományáról és a számítógépes adatbázisokról tartott előadást *Berecz Ágnes*, a Dunamelléki Református Egyházkerület Ráday Könyvtár vezetője és *Czékli Béla*, az Esztergomi Főszékesegyházi Könyvtár vezetője. Elmondták, hogy a lehetőségeikhez mérten igyekeznek eleget tenni a könyvtárközi kéréseknek. *Ásványi Ilona*, az Egyházi

Könyvtárak Egyesületének titkára a technikai hátrányokról és a kellő támogatás hiányáról számolt be, melynek megoldására – *Tóth Elek*, a NKÖM Könyvtári osztályának munkatársa szavaiból kiderült – folyamatosan keresik a lehetőségeket.

Gregorovicz Anikó, a MTA könyvtárosa és *Kürti Lászlóné*, az OSZK Dokumentumellátó Szolgálat osztályvezetője az Arielt mutatta be. Egy digitális másolatot kértek meg az Akadémia Könyvtárából, amelyet Ariel programmal készítettek el, és ami az előadás alatt meg is érkezett. Az Ariel program nagyon könnyen kezelhető, megspórolható általa a postaköltség, valamint az elkészített dokumentumok tárolhatók, visszakereshetők és újból elküldhetők kiváló minőségben. A délelőtti utolsó előadásában *Dávid Boglárka* és *Molnár Sándor Gábor*, a DEENK könyvtárosai bemutatták, hogy a megnövekedett könyvtárközi forgalom miatt szükségessé vált gépi (Excel) nyilvántartásokból gyorsan és sokféle statisztika készíthető.

A közös ebédet követő, jó hangulatú beszélgetésekből kiderült, hogy a könyvtárközi kérések száma ugrásszerűen megnőtt. A tavalyi konferencián elhangzott túlzott terhelés miatti panaszok helyettebb az évben a kollégák már kifejezetten kérték, hogy keressenek az állományukban és küldjék a kéréseket. A szemlélet megváltozásában a személyes találkozásoknak minden bizonnyal fontos szerepe volt és van.

2003. szeptember 29-én a harmadik konferencia egyúttal ünnepélyes találkozó is volt: öt éves születésnapját ünnepelte az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer. Első előadó *dr. Kenyéri Katalin*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának főtanácsosa volt, aki a könyvtári rendszer fejlesztésének stratégiája mellett a szakfelügyeletről is beszélt. Elmondta, hogy az ODR szolgáltatásainak fejlesztése a vidéken élők esélyegyenlőségét segíti, és a 73/2003. (V. 28.) kormányrendeletet ismertette, amely meghatározza a kérő és szolgáltató könyvtárak feladatait, és kiemeli a szolgáltatás mihamarabbi teljesítését. Ezt követően *dr. Koltay Klára*, a Debreceni Egyetem, Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgató-helyettese bemutatta az ODR lelőhely-adatbázis új verzióját, amely már több keresési és kérési lehetőséget is biztosít, valamint a tagkönyvtárak már elvégezhetik adataik karbantartását. A 2003-as konferencia egyik fő célja volt a nem nyomtatott dokumentumok könyvtárközi kölcsönzési problémáinak megvitatása. Kiemelten a hangzó, audiovizuális dokumentumok küldésénél merültek fel gondok. Így a következő előadások közül az elsőben *Gócza Julianna* és *Liszka Zsuzsanna*, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár Zenei Gyűjteményének könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatát mutatta be. Csak könyvet és kottát küldenek el, hangzó anyagokat sajnos nem, a hangzó dokumentumok nagyon rövid kölcsönzési határideje miatt. A vidékre küldés ebbe az időbe már nem fér bele.

A közös ebéd és az ünnepi torta elfogyasztása után *Kiri Angéla* és *Varga Éva*, a székesfehérvári Vörösmarty Mihály Megyei Könyvtár könyvtárközi kölcsönzését végző munkatársainak érdekes és őszinte beszámolóit következtek. Ők is a könyvtárközi kérések rohamos emelkedéséről számoltak be, ami már szinte teljesítőképességük határát súrolja. Számukra is problémás a hangzó dokumentumokra felvett kérések eredetiben történő teljesítése, hiszen nagyon kevés könyvtár hajlandó ezt a dokumentumtípust kölcsönözni.

Az előadásokat ismét beszélgetés követte, a kollégák kérdéseire főként *dr. Kenyéri Katalin* válaszolt. Több kolléga számolt be könyvtáruk kölcsönzési gyakorlatáról, illetve arról, hogy interneten elérhető számítógépes katalógussal rendelkeznek, ami pontos információt nyújt a dokumentumok lelőhelyéről, segítve a minél gyorsabb teljesítést.

A negyedik ODR Konferenciát **2004. szeptember 27-én** tartottuk. Ezen a konferencián a megyei önkormányzat és a kerület művelődési bizottságai együttműködési szerződésének köszönhetően a Nyitrai Önkormányzati Kerület könyvtárosai is képviseltethették magukat. *Dr. Kenyéri Katalin*, a NKÖM Könyvtári Főosztályának munkatársától az ODR létrehozásának körülményeit ismerhették meg a résztvevők. A könyvtárközi kérések száma két és félszeresére nőtt az elmúlt öt év alatt, ami a megvalósult komoly fejlesztéseknek köszönhető, évente átlagosan 100 millió Ft-tal támogatták az ODR tagkönyvtárakat. Támogatást nyújtottak könyvbeszerzésre, telematikai fejlesztésre, postaköltségre (a konferencia idejére az évi keret elfogyott a kérések nagy száma és a postai díjak inflációt meghaladó növekedése miatt). A további években folytatódik a könyvtárak számítógéppel való ellátása, az internetelés biztosítása, hogy ne kelljen a dokumentumokat utaztatni, hanem elektronikusan is küldhetővé váljanak. A másolatok készítésénél jelentkező problémák miatt előtérbe került a szerzői jogi törvény, a téma szinte kimeríthetetlenül vált a folyamatos változások és az EU-jogharmonizáció miatt. E törvény kimondja, hogy a másolat készítése jövedelemszerzést vagy -fokozást nem szolgálhat. A második előadásban *Bakonyi Gézá*tól, az SZTE

Egyetemi Könyvtár főigazgató-helyettesétől a MOKKA/ODR fejlesztésről kaptak tájékoztatást a vendégek. Elsődleges feladat a technikai háttér biztosítása, hiszen az adatbázisban már több mint kétmillió rekord található, és a napi látogatók száma átlagban 400, ami az őszi-téli időszakban várhatóan tovább emelkedik. A két rendszer összeolvasztását mindenképpen el kell végezni, mivel a párhuzamos működtetés nem hatékony. Ezeken kívül pontosításokat kell elvégezni a katalogizálásban, lelőhelynyilvántartásban. A délelőtti utolsó előadásában *Kürti Lászlóné* beszélt a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzés helyzetéről. Több nemzetközi közös katalógust ismertetett, mivel a kollégáknak egyik gondja a dokumentumok beazonosítása. Az információáramlás főként a posta miatt akadályozott, és a tavalyi évi átszervezés miatt is sok volt a késés, ami rontott a könyvtárak eddigi jó kapcsolatán. Délután ebben az évben is az aktuális gondok megbeszélésének ideje volt, ahol felhívták a figyelmet arra, hogy a Szegedi Egyetemi Könyvtár egy könyvtárnak egyszerre összesen hat kötetet kölcsönöz, és a Debreceni Egyetemi Könyvtár már csak olvasótermi használatra küldi a dokumentumokat. Az elmúlt évek alatt a könyvtárközi kölcsönzés olyan mértékben nőtt, amivel a könyvtárak már nem tudnak lépést tartani, ezért is szükséges az elektronikus lehetőségek kihasználása.

2005-ben immár ötödször gyűltek össze az ország minden tájáról érkezett könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó kollégák az ODR konferencia keretében. Első előadó *Skaliczki Judit*, a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériumának főosztályvezetője volt, akitől a résztvevők megtudhatták, hogy két meghatározó könyvtári fejlesztés zajlik. Az ODR tagkönyvtárainak technikai fejlesztésével, állománygyarapítási támogatásával az információhoz jutás állampolgári joggá vált. A rendszer tényleges működéséhez a kistéleplések könyvtáraiban el kell érni, hogy legyen internet-hozzáférés, hiszen ez nemcsak a tanulók számára nélkülözhetetlen, hanem a könyvtárak számára is elengedhetetlen a központi adatbázisokhoz, katalógusokhoz való hozzáférés miatt.

Ehhez a kistérségi társulásban rejlő lehetőségeket kell felhasználni, azonban az ODR tagkönyvtárak folyamatos fejlesztéséről, támogatásáról sem szabad megfeledkezni. *Bakonyi Géza*, a SZTE Egyetemi Könyvtár főigazgató-helyettese az ODR–MOKKA folyamatban lévő összekapcsolásáról adott tájékoztatást. Az országos lelőhely-nyilvántartás a feldolgozást is segíti, hiszen a központi adatbázisból letölthetők a bibliográfiai leírások. *Bartók György*nek, a Könyvtári Intézet munkatársának tájékoztatója az elektronikus dokumentumküldésről szólt. Az internet felgyorsítja és leegyszerűsíti a könyvtárközi kölcsönzést, de a kérés küldése előtt mindenképpen utána kell nézni, hogy a kért dokumentum nem található-e meg a világhálón. Elsősorban folyóiratcikkek esetében lehet ez megoldás. Kisebb anyagok, könyvrészletek digitális formában történő küldése Ariel program használatával valósítható meg, ez kiválthatja a postai szolgáltatást. Ebédszünet után *Hölgyesi Györgyi*, a Könyvtári Intézet osztályvezetője “Tudja-e honnan kérheti? Könyvtárközi dokumentum-szolgáltatások a gyakorlatban” címmel egy felmérés részleteit ismertette. Az ODR szolgáltatásait igénybevevő városi és községi könyvtárak sokszor az egyetemi könyvtárakhoz fordulnak olyan kérésekkel, melyeket a megyei könyvtárak is ki tudnának elégíteni. Ennek sajnos két oka van: egyrészt a tájékoztatatlanság, másrészt hogy nem minden könyvtár szerepel teljes állományával a központi adatbázisban. Az egyenletesebb leterheltség miatt elsőként mindenképpen a megyei könyvtárak katalógusában javasolt keresni, és csak ezután küldeni a kérést az országos szakkönyvtárakba. Az utolsó előadásban *Rády Ferenc*, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgató-helyettese a könyvtárközi kölcsönzés postaköltségének helyzetéről számolt be. A portós feladást már nem téríti a rendszer, a megegyezés értelmében a visszaküldő szelvényt a postának el kell fogadni, ha bármilyen gond merül fel e tekintetben, akkor azt helyi szinten kell rendezni. Az ODR konferencia ötödik születésnapját tortával ünnepeltük.

A VI. ODR konferencia a “Digitalizált dokumentumok a könyvtárközi kölcsönzésben” címmel került megrendezésre **2006. október 9-én**. Elsőként *Moldován István*, az Országos Széchényi Könyvtár osztályvezetője mutatta be a Magyar Elektronikus Könyvtárat. Az interneten elérhető dokumentumok ugyan lecsökkentik a könyvtárközi kölcsönzés forgalmát, viszont az olvasó kényelmét szolgálják, hiszen gyorsan teljesülnek általuk a kérések. *Bánkeszi Katalin*, a Neumann János Digitális Könyvtár és Multimédia Központ Kht. szakmai igazgatója, a közismert nevén Neumann-Ház munkájáról számolt be. Akkori projekteik közül néhány: Jeles napok – oktatási segédanyagként használható kalendárium, Olvasni jó! – tematikus weblap gyerekek számára, Bibliotheca Hungarica Internetiana – magyar szövegtár, Webkat.hu – a magyar kulturális örökség körébe tartozó internetes források katalógusa, 2001-től a Nemzeti Audiovizuális Archívum fejlesztését is átvette. Ezt követően *Dávid Boglárka*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának osztályvezető-helyettese az Ariel dokumentumküldő szolgáltatás előnyeit és hát-

rányait ismertette. Gyorsan és nagyon jó minőségű, valamint kis méretű digitális másolatok készíthetők, de az újabb verziókat újra meg kell vásárolni, melyek sajnos a régi szkennerekkel nem kompatibilisek. A nap zárásaként *Fátrai Erzsébet Márta* a József Attila Megyei Könyvtár könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatát mutatta be. Az elmúlt években a forgalom jelentősen megnőtt, amiben szerepet játszott, hogy kihe-lyezett továbbképzéseken népszerűsítette a szolgáltatást. Szerencsére egyre több kiskönyvtárban van in-ternet, és a könyvtárosok igénybe is veszik ezt a szolgáltatást, hogy ne veszítsék el olvasóikat.

2007. október 8-án “Új és tervezett lehetőségek a könyvtárközi kölcsönzésben” címmel került megrendezésre a hetedik ODR konferencia. Dr. Monostori Imre igazgató a vendégek köszöntése után röviden ismertette az Országos Könyvtári Napok rendezvényeit, kiemelve a konferenciát megelőző napi – vasárnapi – nyitva tartás eseményeit. Kihangsúlyozta, hogy a könyvtárak számára mennyire fontos feladat az igények követése, a szolgáltatások bővítése.

Első eladó *Hölgyesi Györgyi*, a Könyvtári Intézet osztályvezető-helyettese volt, aki “Régi gondok és új trendek az ODR-dokumentumszolgáltatásban” című előadásában ismertette a postaköltség-térítés vál-tozásának hatását elemző vizsgálat eredményét. 2006 és 2007 első félévének forgalmát hasonlították ösz-sze, melyből kiderült, hogy a visszaküldés postaköltség-támogatásának megszüntetése szinte minden könyvtárban komoly forgalomvisszaesést (20%) eredményezett. Egy olyan felmérés is elkészült, amely-ből megtudhattuk, hogy az *Új Könyvekből* rendelt dokumentumok leírásai mennyi idő alatt találhatók meg az ODR lelőhely-adatbázisban. Sajnos az eredmény nem volt túl jó: átlagban 3 hónap, de féléves késés is előfordult. Az adatbejelentés típusairól (MARC feltöltés, ISBN alapú feltöltés, KELLO általi küldött ada-tok), azok előnyeiről és hátrányairól is szó esett. A cél a könyvtárközi kölcsönzés hatékonyságának eme-lése, ezért a Könyvtári Intézet az OKM Könyvtári Osztályának felkérésére MSZ ISO 11620:2000 alapú teljesítménymutatókat dolgozott ki. A második előadásban *dr. Koltay Klára*, a DEENK főigazgató-helyettese az ODR és a MOKKA akkori helyzetéről, az egyesítéshez szükséges fejlesztésekről beszélt. Az eredeti 15 MOKKA tagkönyvtár köre 16 taggal bővült, és még tovább bővül majd 26 könyvtárral. Nem csak e két adatbázist (MOKKA, ODR) szeretnék egy rendszerbe összevonni, hanem más adatbázisokat is. Utolsó előadásban az Országos Idegennyelvű Könyvtár könyvtárközi gyakorlatát ismertette *Madarász Katalin*. Kezdetektől szolgáltat az ODR-ben, de sajnos állományuknak csak töredéke található a rend-szerben, ezért az idegen nyelvű dokumentumokat célszerű a könyvtár adatbázisában is megkeresni. A közös ebéd után ismételten lehetőség nyílt hozzászólásokra, problémák megvitatására. Elsőként Kürti Lászlóné (OSZK) a másolatkérésekkel kapcsolatos problémát részletezte. Kérte a kollégákat, hogy ne keverjék össze a MATARKA másolatküldő szolgáltatását a könyvtárközi másolatküldéssel, hiszen az előbbi drágább, és a fizetés módja is más. *Dr. Kenyéri Katalin* (OKM) a 2008 első félévében várható, könyvtárközi kölcsönzést segítő pályázatokra hívta fel a figyelmet. *Bánkeszi Katalin* (OSZK) elmondta, hogy az EU-s pályázatoknak köszönhetően nagy mennyiségű anyag digitalizálását végezhetik majd el, ennek előkészületei már elkezdődtek. Ebben az évben a konferencián első alkalommal részt vett néhány integrált könyvtári rendszer szakembereit elsősorban a MOKKA-ODR összevonása érdekelte, mellyel kapcsolatban *dr. Koltay Klára* elmondta, hogy az akadályok elhárításán dolgoznak, hogy végre egy jól működő, pontos, országos lelőhely-adatbázis jöhessen létre.

2008-ban, október 13-án várta könyvtárunk a könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó könyvtá-ro-sokat a VIII. ODR konferenciára. Ebben az évben a határainkon túlról is érkeztek könyvtárosok a tanács-kozássra. Dr. Monostori Imre erdélyi, felvidéki, vajdasági és muravidéki kollégákat köszöntött megnyitó-jában. Elsőként *Bánkeszi Katalin*, az Országos Széchényi Könyvtár címzetes igazgatója “A MOKKA és ODR kapcsolata, továbbfejlesztésének irányai” című előadásában elmondta, hogy az új szerver megér-ke-zett, így megkezdődött az adatok áttöltése. Beszélt arról, hogy a megváltozott körülmények miatt a MOKKÁ-nak is változnia kell. Legnagyobb gond a nem egységes katalogizálás, ezért a legfontosabb fel-adat, hogy jó rekordok kerüljenek be az adatbázisba, és így a MOKKA ne csak lelőhelyjegyzék legyen, hanem innen valósuljon meg a kész rekordok letöltése. A most induló TÁMOP pályázatról is beszámolt. Minden régió részt vehet ezen a pályázaton, ötéves fenntartási kötelezettséggel, 100 %-os támogatással, a futamidő két év. Lehetőség van retrospektív katalóguskonverzióra, viszont digitalizásra csak a következő évben lehet pályázni. A második előadó *Krasznai Márta*, az OSZK csoportvezetője az OCLC FirstSearch adatbázist mutatta be. Ebben az adatbázisban minden beérkező kérés sorszámot kap, státuszokból tudható, hogy a kérés ügyintézése hol tart. Az adatbázis költségvonzata: előfizetési díj, kihelyezett depozitum és bankköltség. A következő előadásban *Bartók Györgyi*, az OSZK szakreferense “Határtalan lehetősé-

gek...” címmel a Kárpát-medencei könyvtárak könyvtárközi partnerségéről beszélt. Az Ariel dokumentumküldő szoftver beüzemelését, működését egy háromnapos tanfolyamon mutatták be a határon túli könyvtárosoknak Nyíregyházán. Belső levelezőrendszert is létrehoztak számukra, valamint a határon túli könyvtárak az ODR rendszerben kódot is kapnak a kérések indításához. A délelőtti utolsó program a zalaegerszegi Deák Ferenc Megyei Könyvtár könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatának bemutatása volt. *Tóth Judit*, igazgató-helyettes elmondta, hogy könyvtáruk 1997 óta ODR tagkönyvtár, inkább küldő, mint kérő könyvtár. Könyvtárközi kölcsönzési statisztikájukat a postaköltség-térítés módosítása és a külföldi kérések díjának emelkedése negatívan befolyásolta. Az utóbbi években a szakirodalom beszerzését erősítették, de a csökkenő támogatás miatt egyre több az egypéldányos beszerzésük, így az igénylőknek sokszor várniuk kell a dokumentumokra. Elsősorban tanuláshoz szükséges könyveket kérnek olvasóik, a digitális kérések száma még kevés. Ebéd után a könyvtári integrált rendszerek fejlesztői, Bánkeszi Katalin és dr. Koltay Klára vezetésével főleg arról beszélgettek, hogyan is lehetne legegyszerűbben begyűjteni a rekordokat, hogyan lehetne a duplumszűrést megoldani, és így javítani a minőségen.

A IX. ODR konferenciát a “Fejlesztési lehetőségek a TÁMOP kapcsán” címmel rendezte meg könyvtárunk. Fátrai Erzsébet Márta utolsó alkalommal volt háziasszonya a konferenciának, akit dr. Monostori Imre nyugdíjba vonulása előtt köszöntötte, és elismerő szavakkal illette munkáját. Ebben az évben is érkeztek kollégák a határainkon túlról, Kárpátaljáról, Erdélyből és Délvidékről. Elsőként *Bánkeszi Katalintól*, az OSZK címzetes igazgatójától, a MOKKA projektvezetőjétől a “MOKKA-ODR továbbfejlesztés - TÁMOP” című előadásából megtudhattuk az adatbázisok egyesítésének és a szolgáltatások fejlesztésének ütemtervét. Az OSZK 227 millió Ft-ot nyert pályázata az élethosszig tartó tanulás szolgáltatásban az állományok hozzáférhetőségének biztosítását, innovatív szolgáltatások bevezetését célozta meg. A pályázat keretében kifejlesztik a MOKKA-ODR közös katalógust, az OSZK katalógusát retrospektív adatokkal töltik fel, és biztosítják a Könyvtári Intézet országos oktatási feladatait. A feladatokat megosztásban végeznék el: az OSZK TÁMOP-forrásból fejleszti a közös katalógust, a DEENK TIOP-forrásból tükörszervert biztosít és megújítja az ODR-szolgáltatást, a SZTE Könyvtára pedig háttéradatbázist biztosít a fejlesztésekhez. Mindezt összehangolják a Pannon Egyetemi Könyvtár és a Miskolci Egyetemi Könyvtár projektjeivel. Az előbbi országos elektronikus dokumentumküldő rendszert dolgoz ki, az utóbbi pedig a MATARKA-EPA-HUMANUS fejlesztésével digitális cikkarchívumot hoz létre. Mindkét adatbázis kapcsolódni fog az ODR-hez. 2009 őszén induló előkészületeket 2010 januárjától a tényleges megvalósítás követi.

Tóth Andrea, a Könyvtári Intézet könyvtári szakreferense “Elektronikus dokumentumküldés a könyvtárközi ellátásban” című előadásában ismertette az OKM Könyvtári Osztályának felkérésére 2009 márciusában lefolytatott vizsgálat tapasztalatait. A felmérésben arra kerestek választ, hogy miért nem nő az elektronikus dokumentumküldés aránya nagyobb mértékben, és a honlapokon hogyan jelenik meg a könyvtárközi szolgáltatás. 45 ODR-tagkönyvtártól érkezett vissza kérdőív. Összességében elmondható, hogy átlagosan öt éve foglalkoznak elektronikus dokumentumküldéssel. Mérsékeltén nőtt a digitális formában szolgáltatott dokumentumok száma, a technikai és személyi feltételek megteremtődtek. A szolgáltatás arányának növekedését akadályozza, hogy kérdéses a szolgáltatás díja (ingyenesen vagy térítés ellenében biztosítják), valamint a kapott dokumentum a szerzői jogi korlátozásoknak megfelelő használatása sem életszerű. Ezután Papp Józseftől, a muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár nemzeti referensétől az ODR és Ariel szoftver használatát vizsgáló felmérés tapasztalatait ismerhettük meg, aki tizenkét határon túli (Szlovákia, Szlovénia, Ukrajna, Szerbia, Horvátország) könyvtárba küldte el a kérdőívét, amelyet összesen kilenc könyvtár küldött vissza. A kiértékelés szerint egy kivétellel a könyvtáraknak volt honlapja, elektronikus katalógusa és internet-hozzáférése. Digitalizáló műhellyel hat könyvtár rendelkezett, könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó kolléga csak három intézményben volt. Beszámolt arról is, hogy az elmúlt évben megismertek az ODR, valamint az Ariel szoftver gyakorlati használatával, sikerült kapcsolatokat is kiépíteniük.

A további fejlődéshez elengedhetetlen a fenntartók támogatásán túl a folyamatos szolgáltatási együttműködés, az igények felmérése és a könyvtárak technológiai fejlesztése.

A délelőtti program zárásaként *Rettich Béla* főtanácsos a Központi Statisztikai Hivatal (KSH) Könyvtárát mutatta be, részletezve gyűjtőkörét, felépítését, szolgáltatásait, katalógusát, valamint a dokumentumszolgáltatás rendszerében elfoglalt helyét. A hivatal 1867-es megalapításával egy időben létrehozott könyvtár az országban egyedül teljességre törekvően gyűjti a statisztika és a demográfia irodalmát,

1897 óta kisebb-nagyobb megszakításokkal teljes kötelespéldány-sorral rendelkezik. A statisztikai és demográfiai irodalmon kívül jelentős a közgazdasági, szociológiai, jogi, politológiai, történelmi, helytörténeti, néprajzi állománya is. 2002-től interneten is elérhető számítógépes katalógusuk. Rugalmas, gyors, pontos szolgáltatással várják a megkereséseket. A közös ebéd után a határainkon túlról érkezett kollégák szűkebb körben folytattak megbeszélést a Könyvtári Intézet munkatársa, Bartók Györgyi vezetésével. Fő témájuk az Ariel dokumentumtovábbító szoftver volt, kicserélték a programmal kapcsolatos tapasztalataikat, áttekintették a további fejlesztési, együttműködési lehetőségeket. A konferencia többi résztvevője a fejlesztők képviselőivel közösen vitatta meg a felmerülő problémákat, kérdéseket. Fátrai Erzsébet Márta, aki a konferencia ötletgazdája és állandó szervezője volt, nyugdíjba vonulása alkalmából az alkalomra készítettett tortával köszönt el a résztvevőktől. Felirata – “Köszönöm az együttműködést!” – utal a készséges és folyamatos munkára, a sok erőfeszítésre, melynek nyomán az ODR szolgáltatása a könyvtárügy igazi sikertörténete.

2010-ben az ODR konferencia 10. évfordulóját ünnepelhettük meg. E konferenciát Fátrai Erzsébet Márta elképzelésének megfelelően az első konferencia néhány előadójának meghívásával szeretnénk volna ünnepélyessé tenni. A konferencia “Hol tartunk most?...” címe is utalt arra, hogy az elmúlt tíz évről, a jelenleg folyó fontosabb fejlesztésekről szóltak az előadások.

Ebben az évben a Modern Üzleti Tudományok Főiskolája (most Edutus Főiskola) adott otthont az ünnepélyes találkozóknak, melyet a megyei könyvtár csíkszeredai vendégei, köztük Kopacz Katalin, a Károni János Megyei Könyvtár igazgatója is megtisztelt. Dr. Voit Pál könyvtárigazgató megnyitója és rövid történeti összefoglalója után Karvajné Deés Szilvia, a főiskola programszervezője ismertette “Tízezer kézfogás a jövőért” címmel indított kampányukat, melynek célja a fiatalok figyelmének felhívása az ökotudatosságra, a fogyasztás, a sport, az életmód és a sikerorientáltság kérdéseire. Dr. Kenyéri Katalin, a NEFMI vezető főtanácsosa a konferencia első előadásában a dokumentum-szolgáltatás rendszerének kialakítására tekintett vissza, majd számba vette a továbbfejlesztés lehetőségeit. Az 1997. évi könyvtári törvénnyel a könyvtárhasználók kerültek a középpontba, hiszen az elégedett könyvtárhasználó igazolja a könyvtári rendszer működését, és a könyvtárhasználat jogán felépült a nyilvános könyvtárak rendszere. Az 59. paragrafus jogi alapot teremtett a könyvtárközi dokumentumellátás, a központi lelőhely-nyilvántartás számára. A minisztérium támogatta a dokumentumvásárlást, a postaköltséget, valamint a technikai háttér és a lelőhely-nyilvántartás fejlesztését. A történeti visszatekintés után jellemezte az ODR rendszer működését. A rendszer megfelelően működik, ugyan vannak nagyobb szolgáltatást nyújtó könyvtárak, és kevésbé szolgáltatók, de az ODR felület népszerű, a könyvtárosok lelkesek, sikeresek a tatabányai konferenciák. A továbblépés útja az elektronikus formában történő szolgáltatás, hiszen mindenki otthonról, gyorsan szeretne hozzájutni a dokumentumokhoz. Az Európai Unió pályázatok segítségével megvalósulhat a következő években a továbbfejlesztés: a TIOP pályázattal az informatikai, technikai fejlesztés, a TÁMOP-pal az adatbázisfejlesztés (MOKKA-ODR összekapcsolása, ODR szolgáltatási felülete és portálok, honlapok fejlesztése). A következő előadásban dr. Koltay Klára, a DEENK főigazgató-helyettese az ODR szolgáltató felületének fejlesztése kapcsán egy 2009. évi felmérésről beszélt, melyben azt vizsgálták, hogy az ODR könyvtárak hogyan jellemzik saját szerepüket, hogyan működtetik a könyvtárközi szolgáltatásukat, mik az elvárások. A kérdőívben az ODR-t különböző szerepekben és mértékben használó könyvtárak nyilvánítottak véleményt. A beérkezett kérdőívek feldolgozása alapján igyekeztek számba venni az igényeket, és kialakítani a fejlesztés irányait, majd kidolgozták a tervezett rendszert. Ennek elemei: olvasói felület a személyre szabott szolgáltatásokhoz; “Példánytár” a MOKKA-rekordok részletes példány és hozzáférési információival; olvasókat segítő ajánlások és dokumentum-megjelenítés (pl. borítókép, könyvtári és kereskedelmi elérhetőségei adatok, adatletöltés referenciaszoftverekben; komplett adathalmaz a kérésindításhoz; az adatok pontosságára, frissességére utaló információk. Ezt követően Bánkeszi Katalin, az OSZK címzetes igazgatója “Együtt, hatékonyan – épül az egyesített MOKKA-ODR adatbázis új szolgáltatásrendszere” című előadása következett. A nemzeti könyvtár TÁMOP vállalásaival három országos feladatrendszernek kíván eleget tenni: elsőként a MOKKA-ODR egyesítése, közös katalógusfejlesztés, második fontos feladat az OSZK katalógusának retrospektív adatokkal való feltöltése, valamint a Könyvtári Intézet országos oktatási feladatai. A MOKKA fejlesztés az OSZK, a DEENK és a SZTE együttműködésével, valamint a veszprémi elektronikus dokumentumküldő rendszer és miskolci MATARKA-EPA-HUMANUS fejlesztéssel és digitális cikkarchívumával összehangoltan hatékonyabb és erőteljesebb, esélyegyenlőséget teremtő fejlesztést tesz lehetővé. Dél előtt utolsó előadásában Kapus Erika, az MTA Könyvtárának tájékoztató könyvtárosa “EOD: régi könyvek új kön-

tösben” címmel a Magyar Tudományos Akadémia EOD szolgáltatását, mint az ODR kiegészítő alternatíváját mutatta be.

A közös ebéd után *Fátrai Erzsébet Márta*, az ODR konferenciák “szülőanyja” arra emlékezett, hogy mi sarkallta tíz évvel ezelőtt, majd 2009-ig évről évre, hogy az országos ODR konferenciákat megszervezze.

A motivációt mindenképpen az 1990-es évek elején megváltozott könyvtári környezet adta. Új be rendezéseket, számítógépeket kaptak a könyvtárak, az interneteléréssel elindultak az e-mailen küldött kérések. Az új lehetőségek azonban új problémákat is jelentettek, amit minél hamarabb meg kellett oldani. Célok pedig az együttműködés szándékának erősítése (egymást segítő, együtt jól dolgozó csapat alakuljon ki), a jogszabályok megismerése, az esélyegyenlőség javítása, valamint a fejlesztések és újítások követése (ODR, ARIEL, ODR-MOKKA összevonás problémái) volt. A konferenciák mindig jó lehetőséget kínáltak egy-egy nagyobb, fontosabb feladatkörű könyvtár bemutatására, és fontosak voltak a délutánok, amikor a kollégák egymással beszélhették meg problémáikat.

2011. október 10-én tizenegyedik alkalommal adott helyet könyvtárunk az ODR konferenciának, „Az Országos Dokumentumellátási Rendszerben megvalósult fejlesztések a TÁMOP kapcsán” címmel. Dr. Voit Pál igazgató köszöntője után, a konferencia nyitó előadásában *Bánkeszi Katalin*, a Könyvtári Intézet megbízott igazgatója a MOKKA-ODR közös katalógus fejlesztéséről számolt be. A TÁMOP pályázat keretében lehetőség nyílt a MOKKA-ODR katalógusainak egyesítésére, hogy az olvasók és a szolgáltató könyvtárak egyetlen rendszerben kereshessenek a könyvtárak állományából. A fejlesztés során sok nehézség adódott, ezért a konferencia napjára sajnos nem lehetett bemutatni a terveknek megfelelően működő katalógusokat. Elmondható azonban, hogy a fejlesztésben szép eredményeket értek el: az év végéig egy komplett rendszer készül majd el. Az új MOKKA egyik újdonsága, hogy példányrekordokat is kezel. 2011. szeptember 30-ig közel 4 millió bibliográfiai rekord került be a MOKKA-ba, a feldolgozott rekordok száma több mint 6 millió, és a példányrekordok száma is nagyon magas. Nem két adatbázisba folyik a betöltés, hanem egybe, amely mindkét szolgáltatási területet képes kezelni: a közös katalógust és az ODR szélesebb körű funkcióit. A folyóiratrekordok fogadása érdekében importálták a Nemzeti Periodika Adatbázist (NPA) a MOKKA-ba, és kimondták, hogy az NPA-rekordok lesznek a megfelelő folyóiratrekordok, így elérhető, hogy az adatok abszolút egységesek legyenek.

A konferencia második előadásában *dr. Koltay Klárától*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár (DEENK) főigazgató-helyettesétől az új ODR-rendszerről és használatáról tudhattunk meg fontos információkat. Az új ODR-ben a MOKKA-adatbázissal dolgozhatunk majd, amit egy példánytár egészít ki, a Nemzeti Periodika Adatbázis információival kibővítve. Megmarad a korábbi ODR-es könyvtár-adatbázis, de jelentősen megváltozik, hiszen a könyvtárak nyilvántartása négy szintűvé válik: könyvtárakról, szolgáltatási helyekről, gyűjteményekről és lelőhelyekről beszélhetünk majd. Kibővül az adatbegyűjtésekről szóló információkkal, kéréskövetéssel a szimpla kérésfeladás mellett, ami lehetővé teszi majd, hogy a teljes tranzakciókról statisztikát készíthessünk. Az előadás folytatásában néhány dián keresztül ismerkedhettünk meg a példánykezeléssel, az NPA-ról szóló fontosabb tudnivalókkal, a könyvtáradatbázissal és a kéréskezeléssel. A MOKKA-adatbázis bibliográfiai információi részletesebb példányinformációkkal egészülnek majd ki. A kérésekhez státuszok rendelhetők, amelyeket a kérő és a szolgáltató könyvtár is lát, és a státuszváltozásokhoz üzenet is rendelhető. A kérésekhez költségek csatolhatók, számuk állíthatók össze, melyek nyomtathatók is. A szolgáltatási pontok kezdőlapján az aktuális kérések (kapott és küldött) listája látható státus és könyvtárak szerinti bontásban. A szolgáltatási pont kiválasztása után egy rövid kéréslista jelenik meg, ahol a könyvtáros a következő státuszba léptetheti a kéréseket. A kéréseket részletesen meg lehet jeleníteni, és üzenet fűzhető hozzájuk. A kérésfeladás ugyanúgy történik, mint eddig. Keresünk a MOKKA adatbázisban, megjelenítjük a tulajdonos könyvtárakat, majd megkeresünk a megfelelő példányt, végül az ODR kérésfeladás gombjára kattintva indítjuk el a kérést. Ezt követően megjelennek a dokumentum adatai, a szolgáltató könyvtár és a kérő könyvtár adatai, valamint itt egészíthető ki további információkkal a kérés (pl. olvasó adatai). Az új ODR-portál használata 2012. január 2-től indult, melyet 2011. év végén betanítási sorozat előzött meg, ahol a katalogizálók, példányfeltöltők és a könyvtárközi kölcsönző kollégák számára részletesen bemutatták a rendszert, valamint néhány könyvtár segítségével tesztelték az adatbázist, valódi kérésekkel.

A harmadik előadásban *Czoboly Miklós*, az eCorvina Informatikai Szolgáltató Kft. ügyvezető igazgatója a MOKKA-ODR jelenlegi fejlesztéséről és továbbfejlesztésük lehetséges irányairól számolt be. Magyarországon a MOKKA-ODR fejlesztéséhez hasonló, rendkívül összetett és nagy horderejű projekt még nem valósult meg. Két megbízó cég (OSZK, DEENK) három projektjét kellett összehangoltan elvégezni. Ráadásul a több mint huszonöt tagú fejlesztő csapat négy városban dolgozott. A projekt több rendszer továbbfejlesztése, átépítése, összekapcsolása: a MOKKA-rendszert továbbfejlesztették; az ODR-t és a Könyvtárylvántartót újraírták; teljesen új általános tezaurszkezelő szoftver készült a Köztaurusz kezelésére, és a fejlesztés érintette az NPA-t is. Nehézséget jelentett a két megrendelő és a fejlesztői konzorcium együttműködése, valamint a projekt három különböző intézményének infrastrukturális összehangolása. Mindezek mellett rendkívül rövid idő, nyolc hónap állt rendelkezésre a megvalósításhoz. A létrejött rendszerek jól kezelhetők és továbbfejleszthető architektúrával készültek el. Az integrált adatkezelés segítségével a katalógusok régóta várt egyesítése is megtörtént. Az üzemeltetést tekintve a rendszer három különböző szerveren működik: az OSZK-ban és a DEENK-ben éles rendszer működik, folyamatos tükrözéssel, a Szegedi Tudományegyetemen is megtalálható az adatbázis, ahol a fejlesztési és tesztelési munkák folynak. A projekt vezetését Kenyeres Péter projektvezető és Szabó Mihály a Monguz Kft.-től mint szakmai vezető végezte. A MOKKA-ODR továbbfejlesztésekor az olvasóknak szánt legalapvetőbb fejlesztés a digitális könyvtárközi szolgáltatás kialakítása, bevezetése még hátravan. Fontos a rendszer alkalmassá tétele új technikai eszközök (pl. okostelefon, iPhone) használatára, valamint antikváriumok, kiadók, könyvesboltok integrálása is segítheti a rendszer népszerűsítését. A könyvtárosi szolgáltatások esetében a MOKKA-ODR mint központi rendszer segítheti a költséghatékonyságot, javíthatja a minőséget, és csökkentheti az esélyegyenlőtlenséget.

A konferencia záró előadásában hagyományainkhoz híven egy ODR-tagkönyvtár mutatkozott be. *Kertész Ildikó* a Dél-dunántúli Regionális Könyvtár és Tudásközpontba kalauzolta el a hallgatóságot, illetve összefoglalta a könyvtárközi szolgáltatásukra vonatkozó lényeges információkat. A könyvtárközi szolgáltatás a Központi Egyetemi Könyvtár tevékenységeként egy helyütt működik az intézményben. Mindhárom könyvtárnak és a könyvtárbusznak a kéréseit is kezelik. A kéréseket ODR-kérőlapon, hagyományos kérőlapon és e-mailen fogadják, telefonon és faxon nem, és hetente három napon postázzák (hétfőn, szerdán és pénteken). A kölcsönzési határidő egy hónap, hosszabbításra sajnos nincs lehetőség. Saját olvasó kéréseiket a kölcsönző pultoknál és a honlapon található kérőlapon igényelhetik. A szolgáltatásért nem általános díjat fizet az olvasó, hanem a csomagoláson található összeget téríti meg. Egyedül az OSZK külföldi kéréseit veszik előre, és ha ugyanarra a példányra több kérés érkezik egy adott napon, akkor a legkisebb könyvtár élvez előnyt. A közös ebéd elfogyasztását követő néhány hozzászólás és kérdés megvitatása után Dávid Boglárka, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár Olvasószolgálati Osztályának osztályvezető-helyettese jóvoltából bepillantást kaphattunk az új ODR-rendszer használatába, aminek köszönhetően még inkább fellelkesülve vártuk a tesztelést és a jövő évi éles használatot. A XII. ODR konferenciát **2012. október 8-án** "A könyvtárközi dokumentum-ellátás jelene és jövője" címmel rendeztük meg könyvtárunkban.

Dr. Voit Pál, könyvtárunk igazgatójának megnyitója egyben beszámoló is volt a 2012. augusztusában elvégzett indirekt olvasói elégedettség-mérésről, amelyből képet kaptunk a könyvtárközi rendszer 2011-2012. évi működéséről, tapasztalatairól. A könyvtárközi kölcsönző kollégák kérdőívre adott válaszaiból kiderült, hogy a könyvtárközi rendszer rendkívül jól működik: a kérések továbbítása átlagban 1 nap alatt megtörténik, az olvasók átlagosan 1 hét alatt hozzájutnak a kért dokumentumokhoz, és szinte 100 %-ban abban a formában, amiben kérték (eredeti, fénymásolat, digitális másolat), a nem teljesült kérések száma átlagban 5-10 %. Az olvasói elégedettséget a kollégák szerint a gyorsaság, a pontos teljesítés és a fizetés befolyásolja. 2013-ban mindenképpen fontos lenne egy országos vizsgálatot elvégezni az olvasók közvetlen megkérdezésével, a kérdőív elkészítéséhez könyvtártípusonkénti munkabizottságokat alakítanánk, a koordinálást a Komárom-Esztergom Megyei József Attila Könyvtár vállalná, az eredményeket pedig a XIII. Országos ODR konferencián ismertetnénk.

Az Emberi Erőforrások Minisztériuma Könyvtári Főosztályának részéről *Rónai Iván* főosztályvezető-helyettes megnyitójában elmondta, hogy a konferencia napján fogadják el az új könyvtári törvényt, valamint azt, hogy bár az ODR tagkönyvtárak talán úgy érezhetik, hogy az ODR összegek évről évre szűkülnek, de a támogatás arányaiban még mindig nagy részt képvisel.

A konferencia első előadásában *dr. Koltay Klára*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának főigazgató-helyettese az új ODR portál 2012. január 2-i indulása óta eltelt kilenc hónap tapasztatairól számolt be. Az előadás elején néhány statisztikai adatot tudtunk meg: a MOKKA-ODR katalógusba feltöltött rekordok számáról, a katalógusban található rekordok számáról 2012. október elején, az ODR keresőfelület használatáról, az ODR kéreáadminisztráció statisztikájáról. Ezután az évközi újdonságok összefoglalója következett (a kérések státuszkezelésének könnyítése, keresések könnyítése, archiválás stb.) Végül a várható fejlesztések bemutatása következett: új könyvtáradatbázis, felszólítás, olvasói regisztráció - olvasói kérésindítás, archiválás, NPA.

Az elektronikus dokumentumokra (könyvek, tanulmányok, cikkek stb.) kapott kérések száma az elkövetkezendő években minden bizonnyal nagymértékben megnő majd, ezért a szerzői jog felelevenítése, a jogszabályok ismerete elengedhetetlen. A második előadásból *Dr. Kabai Esztertől*, az Artisjus Magyar Szerzői Jogvédő Iroda Egyesület Jogi Főosztályának vezetőjétől a szerzői jog könyvtárakra vonatkozó rendelkezéseit ismerhettük meg. A szerzői jog fogalmának tisztázása után, a szerzői jogi szabályozás modelljét vázolta fel az előadó. Ezután következett az egyes szabad felhasználási kivételek részletezése.

A konferencia harmadik előadásában *Dr. Vonderviszt Lajos*, az Országos Széchényi Könyvtár E-szolgáltatási Igazgatóságának vezetőjétől az Országos Elektronikus Dokumentumküldő Rendszer (EL-DORADO) tervezett kialakításáról tudhattunk meg információkat. A rendszer célja a szerzői jogvédett (és nem védett) dokumentumok szolgáltatása közvetlenül a felhasználóknak, a szerzői jogdíj megfizetése és az EU jogszabály követése. Előzménye: a Pannon Egyetem Egyetemi Könyvtára és Levéltára 2009-ben 102 millió forint pályázati támogatást nyert a TÁMOP-3.2.4-08/2 pályázaton, "Tudásdepó-Expressz" Szolgáltatásfejlesztések és az országos elektronikus dokumentumküldő rendszer kidolgozása a Pannon Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltárban címmel, ezt követően elkészült egy összegző tanulmány (7 rész tanulmánnyal), majd következett a pályázati kiírás az OEDR megvalósítására, és végül az OSZK értesítése a sikeres pályázatról 2012 nyarán. A pályázati támogatás egyszeri 250 millió Ft, amely sajnos sokkal kevesebb az összegző tanulmányban felvázolt három működési modellénél. A különbség a modellek között a biztonság szintjében, a kényelmi szolgáltatásokban, fizetési technikákban, az emberi erőforrás allokációjában van. Közös elemek például OSZK központúság, szakértői háttér, központi feldolgozás, webfelületen történő szolgáltatás, DRM. Jelenleg a szerződést már aláírták, projektvezető Káldos János, a projekt megvalósításának kezdete 2012. november, befejezés pedig 2014. október.

A közös ebéd elfogyasztása után *Dávid Boglárka*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár osztályvezetője gyakorlati bemutatót tartott "GYIK élőben: a megújult ODR használata során felmerült problémák áttekintése számítógép mellett" címmel. Az új ODR bevezetése folyamán segítették a felhasználókat képzésekkel, az ODR-wiki elkészítésével, levelezőlistával (odrsegitseg@odrportal.hu). Összesen 84 levél érkezett az eltelt kilenc hónap alatt az alábbi problémákkal: elfelejtett, téves felhasználónév/jelszó; kérésindítás-kéreáadminisztráció; könyvtárnyilvántartó; működési hiba; regisztráció-adatváltozás; könyvtárstruktúra leképezése az új szervezet alapján. A felhasználói javaslatokat (pl. kérésindítás korlátozása, saját "külső" kérésazonosító bevitele, tematikus statisztika stb.) az elmúlt időszak alatt nagyon gyorsan beépítették, és további fejlesztések várhatók: e-mailes értesítések, olvasói funkciók, Könyvtárnyilvántartó új felülete. **2013-ban, október 14-én** tartottuk meg a XIII. Országos ODR konferenciát "Könyvtárközi kölcsönzés az olvasók szemével: könyvtárhasználói elégedettségmérés az ODR tagkönyvtáraiban" cím-mel.

A tanácskozást *dr. Voit Pál* igazgató nyitotta meg, amely egyben egy kis visszatekintés volt a 2012. augusztusában elvégzett indirekt olvasói elégedettség-mérésről. E felmérésből képet kaptunk a könyvtárközi rendszer 2011-2012. évi működéséről, tapasztalatairól az ODR tagkönyvtárak könyvtárközi kölcsönző kollégáitól kapott visszajelzések alapján. A 2012. évi konferencián fogalmazódott meg az igény arra, hogy a következő év folyamán mindenképpen fontos lenne egy országos vizsgálatot elvégezni az olvasók közvetlen megkérdezésével, melynek koordinálását a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vállalná, és az eredményeket a 2013. évi konferencián ismertetnénk. E felmérést 2013. június és július folyamán végeztük el az Országos Dokumentum-ellátó Rendszer tagkönyvtárainak közreműködésével, így a XIII. Országos ODR konferencia fő témája e könyvtárhasználói elégedettségmérés eredményeinek ismertetése lett.

A konferencia első előadásában a kérdőív elkészültéről foglaltam össze a fontosabb információkat, majd ezt követően a megyei könyvtárak olvasóitól érkezett kérdőívek eredményeiről számoltam be a résztvevőknek. Ezután *Dávid Boglárka*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának osztályvezető-helyettese ismertette a felsőoktatási könyvtárakra, majd *Haffner Rita*, a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központjának osztályvezetője a szakkönyvtárakra vonatkozó eredményeket. Mivel országos felmérés lefolytatását terveztük, ezért legjobban kivitelezhetőnek az online kérdőív formát találtuk. A kérdések összeállításánál a könyvtárközi kölcsönzés folyamatát vettük alapul: a kérésindítástól a dokumentum megérkezéséig, és nem csak a kérdőív végén ajánlottuk fel az olvasóknak véleményük kifejtésének lehetőségét, hanem egy-egy kérdésre adott negatív válasz esetén is, hogy ezáltal minél több információhoz juthassunk. A kérdőív online felületét könyvtárunk rendszergazdája, Török Csaba készítette el, és tette fel a könyvtár honlapjára. A felmérés 2013. május 31-én indult, és 2013. július 31-ig tartott. Összesen 42 tagkönyvtár olvasóitól érkeztek kitöltött kérdőívek a két hónap folyamán. Sajnos 12 könyvtártól nem kaptunk egyáltalán, vagy csak egyetlen kérdőívet, de ezek mindegyike főként küldő könyvtárként funkcionál.

Összesen 1491 db kérdőív érkezett: ebből legtöbb a megyei könyvtárak (693 db), majd a felsőoktatási könyvtárak (662 db) és végül a szakkönyvtárak (136 db) beiratkozott olvasóitól.

A kérdőívet kitöltők több mint fele egy évnél régebben vette igénybe először a könyvtárközi szolgáltatást, és az elmúlt egy év során három hónapnál ritkábban tették ezt. Kíváncsiak voltunk arra, ha az elmúlt egy évben ritkábban vette igénybe a szolgáltatást a kérdőívet beküldő, akkor ennek mi az oka. A beérkezett válaszok több mint felénél a “nem volt rá szükségem” választ jelölték meg.

Ezt követően megkérdeztük, hogy mennyire voltak elégedettek a válaszadók a könyvtárközi szolgáltatást nyújtó könyvtáros segítőkészségével. A “teljes mértékben” választ jelölték meg legtöbbször mindhárom könyvtártípusnál: legmagasabb, 90,4%-ot a szakkönyvtárak érték el, ezt követi a megyei könyvtárak 86,15%-ka, végül a felsőoktatási könyvtárak 80,21%-os eredménye. Arra a kérdésre, hogy mennyire kapott kielégítő választ a könyvtárközi kölcsönzéssel kapcsolatos kérdéseire? a “teljes mértékben” választ adták legtöbbször mindhárom könyvtártípusnál, de legmagasabb arányban (81,53%) a megyei könyvtárak olvasói választották ezt.

A következő két kérdés a kérésindítás módjára irányult. Elsőként azt szeretnénk tudni, hogy leginkább milyen módon indítják olvasóink a könyvtárközi szolgáltatást. A válaszokból kiderült, hogy a személyes kérésindítás még mindig vezet mindhárom könyvtártípusnál, legmagasabb az arány a megyei könyvtárak esetében. Az e-mailen és telefonon felvett kérések száma a szakkönyvtáraknál legnagyobb arányú, az űrlapos kéréseké pedig a felsőoktatási könyvtáraknál.

A tizedik kérdés az elektronikus kérésindítási lehetőségre vonatkozott. A válaszadók több mint fele rendelkezik információval e lehetőségről vagy hiányáról: a megyei könyvtárak olvasóinak 27,5 %-a, a felsőoktatásiak 25 %-a és a szakkönyvtárak 24%-a nem tud róla, de szívesen használná.

A következő kérdés a közös katalógusok használatára irányult: használnak-e közös katalógusokat, és ha igen, melyeket. Legtöbbször a MOKKA-ODR katalógust választották mindhárom könyvtártípusnál. A közös katalógust nem használók aránya a megyei könyvtáraknál a legnagyobb, és természetesen legtöbbször a felsőoktatási könyvtárak olvasói használnak közös katalógusokat.

A 12. kérdésnél megkérdeztük, hogy mennyire tartják korrektnek a könyvtárközi kölcsönzés árait. Ez volt az első kérdés, ahol nem a “teljes mértékben” válaszokra érkeztek többségében a válaszok, hanem az “általában igen”-re. Megnyugtató, hogy az elégedetlen válaszadók aránya

10 % alatti minden könyvtártípusnál.

Kíváncsiak voltunk arra is, hogy mennyi az a maximális összeg, amelynél még igénybe vennék a különböző formában (könyvkölcsönzés eredetiben belföldről-külföldről, cikkmásolat belföldről-külföldről) kért könyvtárközi szolgáltatást. A válaszok 0-20000,- Ft-ig érkeztek, a válaszok átlagából ki-mutatható, hogy a felsőoktatási könyvtárakban hajlandóak mindegyik kategóriában a legtöbbet fizetni.

A 14. kérdésnél megkérdeztük az olvasóinkat, hogy milyen témájú dokumentumokat szoktak könyvtárközi kölcsönzéssel kérni. Mindhárom könyvtártípusnál a legtöbb válasz a szakkönyvekre érke-

zett: a felsőoktatási és szakkönyvtárak esetén az arány 90 % feletti, és nem meglepő, hogy a megyei könyvtárak esetén is 73,7 %.

A következő kérdésben a könyvtárközi szolgáltatás formájára kérdeztünk rá. Továbbra is vezet az eredeti formára indított kérések száma minden könyvtártípusnál, a felsőoktatási és szakkönyvtáraknál a digitális másolat megelőzte a fénymásolatét.

A 16. kérdésnél adott válaszokból kiderült, hogy mindegyik könyvtártípusban amilyen formában kérte a dokumentumokat az olvasó, abban kapta, és az arány a megyei könyvtáraknál a legjobb.

Ezt követő kérdéssel információt szeretnénk volna kapni arról, hogy az olvasók igényeltek-e a kérés-teljesítés állásáról tájékoztatást. A válaszadók kevesebb mint fele igényelte minden könyvtártípusnál ezt a szolgáltatást, és szinte teljes egészében kielégítő volt számukra a kapott információ, amit nagyjából e-mailben, kisebb arányban személyesen kértek.

A 18. kérdés a dokumentumok beszerzési idejével kapcsolatos elégedettségre irányult. A szakkönyvtáraknál a legmagasabb az elégedettség: a "teljes mértékben" és "általában igen" válaszok aránya: 99,2 %, a megyei könyvtáraknál 98,85 %, a felsőoktatási könyvtáraknál 97 %.

A következő kérdés az eredetiben kért dokumentumok kölcsönzési határidejével kapcsolatos elégedettségre vonatkozott. A felsőoktatási és a megyei könyvtárak esetében az "általában igen" válaszok aránya magasabb, mint a "teljes mértékben" válaszoké. A válaszadók az egyhónapos határidőt találják megfelelőnek, hiszen a szakirodalom hosszabb feldolgozási időt igényel.

Az utolsó előtti kérdésben szeretnénk volna megtudni, hogy a válaszadók könyvtárközi kéréseit minden esetben teljesítették-e. Mindhárom könyvtártípusnál 60 % feletti arányban jelölték meg a "teljes mértékben" választ, legmagasabb arányban a megyei könyvtáraknál (69,55 %). A "teljes mértékben" és "általában igen" válaszok összaránya mindegyik könyvtártípusnál 98 % feletti.

Az utolsó kérdésnél kértük olvasóinkat, hogy összességében értékeljék a könyvtáruk által nyújtott könyvtárközi szolgáltatást. A válaszadók 70-78%-a teljes mértékben elégedett, az igenek aránya 97 % feletti. A kérdőív végén szöveges véleményt is nyilváníthattak az olvasók, szép számmal éltek is e lehetőséggel, segítve ezzel munkánkat.

A beérkezett válaszokból kiderült, hogy az olvasók döntő többsége elégedett a könyvtárközi kölcsönzés folyamatával, áraival, és a szolgáltatást végző munkatársakkal. Javítandó területek: még több tájékoztatás a könyvtárközi kölcsönzés lehetőségéről a könyvtárakban, honlapokon; közös katalógusok népszerűsítése; kölcsönzési határidő meghosszabbításának felajánlása; digitális másolatok arányának emelése és minőségének javítása.

A negyedik előadásból *Paulik Pétertől*, az Országos Széchényi Könyvtár Országos Lelőhelykoordinációs és Dokumentumellátó Osztályának vezetőjétől az OSZK könyvtárközi tevékenységéről tudhattunk meg fontos információkat. Nemzeti könyvtárunk országos koordináló és közvetítő szerepet tölt be, központi feladata a külföldi könyvtárközi dokumentum-ellátás. Az ODR keretében tájékoztatást nyújt a lelőhelyekről, bibliográfiai és egyéb információkról, másolatot szolgáltat az OSZK-állományból és könyvtárkódokat ad ki. A belső, saját olvasóktól érkezett könyvtárközi kölcsönzési igény igen kevés, nem kölcsönző könyvtár lévén, ezért nem tudtak az ODR tagkönyvtáraiban elvégzett használói elégedettségmérésben részt venni. Ezt követően elmondta, hogy az OSZK könyvtárközi kérelmének használata regisztrációhoz kötött, és tesztelés alatt van az ODR portálon a "kérestervezítés külföldre" funkció. Felhívta a könyvtárközis kollégák figyelmét arra, hogy a kérestervezítés mellett megnézhetik az addig elküldött kérések státuszát is, amennyiben az "Új kérés" helyett az "Eddigi kérések megtekintése" gombot választják ki a könyvtárközis kérelmének kezdő felületén. Kiemelte, hogy a megjegyzés rovatban közölhetünk minden fontos információt pl. előzetes ajánlatkérés, kiadásra vonatkozó adatok stb.

Az előadás következő részében a nemzetközi dokumentum-ellátás gyakorlatáról, adatairól hallhattunk részletes beszámolót. Számos szempont szerint mérlegelnek a kollégák, amennyiben a kérést külföldre kell küldeni: a küldő könyvtár gyorsasága, megbízhatósága, hosszabbítási gyakorlata; ár, fizetési lehetőségek, postázási szokások; korábbi vitás esetek.

A délelőtti utolsó előadásában *Kovacs Istvánnétől*, a kiskunhalasi Martonosi Pál Városi Könyvtár munkatársától egy kisvárosi könyvtáros nézőpontjából ismerhettük meg a könyvtárközi kölcsönzésről két

évtized alatt összegyűjtött tapasztalatait. Városi könyvtár lévén egyszerre kérő és szolgáltató könyvtár, hozzávetőlegesen 100 ezres állománnyal, 9 fővel. A könyvtárközi kölcsönzés teljes folyamata egy kézben van. 1994 óta tájékoztató könyvtáros beosztásban végzi a könyvtárközi kölcsönzést, akkor még csak 43 beérkezett és 68 küldött kérésük volt. 2012-re a beérkezett kérések száma ötszörös, a küldött kérések száma három és félszeres emelkedést mutat. A növekedés köszönhető a szolgáltatás népszerűsítésének, közvetlen kommunikációnak az olvasókkal, a rugalmas kérésfogadásnak, a város intézményei és civil szervezetei kiszolgálásának, informatikai fejlesztéseknek. 1994-ben a teljesítés módja még főleg eredeti dokumentumokra és néhány fénymásolatra korlátozódott, elektronikus másolat gyakorlatilag nem volt. 2012-re az eredeti 67 %, az elektronikus 31 %. Az informatikai fejlesztéseknek köszönhetően szembetűnő az elektronikus teljesítések növekedése.

A közös ebéd elfogyasztása után *dr. Kenyéri Katalintól*, az Emberi Erőforrások Minisztériuma közigazgatási tanácsadójától az ODR tagkönyvtáraiban elvégzett használói elégedettségméréssel kapcsolatos tanulságokat és intézkedéseket hallgathattuk meg. Sikeresnek tartotta a használók köréből beérkezett véleményeket, de felhívta figyelmet arra, hogy azok véleményét is meg kellene ismerni, akik nem használják a könyvtárközi szolgáltatást. E mellett fontos teendő: a szolgáltatás és a közös katalógusok minél hatékonyabb népszerűsítése, könyvtárhasználati szabályzatban kedvezmények nyújtása. Az elektronikus formában történő szolgáltatásokkal kapcsolatban kiemelte, hogy a szerzői jogi törvény kedvezően változik a kedvezményezett intézmények számára az árva művek digitalizálásával és szolgáltatásával kapcsolatban. Ehhez kapcsolódva megemlítette az Országos Széchényi Könyvtár ELDORADO-fejlesztését. Felhívta a résztvevő kollégák figyelmét a KSZR-ben rejlő lehetőségekre is: a könyvtárközi kölcsönzés népszerűsítése a kistépülési könyvtárakban, az új beszerzések kiszállításánál a visszaküldés díjának megta-
karításával.

Ezt követően *dr. Koltay Klára*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának főigazgató-helyettesétől a MOKKA-ODR adatbázis újdonságait ismerhettük meg. Az NPA bekerült a MOKKA-ODR-be: az Országos Széchényi Könyvtár katalógusából kerültek be a bibliográfiai rekordok, a folyóiratok számozási adatainak karbantartása az OSZK feladata. Az egyes könyvtárak saját maguk javíthatják adataikat, és új lelőhelyeket, évfolyamokat jelenthetnek be. A könyvtáradatbázis felülete is megújult, új funkciókkal bővült: lehetőség van törlésre, új könyvtárak regisztrációjára, lelőhelykérésre. A kérésadminisztrációnál be lehet állítani, hogy e-mail üzenetet kapjunk a státuszváltozásokról, státuszokat visszavonhatjuk véletlen hibák esetén, a lezárt kéréseket a rendszer automatikusan archiválja. A költségkezelés, bizonylatok készítése is lehetővé vált. Az olvasói regisztráció és kérésleadás is megvalósult, és a statisztika szolgáltatása is megújult. Mindezekről az ODR portálon belül található ODR wiki-ben részletes leírások készültek.

2014-ben a Komárom-Esztergom Megyei Könyvtári Hét kezdő programjaként **október 6-án** tartottuk meg a XIV. ODR konferenciát „Új és tervezett elektronikus lehetőségek az ODR szolgáltatásban” címmel.

Dr. Voit Pál igazgató úr megnyitója után *Schmidt Csaba*, Tatabánya Megye Jogú Város polgármestere is köszöntötte a résztvevőket. Kiemelte, hogy az internet jelentősebb kihívást jelent a könyvtárak számára. Hiszen régebben, ha információra volt szükségük az olvasóknak, először a könyvtárakat keresték fel. Ma első lépésként az interneten próbálkoznak az olvasók, ahol nagy veszélyt jelentenek az ellenőrizetlen információk. A cél az, hogy elsődleges információforrásnak újra a könyvtárakat tekintsék az olvasók. A Tatabánya 2020 programban pedig célként tűzték ki a József Attila Megyei és Városi Könyvtár tudásközponttá való alakulását.

Ebben az évben *Dr. Cseri Miklós* kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár úr is elfogadta felkérésünket, aki előadásának elején Ady Endre: Október 6-a című verséből való részlettel emlékezett meg a nemzeti gyásznapról. Előadásában a kulturális politika könyvtári céljairól beszélt, valamint összefoglalta a legfontosabb stratégiai irányokat.

Dr. Kenyéri Katalin, az Emberi Erőforrások Minisztériuma közigazgatási tanácsadójának az *ODR elektronikus dokumentumszolgáltatása* című előadásában az elektronikus szolgáltatások jogi területéről beszélt, amelyben jelentős változások történtek és történnek napjainkban. A kulturális intézmények előtt nagyon fontos kérdés, hogy az elektronizációt hogyan is alkalmazzák gyakorlatban a szolgáltatások terü-

letén. A könyvtári terület nagyon jól áll ezen az úton, sőt inkább előrehalad különös tekintettel az ODR jóvoltából.

A második előadásban *dr. Koltay Klára*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtára főigazgató-helyettese összefoglalta a MOKKA-ODR katalógus feladatait, szolgáltatásait és ismertette, hogy milyen új feladatok várhatók a rendszerben. Előadásának bevezetőjeként *Bánkeszi Katalin*, a Könyvtári Intézet igazgatójának *MOKKA-ODR katalógus – régi és új szerepben* címmel összefoglalt sorait olvasta fel. Bánkeszi Katalin bevezetője után a résztvevők megismerhették a központi szolgáltatások rendszerében bekövetkező változásokat, és az ezekből adódó bővülő szolgáltatásokat.

A délelőtti utolsó előadásában *Dávid Boglárka*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár osztályvezető-helyettese az *ODR olvasói funkcióiról* számolt be a résztvevőknek. Ez egy régóta várt funkció, amely lehetővé teszi az olvasók számára, hogy közvetlenül indítsanak kérést az anyakönyvtáruk számára, így teljessé válik az ODR funkcionalitás.

A közös ebéd elfogyasztását követően ismét lehetőség nyílt néhány hozzászólás és kérdés megvitatására, majd ezután *Dávid Boglárka* gyakorlati bemutatót tartott az olvasói funkciókról *Új MOKKA-ODR szolgáltatások áttekintése számítógép mellett* címmel.

2015-ben már másodszor nem a Komárom-Esztergom Megyei Könyvtári Hét záró programjaként tartottuk meg a XV. ODR konferenciát, hanem egy héttel eltolva **2015. október 19-én** „*Egyedül nem megy*”: *Könyvtárak és IKR rendszerek együttműködése a sikeres ODR szolgáltatásért* címmel. Több könyvtár kérését megfogadva döntöttünk amellett, hogy a hagyományokkal szakítva egy héttel későbbre helyezzük át a konferencia időpontját, hiszen az Országos Könyvtári Napok eseményei keretében több ODR tagkönyvtár a Könyves Vasárnapon is számos rendezvénnyel, rendkívüli nyitva tartással, meglepetéssel várja az érdeklődőket, és országos szakmai továbbképzés lévén szerettük volna biztosítani minél több kollégának, hogy az előbb említett programsorozat zárórendezvényét követő héten el tudjanak jönni.

Dr. Voit Pál igazgató köszöntőjében hangsúlyozta, hogy az idei konferencia két dologtól volt különleges. Egyrészt azért, mert nem csupán a MOKKA és ELDORADO fejlesztésének, működésének aktuális helyzetére fókuszáltak, hanem egy asztalhoz ültették az IKR fejlesztőket, hogy a másik oldal is kifejtthesse véleményét, és ez segítse a problémák közös megoldását. Másrészt azért is volt egyedi ez a nap, mert jelen volt az érsekújvári Anton Bernolák Járási és Városi Könyvtár igazgatónöje és munkatársai. Velük a konferencia után aláírták a két könyvtár közötti együttműködési megállapodást, amelynek része, hogy a Felvidéken, magyar nyelven felsőoktatásban tanulók számára a nemzetközi könyvtárközi kölcsönzést tehermentesítve közvetlenül küldik Tatabányáról a kért dokumentumokat Érsekújvárra.

A konferencia első előadásában *Nagy Judit*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár könyvtárközi kölcsönzéssel foglalkozó kolléganője *Az ODR jelene és a fejlesztési tervek egy országos felmérés tükrében* címmel beszámolt a résztvevőknek az ODR portált használó könyvtárak körében 2015. május és szeptember között végzett felmérés eredményéről. A felmérés célja az volt, hogy az ODR kérésnyilvántartó rendszer használatáról képet kapjanak, megtudják, hogy mennyire elégedettek a használók, valamint a fejlesztés irányait felmérjék. A kérdőívet összesen 175 könyvtár töltötte ki, ami a jelenlegi felhasználók 26 %-a. Az ODR tagkönyvtárak 66 %-ától kaptak választ, ami lényegesen jobb arány az előzőekhez képest. A felmérés keretében az ODR rendszer hat tevékenységi csoportjának 35 funkciójáról kaptak képet. Az átlagos tetszési index 4,41 egy ötfokú skálán. A felmérés eredménye kimutatta, hogy különféle könyvtárak, különféle módokon használják a rendszert, de ennek ellenére szívesen alkalmazzák munkájuk segítésére. A felmérés eredménye és a válaszadók konkrét kérései alapján a fejlesztés tervek: a rendszer gyorsítása, működésének stabilitása; tanfolyamsorozat a tudás mélyítése céljából; együttműködés a MOKKA-val az adatbővülés megvalósulása érdekében; új funkciók beépítése: egyedi kérésfeladás kényelmesebbé tétele, mobil alkalmazások, e-mailes értesítések, felhasználói csomagok; statisztikák bővítése.

A konferencia második előadásában *Bánkeszi Katalintól*, a Könyvtári Intézet igazgatójától egy összefoglalást kaptunk az országos rendszerek jövőképeiről a *MOKKA-ODR az országos szolgáltatások rendszerében* címmel. 2008-ban elindult országos fejlesztések keretében egy ponton, egy nagyobb összeg ráfordításával olyan szolgáltatások jöhetnek létre, amelyek több funkciót tudnak magunkba foglalni, és minden könyvtárnál beépíthetők a szolgáltatások körébe. Emiatt az adatbevitelt könnyíteni kellett, a rendszerekhez való csatlakozást egyszerűbbé, egységesebbé kellett tenni. A 2008-2011-es időszakban a hát-

térben lévő közös adatbázist ténylegesen egységesítették, és egy adatbeviteli csatornán érkeznek az adatok a nagyobb szolgáltatásokba, a MOKKA és ODR rendszerébe. Nagyon fontos, hogy az adatokat egy helyen beolvasva több célra használhatjuk, ezért is történt meg az egyesítés. Önmagukban nagyon jól működnek a szolgáltatások, és együtt is működnek, de a szolgáltató felületen több lényeges funkciót nem lehetett megvalósítani, mivel az akkori pályázati lehetőség nem tette lehetővé. Ezeket a hiányokat újabb pályázati menetben szeretnék létrehozni, mint ahogy azóta létrejött az ELDORADO: az elektronikus dokumentumok könyvtári szolgáltatásának központi szolgáltató rendszere. Fontos feladat, hogy a három országos rendszert (MOKKA, ODR és ELDORADO) összeépítsék. Terv az is, hogy egy digitális állományról képzett másolatot egy központi digitális archívumban tárolhatunk majd az ELDORADO mögötti digitális tárban. Hosszú távú cél ezeknél az országos könyvtári szolgáltatásoknál, hogy a jelenlegi ODR-ből létrejöjjön egy ODIR rövidítésű rendszer, azaz Országos Dokumentum- és Információsztároló Rendszer. Így az eddigi információ-szolgáltatást teljesebbé tehetnénk más forrásokkal, ahol nem csak könyvtári adatok integrálódhatnak, hanem pl. kiadói, forgalmazói adatok.

A konferencia utolsó előadásában *Sándor Ákostól*, az SZTE Klebelsberg Könyvtár osztályvezető kollégájától a közös katalógusba betölteni kívánt rekordok importálása során összegyűjtött problémákat, tapasztalatokat ismertük meg a jövőbeni gördülékenyebb munka érdekében. Az előadás elején a rekordküldések mikéntjéről, a küldés során előforduló problémákról kaptunk felvilágosítást. A rekordok MOKKA irányában történő küldése kétféleképpen valósul meg: az egyik megoldás, amikor a helyi IKR-ben a feldolgozó könyvtáros elmenti a rekordot és egy másolati példány rögtön látható a közös katalógusban, a másik pedig az, amikor bizonyos időközönként kötegelve, exportálás után töltődnek be a rekordok. Ezután a rekordellenőrzés menetéről tájékoztatta a résztvevőket, ami több körön keresztül történik. Az első körös szintaktikai ellenőrzésnél, ha az adatrögzítés során a MOKKA szervere elutasítja az adatokat, akkor információt küld arról, hogy miért történt ez, ami alapján elvégezhető a módosítás. Ha az első körön átjutott a rekord, akkor következik a második ellenőrzés, aminek része a duplumok szűrése. Néhány dián beszélt a példányadatok feltöltéséről is. Az előadás végén néhány statisztikai információt ismertetett a rekordbetöltésekről. Az aggregált statisztikából kiderült, hogy 2015-ben több mint 1,5 millió rekord került betöltésre. Ez az impozáns adat abból adódott, hogy ebben az évben töltötték be az EPA, HUMANUS, MATARKA adatbázisok tartalmát. A MOKKA eredménye, hogy a magyarországi könyvtárak katalogizálási gyakorlatában egyfajta közeledést ért el, és így elmondható, hogy a rendszer alkalmas arra, hogy az országos szolgáltatások kiszolgálójaként funkcionáljon.

A délelőtti program zárásaként ún. *ODR fejlesztői fórumot* tartottunk, ahol az IKR fejlesztőktől megtudhattuk, hogy a rekordbetöltések és az adatbázis használata során felmerült problémákra milyen megoldásokat javasolnak. Török Csaba, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár informatikus kollégája - moderátori szerepvállalása mellett - vitaindító előadásában összefoglalta a JAMK rekordjainak betöltési problémáit a MOKKA-ODR katalógusba. Elsőként *Horváth Zoltánné* a T-Systems/OLIB könyvtári rendszerének csapatából mint IKR fejlesztő és az OCLC hazai kapcsolattartója fogalmazott meg két gondolatot a tapasztalatai kapcsán. Kiemelte az egységesítés és kooperáció jelentőségét. Járható útnak a rekordok teljességének létrehozása helyett inkább egy még elfogadható rekordminimumot tart megfelelőnek, ami pl. az OCLC gyakorlatában is így van. A második hozzászóló *Thék György*, az Infoker Kft. képviselője volt, aki egy táblázat segítségével vázolta fel a TextLib könyvtári rendszer és Hunmarc viszonyát. Beszélt az export és import lehetőségekről, ez utóbbi esetben kiemelte, hogy a rendszerben van egy érdekes lehetőség, ami legközvetlenebb módon kapcsolódik az ODR-hez, amikor is egy vonalkód beolvasásával lehet a TextLib-be importálni egy rekordot, úgy, hogy a vonalkód beolvasása után a program lekeresi a vonalkódhoz tartozó példányt, és létrehozza a példányt úgy, hogy kölcsönözhető legyen, valamint betölti a hozzátartozó bibliográfiai leírást. Egy könyvtárközi kölcsönzés vége ebben az esetben az, hogy saját rendszerben tudunk kölcsönözni mástól kért dokumentumot, nem naplóban vagy füzetben rögzítve. Ezt követően *Szilágyi Áron*, a Szikla IKR képviseletében az ügyfelek reflexióit fogalmazta meg. A kérések elsősorban komplett adatbázisok betöltésére vonatkoznak. Számukra segítség lenne, ha a MOKKA-ODR aratni tudná a rekordokat, amelyre Sándor Ákostól kapott válaszból megtudtuk, hogy ez a lehetőség adott. Legvégül *Czoboly Miklós*, a Monguz Kft. ügyvezetőjének véleményét, tapasztalatát ismerhettük meg. A MOKKA-ról sokféleképpen gondolkoznak a felhasználók negatívan és pozitívan is. Az igazság az, hogy a MOKKA egy több alrendszerből álló, összehangolt, egymásra épülő országos szolgáltatási rendszer, amely igyekszik a párhuzamosságot kiszűrni. A baj az, hogy fenntartása csak szándék szinten működik, a finanszírozása nem teljes egészében és kiszámíthatóan megoldott. Háttérszervezete nincs, olyan elhivatott

emberek dolgoznak érte, akik egyéb főállású, fontos pozícióban dolgozók, és emiatt leterheltek. Ahhoz, hogy egy országos rendszert, ilyen hatalmas adatbázist megfelelően működtethessenek, ahhoz jó néhány emberből álló szervezetre lenne szükség.

Közös ebéd után a konferencia délutáni programja *Dr. Koltay Klára* közreműködésével a MOKKA-ODR felület használata során felmerült problémák áttekintése volt számítógépek mellett. Az olvasói regisztrációról és kérelmfeladásról, a MOKKA-ODR katalógusában található analitikákról, a Könyvtárnyilvántartóban megadható számlázási adatokról és a bizonylatkezelésről volt szó.

2016. október 17-én megrendezett XVI. ODR konferencia témája az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer online dokumentum-szolgáltatás lehetőségei volt.

Dr. Voit Pál igazgató megnyitójában annak a reménynek adott hangot, hogy az előadások és az eszmecsere segít ajánlásokat megfogalmazni az online szolgáltatások további, jobb és hatékonyabb működéséhez. Bemutatta Nagy Editet, a rendezvény háziasszonyát, a megyei könyvtár könyvtárközi kölcsönzéséért felelős kollegáját, aki első ízben vett részt a konferenciaszervezésben és moderálta azt a nap folyamán.

Káldos János, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgató-helyettese megalapozta a további előadásokat azzal, hogy a digitalizáció könyvtárakra vetített következményeivel indított. Megjegyezte, hogy a digitális dokumentumok szolgáltatása a könyvtárostól más szemlélet elsajátítását igényli. Nem csak a hosszú távú megőrzés problematikáját, hanem technikai, szerzői jogi, könyvtárhasználati és -gyakorlati kérdéseket is felvet. A könyvtári adatbázisok még nem teszik lehetővé, a szabványosítás pedig még nem követi a digitális dokumentumok és kölcsönzéseik logikus, egyszerű, áttekinthető megjelenését a rendszerben, az üzleti modell beépülése pedig biztonsági kérdéseket is felvet. Ezt követően az ELDORADO-t indulásától vette górcső alá. A digitalizált dokumentumok tömeges előállítására, gyűjtésére, tárolására, jogszerű hozzáférésének biztosítására hozták létre, miközben az OSZK az országos szintű jogkezelést vállalta.

Dr. Tóth Éva, az Országgyűlési Könyvtár osztályvezetője a szerzői jog tükrében vizsgálta a könyvtárközi kölcsönzést. A máig tisztázatlan jogszabályi háttér miatt a szerzői jog gátja a szabad tudásáramlásnak és az információkhoz való egyenlő hozzáférésnek. Mindenekelőtt azt tisztázta, hogy mit jelent, és milyen korlátokat állít ebben a folyamatban a polgári jog (haszonkölcsön), a szerzői jog (a mű védelme), a vagyoni jog (a rész vagy egész felhasználásának módja) és a terjesztés joga (a szerző kizárólagos joga). A szerzőt (közreműködőt) minden esetben megilleti a díjfizetés, ami alól a könyvtárak – a könyvtárközi kölcsönzés esetén sem – nem mentesülnek. Haszonkölcsön esetén a jogdíjat az állami költségvetés tartalmazza. Papíralapú többszörözés esetén reprográfiai díjat fizet a könyvtár gépenként. Az elektronikus dokumentumok/másolat esetén azonban nincs a jogdíj „bedolgozva”. Mint mondta, hatóság és könyvtár archiválás és nyilvános célra, bizonyos körű nyilvánosság számára kizárólag zárt hálózaton tehet hozzáférhetővé ilyen dokumentumot, de egy digitalizált cikk vagy teljes mű mozgathatósága már kérdéses a könyvtárak között is, többszörözésével pedig a szerzői és a vagyoni jog sérül. Nem kerülhet ki tehát, hogy megállapítsuk, védelem alatt áll-e. A szerzők biográfiai adatainak beazonosítására több adatbázis áll rendelkezésre (pl. OSZK Névtár, PIM, ARROW stb.), de ne feledjük, a jog örökíthető. Az előadó kijelentette, hogy tapasztalata alapján a dokumentumok esetén a 150, folyóiratok estében a 110 év vállalható be. Azonban emellett is közzé teszik hirdetményben, hogy a szerzők jelentkezzenek. Példaként az Országgyűlési Könyvtár Digitalizált Törvényhozási Tudástárára (DDT) hivatkozott.

Dr. Koltay Klára, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtárának főigazgató-helyettese már visszatérő vendége az ODR konferenciáknak. Ezúttal a MOKKA-ODR felület idei újdonságait, változásait mutatta be. Mint mondta, a fejlesztési célok és irányok azt szolgálták, hogy teljes nyilvántartó rendszerként legyen kihasználható: tudja kezelni a passzív partnereket, a költségkezelést, de a legkülönbözőbb statisztikák lekérdezésére is alkalmas legyen. A könyvtárnyilvántartó stabilabb és gyorsabb lesz. Ettől az évtől lehetővé vált az olvasói regisztráció is, ami azt jelenti, hogy bárki online kérelmfeladást indíthat egy egyszerűsített felületen. Fontos azonban tudni, hogy az olvasó által indított kérések nem tartoznak bele a könyvtár által kezelt olvasói kérésekbe, és a könyvtárnak a könyvtárnyilvántartóban jeleznie kell, ha ilyen kérést fogad.

A délelőtti előadások sorát *Huszkáné Horvát Andrea*, a kecskeméti Katona József Könyvtár osztályvezetője zárta a könyvtárközi kölcsönzés KSZR könyvtárakat érintő gyakorlatának bemutatásával. Me-

gyei könyvtárként teljesítik a könyvtárközi igényeket. Ahhoz, hogy a jelenlévők teljes képet kapjanak a szolgáltatásról, elsőként a 2005-től folyamatosan fejlődő Bács-Kiskun megyei KSZR-ről nyújtott átfogó képet felsorolva azokat a tényezőket, amelyek a forgalmi adatok növekedéséhez hozzájárultak. A településeken élők könyvtárközi kéréseinek száma 2011 és 2015 között 3600-ról 10769-re nőtt. Az okok között említette a települési könyvtárosok folyamatos képzését, az országos olvasásnépszerűsítő és gyermekprogramok szervezését. A települési könyvtárak felújításával a hozzáférés kiterjedt, a megyei könyvtár szolgáltatásainak – benne az ODR és a könyvtárközi kölcsönzés – népszerűsítése több formában biztosított. A hatékonyságot számszerű adatokkal támasztotta alá, a konferencia időpontjáig 2016-ban 11971 kérést fogadtak.

Ahogy szinte minden évben, ezúttal is lehetőséget biztosítottunk a MOKKA-ODR felület használata során felmerülő problémák és kérdések áttekintésére. Aki akarta, számítógép előtt maga is végigkövethette lépésről lépésre például a számlázás során szükséges beállításokat. Volt arra vonatkozó kérdés, hogy egy könyvtár hosszabb (nyári) bezárása esetén hogyan lehet megjeleníteni az ODR felületen, hogy meddig nem fogad kéréseket. Így a könyvtárnyilvántartó felülettel is volt lehetőség jobban ismerkedni. A kérdéseket megválaszolta és a gyakorlatot vezette *Nagy Judit*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár könyvtárosa.

2017. október 16-án, a 17. Országos ODR Konferencia fókuszában a MOKKA-ODR felületének olvasói funkciói álltak.

A konferencia kezdetén *Gyüszti László*, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatóhelyettese köszöntötte a résztvevőket, majd bemutatta a könyvtár frissen kinevezett igazgatónőjét, Mikolasek Zsófiát, aki rövid köszöntő után átadta a szót a konferenciát megnyitó *dr. Kancz Csabának*, a Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal kormány megbízottjának.

Megnyitó beszédében *dr. Kancz Csaba* kitért a digitális szolgáltatások szerepének növekedésére, megemlítette, hogy az olvasói igények változása miatt egyre hangsúlyosabb szerepet kapnak azok a technológiák, amelyek az olvasók információs igényének gyors és azonnali kielégítését szolgálják.

Dr. Koltay Klára, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgató-helyettese a MOKKA-ODR közvetlen olvasói szolgáltatásait mutatta be. Előadásában kitért arra, hogy az ODR, a könyvtárközi kölcsönzésben betöltött nyilvánvaló szerepe mellett kiváló tájékoztatási eszköz is, valamint közvetlen szolgáltatásokat is nyújt a regisztrált olvasók számára. Bemutatta az ODR bejelentkezett olvasók számára készített felhasználói felületét, valamint kiemelte az olvasók által indított könyvtárközi kérések jelentőségét. Részletesen ismertette azokat a lehetőségeket, amelyek az olvasók rendelkezésére állnak az ODR rendszerébe történő bejelentkezés után. Kitért arra is, hogy az olvasók által indított könyvtárközi kérések hogyan könnyítik meg a könyvtárközi kéréseket feldolgozó könyvtáros munkáját, illetve milyen funkciókkal bővíti az olvasók számára nyújtott szolgáltatás a könyvtárosi felhasználói felületet.

Kollár Mária, a BME Építészettörténeti és Műemléki Tanszék Könyvtárának munkatársa bemutatta a tanszék könyvtárának könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatát. Előadásában gyakorlati oldalról mutatta be, hogy hogyan zajlik az olvasói kérések kezelése és indítása a MOKKA-ODR rendszerében az olvasó szemszögéből. Előadásában arról is beszélt, hogy a könyvtárközi kölcsönzés a kutatómunka támogatásában nélkülözhetetlen szolgáltatás. A digitális világban az olvasói kérések funkció ennek alapvető szolgáltatása. Felhívta a figyelmet a felhasználóképzés fontosságára is.

Mészáros-Nagy Éva Emőke, a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár munkatársa a FSZEK könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatáról tartott előadást. Bemutatta, hogy hogyan változott könyvtárunkban a könyvtárközi kölcsönzési kérések kezelése a MOKKA-ODR regisztrált olvasói felületének bevezetésével.

Benke Adrienn, a II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár könyvtárosa a miskolci megyei könyvtár szemszögéből mutatta be a könyvtárközi kölcsönzés gyakorlatát.

A konferenciát záró előadásban *Szarvas Beatrix*, a miskolci II. Rákóczi Ferenc Megyei és Városi Könyvtár KSZR Területellátási Csoport vezetője, a megyei könyvtárral kapcsolatban álló kistépülési könyvtárak könyvtárközi kölcsönzési gyakorlatáról számolt be. Előadásában kiemelte annak a jelentőségét, hogy az olvasókat folyamatosan tájékoztassák az új szolgáltatásokról, mint például a MOKKA-ODR regisztrált olvasók számára nyújtott támogatása.

Az előadások után került sor a közben felmerült kérdések megbeszélésére Nagy Edit koordinálásával. Rövid ebédszünet után gyakorlati ismeretek bemutatásával folytatódott a konferencia programja.

A „GYIK élőben” konzultációt Száldobágyi-Tóth Bettina szaktájékoztató és Dajka Orsolya, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár munkatársai vezették. A gyakorlati konzultáció során élőben egy fiktív könyvtár és olvasó példáján részletesen bemutatták a MOKKA-ODR olvasói felületére történő regisztrációt, és lépésről lépésre megmutatták, hogy hogyan történik egy könyvtárközi kölcsönzési kérés indítása az olvasói felületen.

2018. október 15-én 18. alkalommal rendezhettük meg az Országos ODR konferenciát. Az idei tanácskozás a múltidézés és a jövő tendenciáinak ismertetésének jegyében telt. Ezt fejezte ki az október 15-ei konferencia mottója is: Múlt, jelen és jövő a könyvtárközi kölcsönzésben. A résztvevőket ifj. Gyüsi László, a könyvtár igazgató-helyettese köszöntötte, aki ezt követően büszkén ismertette, hogy a tatabányai könyvtár a 2018-as évben az IFLA Zöld Könyvtár Díj pályázatán az első öt helyezett között végzett.

A konferencia nyitó előadása Dr. Koltay Klára, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár főigazgató-helyettesének visszatekintése volt az ODR elmúlt 17 évéről. Ennek során összefoglalót kaptunk arról, hogy milyen tanulságokkal szolgált a rendszer eddigi működése, milyen újítások, fejlesztések történtek a nagyjából 1998 körüli indulás óta napjainkig, továbbá hogyan terjedt el a kezdetben Corvinát használó mintegy 15 alapító könyvtáron kívül országosan az ODR használata.

Dr. Koltay Klára előadását Lendvai Miklós, az Országos Széchényi Könyvtár E-szolgáltatási igazgatóság igazgatója folytatta, aki Országos Könyvtári Platform – a könyvtárközi kölcsönzés az együttműködés megosztott és nyílt rendszerében címmel tartotta meg előadását. 4 évvel ezelőtt merült fel annak a gondolata, hogy az OSZK meglévő informatikai rendszerét mind hardveresen, mind szoftveresen meg kell újítani, tovább kell fejleszteni, hogy megfeleljen az új generáció új szemléletmódjának és hozzáállásának. Minderről kormányhatározat is született, és megvalósításához mintegy 10 milliárd forintnyi támogatás érkezett a kormánytól. Ez a hatalmas projekt magában foglal egy új Integrált Könyvtári Platform megvalósítását, infrastruktúrális fejlesztést, egy digitalizáló műhely létrehozását, kiemelt tartalomfejlesztéseket, továbbá szervezet- és szolgáltatásfejlesztéseket egyaránt.

A konferencia harmadik előadását Szádeczky Kardoss Zsófia tartotta „A külföldi könyvtárközi kölcsönzés előszobájában,” címmel. Előadásának témája az Országos Széchényi Könyvtárban folyó lelőhelyezés volt. Bemutatóját a magyarországi gyakorlat kezdeteivel indította, majd ezt követően beszélt munkájáról. Munkájuk során a hazai könyvtárak internetes katalógusaiból, az OSZK saját katalógusrendszeréből, továbbá a központi cédulakatalógusból (KC) adnak lelőhely- és bibliográfiai tájékoztatást, s szolgáltatnak lelőhelyet a beérkező könyvtárközi kérésekhez is akár e-mailen, telefonon vagy személyesen. Hazai lelőhely esetén a kölcsönzés vagy másolatkérés az ODR-en keresztül történik. Ha azonban a kérés Magyarországról nem teljesíthető, akkor nemzetközi könyvtárközi kölcsönzésre adnak lehetőséget. Ennek érdekében az OLDO jelenleg több mint 4500 (2000 európai és 2500 tengerentúli) könyvtárral áll kapcsolatban. Ezután „Nemzetközi partnerek a könyvtárközi kölcsönzésben - a BME OMIKK gyakorlata” címmel Adamecz Katalin, a BME OMIKK könyvtárosa előadását hallottuk. Megtudtuk tőle, hogy a BME OMIKK nemzetközi könyvtárközi kölcsönzéshez való csatlakozását az egyre inkább megnövekedett olvasói/használói igények – főként külföldi és idegen nyelvű dokumentumok iránt – követelték meg még 1981-ben. Ennek keretében elsőként a British Libraryval, majd az OCLC-vel és a British Library Document Supply Centerrel, később a Subito rendszerrel (német, osztrák, svájci könyvtárak közös online dokumentum-szolgáltató rendszere) kerültek kapcsolatba, együttműködésbe. A BME OMIKK igen hatékony partnereivel a nemzetközi könyvtárközi kérések tekintetében annak ellenére, hogy a szolgáltatás díjai eléggé magasak. 2009 és 2017 között a British Library által teljesített kérések, a hozzájuk inté Andrea cikkében, melynek címe: A MOKKA közgyűlésén az OSZK fejlesztési terveiről is hallottunk. zett kérések 10%-át tették ki. Az OCLC felé indított kérések száma ugyanebben az időszakban 11 %-kal nőtt, míg a kérések 2/3-át a Subitón keresztül intézték. 2017 óta kizárólag az ODR-en keresztül fogadnak könyvtárközi kéréseket mind a könyvtáraktól, mind a regisztrált olvasóktól. Céljuk minden kérés esetében ugyanaz: gyors hozzáférés a lehető legalacsonyabb költséggel és minél hosszabb kölcsönzési idővel. A tavalyi évben összesen 67 könyv és kb. 3000 cikk-kérést teljesítettek. Adamecz Katalin előadásának végén jövőbeli terveikről beszélt, úgy mint szolgáltatásuk népszerűsítése, további szolgáltatások beveze-

tése, ekönyvek kölcsönzése, cikk-kérések esetében pedig a bankkártyával történő díjfizetés lehetővé tétele, továbbá a copy right teljes tisztázottságának megvalósítása.

Az ebédszünet előtti utolsó előadó *Burmeister Erzsébet*, a MATARKA Egyesület elnöke volt. Előadásának címe: A MATARKA szerepe a könyvtárközi kölcsönzésben címet kapta. Ahogy elnök asszony elmondta, a MATARKA közvetlenül nem vesz részt a könyvtárközi kölcsönzésben, csupán használója a szolgáltatásnak. 2002 óta működik, mint a döntően Magyarországon megjelenő tudományos és szakmai folyóiratok tartalomjegyzégeit kereshető országos adatbázis, ami 2004-től az EPA-val közös együttműködésben valósul meg. 2017-18 óta pedig a két adatbázis teljesen összekapcsolódott, s azóta is folyamatosan épül. Burmeister Erzsébet előadásához a könyvtáros kollégák tapasztalatait használta fel. Ehhez online felmérést készített, melyre 26 válasz érkezett az ország számos könyvtárában dolgozó kollégától. Ezeket feldolgozva kijelentette, hogy a MATARKA-t főként lelőhely-kutatásra, adatpontosításra és – egyeztetésre, teljes szöveg felkutatására, valamint oktatáshoz és ajánlásként használják, nem pedig könyvtárközi kölcsönzéshez.

A konferenciát *Száldobágyi-Tóth Bettina* és *Novák Csaba Balázs*, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár könyvtárosainak „GYIK élőben”: a Mokka-ODR felület használata során felmerülő problémákról című konzultációja zárta. Nagy Edit, a JAMK könyvtárközi ügyekkel foglalkozó munkatársa, a konferencia házigazdája. **2019. október 14-én** 19. alkalommal szervezhettük meg az Országos ODR konferenciát az Országos Dokumentum-ellátási Rendszer tagkönyvtárainak szakmai továbbképzését, ebben az évben immár másodszor nem a József Attila Megyei és Városi Könyvtár épületében, hanem a tatabányai Edutus Egyetemen. A helyszínváltoztatásra könyvtárunk újraépítése miatt került sor, amit már évek óta vártunk. A résztvevőket köszöntötte, a konferenciát megnyitotta és moderálta *iff. Gyüszli László*, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgató-helyettese.

2019-ben az ODR konferencia fókuszában az ODR szakkönyvtárai álltak, akik közül idén az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár, a HM-HIM Hadtörténeti Könyvtár, az Országgyűlési Könyvtár, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtára, az MTA Könyvtár és Információs Központ és az Országos Idegennyelvű Könyvtár mutathatta be intézményét és az országos dokumentum-ellátásban betöltött szerepét.

Csillag Beátától, az Országos Pedagógiai Könyvtár és Múzeum munkatársától néhány történeti információt követően megtudhattuk, hogy a kölcsönzésben, így a könyvtárközi kölcsönzésben is kizárólag a törzsgyűjtemény (a neveléstudomány és a szorosan vett társtudományok - pszichológia, szociológia - magyarországi ill. magyar vonatkozású) kölcsönözhető dokumentumai vesznek részt. A pedagógiai szakkönyvtár évi közel 400 körüli kérést teljesít, 70%-os hatékonysággal, aminek oka az lehet, hogy sok olyan könyvet kérnek tőlük, amit állományvédelmi szempontból nem kölcsönöznek. Három különgyűjteményük van (Tankönyvtár, Iskolai értesítők különgyűjteménye, Gyermek- és ifjúsági irodalom különgyűjteménye), mindegyik unikum, melyből nem kölcsönöznek, kutatók számára őrzik.

Kosztolnyik Krisztiántól, a Magyar Mezőgazdasági Múzeum és Könyvtár kollégájától megtudtuk, hogy könyvtáruk 2015-től hat részből áll: Mezőgazdasági Múzeum - Budapest; Országos Mezőgazdasági Szakkönyvtár és Dokumentációs Központ - Budapest; Georgikon Majortörténeti Kiállítóhely - Keszthely; Blaskovich Múzeum - Tápíószele; Közérdekű Muzeális Kiállítóhely, Tanyamúzeum - Lajosmizse és Közérdekű Muzeális Kiállítóhely, Tájház - Cece. Több fotón mutatta be könyvtárukat, beszélt a magyar mezőgazdasági szakbibliográfiáról, külföldi és magyar adatbázisaikról és az intézményi összevonás keretében hozzájuk csatolt gyűjteményekről (volt VIZDOK Könyvtár, ami egy vízügyi gyűjtemény, az Agrárminisztérium Házi Szakkönyvtára, a Húsipari Kutatóintézet Szakkönyvtára, a Cukoripari Kutatóintézet gyűjteménye és a malomipari gyűjtemény). Részben a könyvtárközi kölcsönzésnek köszönhetően zajlik az 1945 előtti szakirodalom digitalizálása, ezek listája és maga a tartalom Aleph rendszerű katalógusukon keresztül kereshető.

Mohácsi Zoltántól, a HM-HIM Hadtörténeti Könyvtár munkatársától nagyon érdekes előadást hallhattunk. Állományuk több mint 300 ezer dokumentumból áll, melyből 6 ezer muzeális, nem kölcsönözhető, viszont nagy részük már digitalizált. 100 hadtörténeti folyóiratot fizetnek elő, amely teljes egészében digitalizált. Különleges a 22 ezer darabból álló katonai szabályzatok gyűjteménye, és szintén kiemelendők olyan helyismereti kiadványaik, melyek a misszióra induló katonákat készítik fel az adott ország történetéből, szokásaiból, helyi viszonyokból. Az ODR-en keresztül évente 200-300 kérést teljesítenek, első-

sorban honvédségi nem nyilvános könyvtáraknak, szorosan együttműködnek a Nemzetvédelmi Egyetem Könyvtárával.

A negyedik előadásban *Orosz Adrienn*től, az Országos Idegennyelvű Könyvtár kollégájától megtudhattuk, hogy több mint 400 ezer kötet van a könyvtárukban, 148 nyelven, valamint több mint 30 ezer folyóirat, 32 nyelven. Zeneműtárában 32 ezer kotta található, amit egy elektronikus zongorán ki is lehet próbálni. Fajszí Károly Eszperantó gyűjteménye közel 12 ezer kötet, és egyedülálló a 2014-ben kialakított Kínai Sarok is, 800 dokumentummal. Könyvtárközi kölcsönzési statisztikájuk 450-500 között mozog, főként szépirodalmi kölcsönzésekkel. Az előadás végén összefoglalta a könyvtárközi kölcsönzések trendjeit 2016-2019 között: az összes kérések számának általános csökkenése mellett az elektronikus dokumentumok számának erőteljes növekedése észlelhető. Kiemelte a nem teljesíthető kérések számának emelkedését, okként megfogalmazva, hogy a MOKKA-ODR adatbázisa gyakran nincs párhuzamban a saját katalógusukkal: a kérő könyvtár nem ellenőrzi a dokumentum státuszát az OIK saját katalógusában.

A következő előadásban *Parti Ádám*, az Országgyűlési Könyvtár munkatársa elsőként arról mesélt, hogy hozzájuk bejutni mennyire hosszan tartó folyamat, nem lehet csak úgy az utcáról egyszerűen bemenni. Előbb telefonálni kell, majd a parlament őreinél igazolni magunkat, aztán átvilágítani magunkat és csomagunkat, majd bejutás után villámgyorsan az előkészített könyvtárközi könyvet már hozhatjuk is, végül kifelé ugyanúgy következik az átvilágítás. A könyvtár története, szervezeti felépítése után megtudtuk, hogy több mint 600 ezres az állományuk. A digitalizálás náluk annyira kiemelt projekt, hogy a digitalizáló műhelyükben 3 komoly automata is van. Könyvtárközi kölcsönzéssel 1300 feletti könyvet szolgáltatnak évente, és a korábbi 700 körüli digitális kérésük is megduplázódott. Az Országgyűlési Könyvtárban a Szakreferensi és Állománygyarapítási osztály is segíti a könyvtárközi szolgáltatást. A hozzájuk fordulóknak igyekeznek egy nap alatt teljesíteni a kéréseket (belső raktárból, olvasóteremből). Külső raktárból hetente kétszer hoznak be köteteket. Az ODR 17. legtöbbet szolgáltató könyvtára az Országgyűlési Könyvtár.

*Szabó Katalin*től, a Központi Statisztikai Hivatal Könyvtárának munkatársától megtudtuk, hogy 1897 óta nyilvános könyvtár, fokozatosan vált kölcsönző könyvtárrá és kezdetektől fogva ODR tagkönyvtár. Mint szolgáltató könyvtár gazdag könyv- és folyóirat-állománnyal rendelkezik, kötelespéldányokból 1-1 példányt kapnak, KSH kiadványaiból pedig 3-5 példányt őriznek meg. Igyekeznek még a beérkezés napján teljesíteni a kéréseket a Központból, a törökbálinti raktárból pedig másnap. 2010 óta 24 ezer kérést kaptak, évente megközelítőleg 3 ezret, ami nagyon magas szám. Előadásának végén tapasztalatait és javaslatait is megfogalmazta. Az ODR portálon jól követhető az adminisztráció státuszváltásokkal, lehetőség van az olvasónak saját kérés indítására és nagyon sok könyvtár tag, viszont a kollégák/olvasók nem használják ki megfelelően, nem mindig állítják a státuszokat, nem jól töltik ki a felületet, sajnos sokszor nem működik a portál és még sok könyvtár állománya hiányzik, hiányos. Szükséges lenne a sürgős kérés jelölésére, üzenetek olvasatlanná állítására, valamint annak beállítására is, hogy az e-mail értesítések csak bizonyos módosításokról érkezzenek.

A szakkönyvtárak közül utolsóként a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár és Információs Központ hazai szerepét ismerhettük meg *Tömör Páltól*. Az olvasók főként felsőfokú vagy annál magasabb végzettséggel rendelkező kutatók. Egypéldányos könyvtár, mindenből egy példányuk van. Könyvtárközi statisztikájuk 1000 körüli beérkezett kérést jelent évente, hárman foglalkoznak könyvtárközi szolgáltatással (egy kolléga az olvasók kéréseivel, kettő pedig a könyvtáraktól érkezett kérésekkel). Az előadás végén kiemelte, hogy a MOKKA-ba a rekordok feltöltése folyamatos, de még nem 100 %-os az állományuk fellelhetősége, ezért szükséges a másodlagos ellenőrzés a katalógusukban.

A konferencia ezt követően egy perces néma megemlékezéssel folytatódott... A tragikus hirtelenséggel elhunyt szakmai tekintélyre, az „ODR szülőanyjára”, *Dr. Koltay Klára*ra emlékeztünk.

A megemlékezés utáni előadásban az EISZ COMPASS adatbázisát mutatta be *Sütő Péter*, az MTA KIK EISZ Titkárságának munkatársa. A COMPASS egy rendkívül hasznos online, ingyenes adatbázis. Az EISZ Titkárság és az MTA KIK fejleszti és üzemelteti. Az EISZ konzorciumban több mint 240 intézmény számára közel 50 szolgáltató/kiadó 180 adatbázis csomagja érhető el. Segítségével meg lehet tudni, hogy egy adott adatbázis melyik könyvtárban van előfizetve, de nem csak adatbázisokra lehet keresni, hanem folyóiratokra is. Az olvasónk által keresett folyóirat melyik EISZ-es adatbázisban érhető el, és az adatbázis hol van előfizetve. Az előadó szerint még mindig nem ismerik eléggé a könyvtárosok, mert pl. a

Katalisten vagy közös levelezőkön is olyan kérések kerülnek fel, amiket egyszerűen meg lehetne találni a COMPASS-ban. Ezt bizonyította az is, amikor az előadás elején az ODR konferencián résztvevőket is megkérdezte, hogy mennyien használták már a COMPASS-t, és a közönség fele tette csak fel a kezét. A COMPASS adatbázis használata a minőségi könyvtárközi kölcsönzési gyakorlat alappillére kellene, hogy legyen a MOKKA-ODR mellett.

A közös ebéd után „GYIK előben”: *konzultáció a MOKKA-ODR felület használata során felmerülő problémákról* címmel Novák Csaba Balázs, a Debreceni Egyetem Egyetemi és Nemzeti Könyvtár munkatársa a MOKKA-ODR felület kérésadminisztrációján belül a státuszok állításának problémakörét részletezte, valamint kitért a kéréstovábbítás lehetőségére. Előadása után a felmerülő kérdésekre készséggel válaszolt a konferencián résztvevőknek.

2021. október 18-án az új könyvtári épületünkben szervezhettük meg a 20., jubileumi Országos ODR konferenciát, az Országos Dokumentumellátási Rendszer tagkönyvtárainak szakmai továbbképzését. A konferenciát *Mikolasek Zsófia*, a József Attila Megyei és Városi Könyvtár igazgatója nyitotta meg.

20., kerek évforduló alkalmából szerettünk volna visszatekinteni a múltra: meddig jutottunk, mit értünk el az elmúlt húsz év alatt, és természetesen a jövőbeni tervekről, fejlesztésekről, újításokról is hallani. A konferencia programjának első két előadásában az elért eredményeket eleveníthettük fel, a harmadik előadásból a jövőbeni fejlesztésekről hallhattunk fontos információkat, és a délelőtti utolsó előadásában egy egyetemi ODR tagkönyvtárral, könyvtárközis gyakorlatával ismerkedhettünk meg.

A megnyitót követő első előadásban először *Rostás Norbert*től, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályának könyvtári referensétől hallhattunk fontos információkat főként az Országos Dokumentumellátási Rendszer múltjáról. Az ODR ötlete 1998-ra nyúlik vissza, amikor is a rendszer jogi szabályozottsága kezdett kialakulni, az 1997-es törvényben megjelentek már az előzetes irányvonalak. 2003-ban történt meg a végrehajtási rendelet kialakítása, mely részletezte a résztvevőket és feladatokat. Ezt követően az elmúlt húsz év teljesítési és támogatási adatait összegezte egy táblázatban. Lényeges lenne az állománygyarapításnál valamilyen szabályozó erő, hiszen minden könyvtárnál kiemelt probléma, hogy nem tudnak elegendő dokumentumot beszerezni. Fejlesztendő lenne még, hogy olyan dokumentumokat szolgáltatassunk a rendszeren keresztül, melyek tartalmi minősége megfelelő, a kritikai kiadások fontosságát emelte ki. A teljesítési statisztikán belül az elmúlt 6-7 évben jelentős kérdés merült fel: miért nem az ODR rendszeren belül kérnek a könyvtárak? A kérések kétharmada az ODR portálon kívül történik: emailen, telefonon, saját opac-on; nagyon fontos lenne változtatni ezen a jövőben. Második előadásban *Szóllás Péter*, az EMMI Könyvtári és Levéltári Főosztályának főosztályvezetője beszélt arról, hogy amikor megkezdték Rostás Norberttel a közös munkát, az ODR tekintetében is megvizsgálták a kezdeteket. Kihangsúlyozta, hogy rendkívül fontos, miniszteri feladat az Országos Dokumentumellátási Rendszer működtetése. Kérte, hogy a felhasználói igényváltozásokat vegyük észre, kövessük le a mindennapokban. Elemi feladat a közös munka fejlesztése a minőségirányítás alkalmazásával. Az ODR-ben megvalósuló együttműködést pedig használjuk arra, hogy a könyvtári rendszer vitathatatlan működőképességét megmutassuk.

A délelőtti következő előadásában *Sándor Ákos*, az SZTE Klebelsberg Könyvtárának osztályvezetőjéről a MOKKA-ODR katalógus létrejöttének két évtizedet átfogó, fontosabb állomásait foglalta össze. Elsőként az előzményekről beszélt a résztvevőknek, hogyan juthattunk el addig, hogy esély legyen egy közös könyvtári rendszer elindulásához. A könyvtári vezetők figyelték az európai trendeket, a '90-es években sorra jöttek létre tartományi közös keresők Németországban, sőt voltak olyan könyvtárak, akik elhatározták, hogy egy közös rendszert vásárolnak. Első lépésként megvalósult a Magyar Műszaki Könyvtárak Osztott Katalogizálási Rendszere, az Oszkár, amely még osztott katalógus volt, majd elmozdultak a közös katalógus felé, így jöhetett létre a MOKKA v1.0 tizenöt érdeklődő nagykönyvtárral. Cél a katalogizálásra szánt idő csökkenjen, csak egyszer kelljen leírni a rekordot, a többiek jelzik, hogy nekik is megvan. A Corvina (Voyager-es) könyvtárak katalogizálási együttműködése, megvalósult adatbázisa mintaértékű volt a kezdetek kezdetén. A MOKKA katalógus alapjait 2001-ben fektették le az Országos Széchényi Könyvtár és a Szegedi Tudományegyetem Egyetemi Könyvtárának vezetésével, valamint a MOKKA Egyesületet alapító tagkönyvtárak közreműködésével, eredeti célként csak egy közös bibliográfiai adatbázis létrehozását tűzték ki. 2010-ben következett be egy nagy megújulása a MOKKA-nak, pályázati forrásból, amikor is valósággá vált, hogy a MOKKA v2.0 adatbázisának fogadnia kell példányada-

tokat is, így megfelel majd az Országos Dokumentumellátási Rendszer alapvetésének. Ebben a pályázati körben több szereplő vett részt a feladat nagysága miatt, és e fejlesztési időszakban megvalósulhatott a MOKKA és ODR egyesítése: már nem csak a MOKKA feladataira készültek fejlesztések, hanem ODR specifikus megoldások is készültek pl. könyvtárnyilvántartó, webes űrlaprendszer.

Ezt követően *Czoboly Miklóstól*, a Monguz Kft. ügyvezetőjétől a MOKKA-ODR közeljövőben megvalósuló tényleges informatikai változásáról tudhattunk meg információkat. 2001-től folyamatosan részt vesz a fejlesztésekben, így az előadása elején először az előzményeket vázolta fel: többgazdás rendszer lévén bonyolult architektúra, széttagolt üzemeltetés és esetleges támogatás jellemezte a MOKKA-ODR rendszerét. A 2010/11-es fejlesztések végén meg kellett tartani a különválást, ami lassította a munkát és hibázási lehetőség is volt. A mostani fejlesztés első lépésében a MOKKA-ODR a felhőbe költözik majd, így a vegyes, széttagolt rendszer átlátható lesz, kiszámíthatóbbá válik a működés. Rugalmasan alakítható hardverkörnyezet fog rendelkezésre állni, így az esetleges hardverproblémák nem okoznak majd hosszú távú leállást. A költözés után az architektúra racionalizálása is megvalósul, és az üzemeltetés is megújul: egy kézbe kerül állandó felügyelettel, napi/időszakos mentésekkel, online hibabejelentéssel. A rendszer felhőbe költöztetése 2021. október utolsó-november első hétvégéjén valósul majd meg a tervek szerint. A szolgáltatásokat érintő változásokat *Kecskeméti Gergelytől*, az Országos Széchényi Könyvtár Információ- és Tartalomszolgáltatási Főosztályának vezetőjétől ismerhettük meg. Elsőként kihangsúlyozta, hogy a megújuló szolgáltatások mindenképpen biztosítják majd a folytonosságot, nem terveznek drasztikus változásokat a fejlesztések elején. Először az odrsegitseg@odrportal.hu e-mail cím költözik el az Országos Széchényi Könyvtárba. A monitorozás folyamatos lesz a Monguz Kft. által, bármilyen bejelentés érkezik az e-mail címre, először az OSZK munkatársai ellenőrzik a hibát, majd jelentik a Monguz Kft.-nek, a hiba elhárítását szintén ellenőrzik, és utána közlik a bejelentővel. A regisztrációt is meg szeretnék újítani valamilyen digitális űrlapos verzióra. A regisztráció az adatok aktualizálását is jelenti majd, adatellenőrzés is egyben. A könyvtárnyilvántartások szinkronizációját is el akarják végezni. Szeretnének egy igényfelmérést elvégezni a könyvtáros kollégákkal, valamint a statisztikát is szinkronba szeretnék hozni az országos kulturális statisztikával, így nem kellene újra bevinni adatokat, meg lehetne szüntetni a redundanciát.

A délelőtti utolsó előadásában, *Tóth Zsófiától*, a Széchényi István Egyetem Egyetemi Könyvtár és Levéltárának könyvtárközi gyakorlatát ismerhettük meg. Felsőoktatási könyvtár lévén a Széchényi István Egyetemen folyó oktató, tudományos és kutatói munkát segítő szervezeti egység. 2019-ben 50 éves volt az egyetemük, 1986-ban vette fel Széchényi István nevét akkor még főiskolaként, majd 2002-ben vált egyetemmé. 2011-ig használták a régi könyvtári területet, az egyetemmé válással, a hallgatói létszám és az állomány bővülésével kinőtték. Ezt követően az új könyvtárról tudhattunk meg fontos adatokat: 4500 m²-es modern, világos, légkondicionált tér kutatószobákkal, csoportos tanulólhelyiségekkel, gyermekkuckóval. 9000 aktív használójuk van, több külföldi hallgatóval. Néhány fontosabb mérföldkőről mesélt az új könyvtári életből: 2011. új könyvtári épületbe költözés, 2012. 44. MKE Vándorgyűlés, 2016. felsőoktatási integráció, 2017. Minősített Könyvtári cím elnyerése, 2019. új könyvtárigazgató Tóth Csilla személyében, 2020. Levéltárak alapítása. Majd a könyvtárközi kölcsönzés gyakorlatáról osztotta meg tapasztalatait. 2012-től folyamatosan emelkedett könyvtárközi statisztikájuk, ami 2015-ös évben érte el a kérések számában a tetőfokát, ekkor 600 fölött volt az éves összesített teljesítményük, sajnos azóta sem érték el ezt a csúcst. Utolsónak a legfontosabb partnereikről beszélt, majd levetítette a régi emlékeikről készült kisfilmet, mindenki öröme.

A közös ebéd elfogyasztását követően egy könyvtártúrán ismerkedhettek meg a résztvevők a megújult József Attila Megyei és Városi Könyvtárral, épületével.

Az egyszeri rendezvénynek indult, végül a Könyvtári hét hagyományos eseményeként húsz alkalommal megrendezett országos ODR konferencia programjainak összefoglalása mindenképpen alátámasztja azt, hogy *Fátrai Ezsébet Márta* konferencia-szervezési céljai megvalósultak: a résztvevők kiváló előadóktól ismerhették meg a jogszabályi módosításokat, az aktuális fejlesztések, újítások részleteit, betekintést kaphattak egy-egy könyvtár gyakorlatába, és így fontos, munkájukat segítő információkkal gazdagodva térhettek haza. A konferencia révén a személyes találkozásoknak köszönhetően javult az együttműködés a könyvtárak között, a problémákat a kollégák a délutáni megbeszéléseken orvosolhatták.

A konferenciák sikerét, a könyvtárközi szolgáltatás fontosságát a résztvevők száma minden alkalommal igazolta, hiszen évről évre több, mint száz könyvtárközi kölcsönző kolléga érkezett az ország minden tájáról.

Felhasznált irodalom:

- Fátrai Erzsébet Márta: Az Országos Dokumentumellátó Rendszer és a könyvtárközi kölcsönzés: „könyvtárközis” konferencia Tatabányán a József Attila Megyei Könyvtárban = Téka-téma 12. évf. 2001. 4-5. sz. p. 2-3.
- Fátrai Erzsébet: Ismét találkoztunk... : II. ODR konferencia Tatabányán, a József Attila Megyei Könyvtárban = Téka-téma 13. évf. 2002. 5. sz. p. 3-5.
- Fátrai Erzsébet Márta: Ötéves az Országos Dokumentumellátó Rendszer, ismét könyvtárközi konferencia Tatabányán = Téka-téma 14. évf. 2003. 5. sz. p. 5-6.
- Takács Anna: A IV. ODR konferencia: 2004. szeptember 27. = Téka-téma 15. évf. 2004. 4-5. sz. p. 4.
- Takács Anna: ODR-konferencia – ötödször = Téka-téma 16. évf. 2005. 5. sz. p. 2-3.
- Fátrai Erzsébet: Digitalizált dokumentumok a könyvtárközi kölcsönzésben: VI. ODR konferencia a József Attila Megyei Könyvtárban = Téka-téma 17. évf. 2006. 5. sz. p. 4-5.
- Fátrai Erzsébet: VII. ODR konferencia a József Attila Megyei Könyvtárban : Tatabánya, 2007. 10. 08. = Téka-téma 18. évf. 2007. 5. sz. p. 2-3.
- Benczekovits Beatrix: ODR-konferencia Tatabányán = Téka-téma 19. évf. 2008. 5. sz. p. 2-3.
- Pap Zsuzsanna: Fejlesztési lehetőségek a TÁMOP kapcsán: IX. ODR konferencia a József Attila Megyei Könyvtárban = Téka-téma 20. évf. 2009. 5. sz. p. 6-7.
- Pap Zsuzsanna: „Hol tartunk most?” : 10. Országos ODR konferencia = Téka-téma 21. évf. 2010. 4-6 sz. p. 6.
- Pap Zsuzsanna: Az Országos Dokumentumellátási Rendszerben megvalósult fejlesztések a TÁMOP kapcsán = Könyvtári levelező/lap 23. évf. 2011. 11. sz. p. 12-16.
- Pap Zsuzsanna: XII. ODR konferencia : 2012. október 8. = KEMLib 2. évf. 2012. 11. sz. p. 5-6.
- Pap Zsuzsanna: 13. Országos ODR-konferencia Tatabányán = Könyvtári levelező/lap 25. évf. 2013. 11. sz. p. 12-18.
- Pap Zsuzsanna: Új és tervezett elektronikus lehetőségek az ODR szolgáltatásban = KEMLib 4. évf. 2014. 10. sz. p. 9-10.
- Pap Zsuzsanna: Könyvtárak és IKR rendszerek együttműködése a sikeres ODR szolgáltatásért – 15. Országos ODR konferencia Tatabányán = KEMLib 5. évf. 2015. 11. sz. p. 4-8.
- Kissné Anda Klára: XVI. Országos ODR konferencia Tatabányán = KEMLib 6. évf. 2016. 11-12. sz. p. 4-6.
- Hatvani István: XVII. Országos ODR konferencia Tatabányán = KEMLib 7. évf. 2017. 11-12. sz. p. 5-6.
- Márku Mónika: “Nagykorú” lett a konferencia = KEMLib 8. évf. 2018. 10-11-12. sz. p. 6-7.
- Pap Zsuzsanna: XIX. ODR konferencia = KEMLib 9. évf. 2019. 10-11-12. sz. p. 4-7.

Képzelt nekrológ helyett

Kolozs Ibolya (1938-2022)

Kedves Ibolya! Bár kikérnéd magadnak ezt a megemlékezést rólad, de akármilyen nehéz azt mondanunk elérkezett ez az idő is, és nem maradhatunk némák, szótlantul. A vámospércsi nagycsaládban felcseperedő kislányról, aki arról álmodozott egykor, hogy tanítani fog és ez által majd egykor sok olyan okos, ember művelődik olyanná, akik szeretettel felemelik a világot a szívükhöz. Aztán teljesült pár év múlva az álmod. A hatvanas évek elején megyénkbe kerültél matematika tanárként, Oroszlányban telepedtél le családdal és ehhez a városhoz mindig hű lettél, bár 1969-ben Horváth Géza igazgató úr hívására szakreferensi munkát vállaltál a mára már nekünk ókönyvtárunkban, Tatabányán. A könyves környezetbe jó közösségbe kerülésed, meghozta eredményét, az ELTE-n könyvtárosi államvizsgát tettél. Közben a tanítványaid közül számosan révbe értek: írók, költők, képzőművészek, színészek, zenészek, közéleti szereplők és igen szép számmal könyvtárosok is. Ekkoriban a megyei könyvtárunk szinte zarándokhelye lett az országos szakmai érdeklődésnek, hiszen itt alakult az első szabadpolcos könyvtár, és kiemelt szerepet kapott benne a helyismereti részleg, és a referenz-tájékoztató csoport, az olvasószolgálat és a gyermekkönyvtár. Az osztályok kialakításánál, mint vezetőnek, hangsúlyos szempontként jelentkezett nálad a szakmai, tudás a felkészültség, az elhivatottság a könyvtárosi segítő szív, az egész életre szóló szolgálat. Így voltál magaddal is, örök elégedetlen. A folyamatos képzések, tanfolyamok, önképzések, sőt a szolid kulturális elismerések sem nyugtattak meg. Sorolhatnánk oldalszám azokat a tényeket, hogy az akkori intézményünk csúcsra járatásához mennyire, de nagyon is volt közöd. Mára már sajnos kevesen ismernek a maiaink közül, de büszkéek vagyunk rád, arra hogy a klasszikus korunk méltó meghatározója voltál, akihez csak igazodni lehetett. Azt hittük sosem fáradsz el, tévedtünk volna? Csak háttérbe vonultál nyugdíjasként sem maradtál tétlenül egy iskolai könyvtárban vállaltál munkát, amíg egészséged engedte.

Drága Ibolya! De eljött ez az idő is, bármennyire sem akartuk. Hisszük azt, hogy még látni fogunk a mennyei nagykönyvtárban, csípőre tett kézzel tanítasz, segítesz, megosztod a tapasztalataidat, hogy ebben a felbolydult korunkban hogyan, merre menjünk tovább. Nekünk még itt van dolgunk, nem is kevés, de minden túlzás nélkül azt mondhatjuk, hogy nem lettünk volna azok és olyanok, akik most vagyunk, ha nem lettél volna közöttünk oly sok évtizedeken keresztül, mert a könyvtári és emberi történetünk örök része lettél és maradtál.

Drága Ibolya! Lassan őszbe küszködik az idő, és újra tele étellel a könyvtár, te meg máshol folytatod, azzal a hittel, elkötelezettséggel, aki valójában voltál, de mindig itt is vagy abban a történetünk nagykönyvében, amely sohasem csukódik be és messze sincs befejezve.

Nász János - Dr. Horváth Géza

Ifjúsági olvasótábor mangákkal a főszerepben

ZANTLEITNER LAURA

Előző évi helyismereti és médiatáborunk sikerével és tapasztalataival a hátunk mögött pályáztunk a Nemzeti Kulturális Alap Könyvtárak és Levéltárak Kollégiumának felhívására, olvasásnépszerűsítő, ifjúsági közösségépítő tábor szervezésére.

A korosztály érdeklődése és visszajelzései alapján a tábor témáját a mangák és az animék világa köré szerveztük. A tábor időpontját július 25-29. közé időzítettük, a hónap utolsó hetére. Közösségi média felületeink, központi és fiókkönyvtárainkban elhelyezett plakátok és szóróanyagok segítségével hirdettük a programot, amire a férőhelyek csaknem másfél hét alatt beteltek.

Július 25-ére a könyvtár oktatótermét berendeztük „főhadiszállásnak”, egy olyan helynek, ahol a gyerekek a programok közti szabadidőt tölthetik, beszélgethetnek, játszhatnak anélkül, hogy a könyvtár olvasóival zavarnák egymást. A tábor témájához kapcsolódó ajánlott olvasmányokkal, mangákkal, társasjátékokkal, babzsákokkal, párnákkal és szörppel igyekeztük otthonossá varázsolni a helyiséget.

Hétfőn, a tábor első napján kilencre vártuk a fiatalokat, akik egy rövid ismerkedés után bele is vethették magukat az első foglalkozásba, a mangarajzolós workshopba. Az alkotást Farkas Katalin és Szikszó Melinda, a Magyar Anime Társaság két tagja vezette. A táborozók először egy elméleti bevezető előadáson tanulhattak fényekről, arányokról, érzelmek arckifejezéssel való ábrázolásáról, majd a gyakorlatban is kipróbálhatták a tanultakat előre rajzolt sablonok, minták segítségével. Ebéd után a könyvtár bemutatása következett dr. Horváth Géza, helyismereti könyvtáros vezetésével.

Kedden Eszes Rita, a Rókatündér című ifjúsági regény szerzője látogatott el hozzánk. A fiatalok nagy öröme részletesen mesélt Japánban töltött évről, amit cserediákként élhetett át. Beszámolóját számos tárgyi emlékekkel színesítette: megőrzött névjegykártyákat, repülő- és vonatjegyeket, szórólapokat, helyi tinimagazinokat, iskolai füzeteket. Elhozta iskolai egyenruháját és ajándékba kapott kimonóját, amiket fel is próbálhattak a gyerekek. A délután süthető gyurmából formázott kulcstartók készítésével telt.

A következő napot csapatépítő játékkal indítottuk, majd egész délelőtt társasoztunk a táborozókkal. A Vérturkások miller's hollow-ban elnevezésű társasjáték hatalmas sikert aratott, nagy előnye volt, hogy mind a 16 fő egyszerre tudott vele játszani. A nap további részében a tábori pólójuk elkészítésén munkálkodtak a fiatalok. Látszott, hogy nagyon kreatív és jó kézügyességű társaság jött össze: elképesztően ötletes és igényes minták születtek.

Csütörtök délelőtt a táborozók csapatokra osztva helytörténeti túrára indultak, melynek során az újbúros városrész szobraihoz, emlékműveihez és –tábláihoz kapcsolódó feladatokat kellett megoldaniuk megadott útvonal alapján. Ebéd után a Tatabányai Egyesült Animések képviseletében Kiss Katalin érkezett a gyerekekhez. Mesélt a klub létrejöttéről, történetéről és arról, hogy mi mindent szoktak csinálni a klubeseményeken a résztvevők. Hangsúlyozta, hogy bármikor lehet hozzájuk csatlakozni, szeretettel várnak mindenkit a közösségbe, ahol az animék szerete kapcsolja össze a tagokat. Ezután pihenés, szabadfoglalkozás következett, amit a táborozók olvasással, rajzolással és társasjátékozással töltöttek. Estefelé Moczik Csaba, a Felsőgallai Amatőr Csillagászklub tagja tartott előadást,

amin a gyerekek nagy érdeklődéssel vettek részt. Ezen a napon került sorra a várva várt esemény: a könyvtári éjszaka is. A fiatalok közös filmnézéssel, bújócskával, beszélgetéssel és pár óra alvással töltötték el az időt.

Az utolsó nap délelőttjén varázslóiskola témájú könyvtárismereti kalanddal vártuk a gyerekeket. A csapatok sorsolása után tabletek és QR-kód segítségével online könyvtárismereti kvízt töltöttek ki a versenyzők, amiből megtudhatták, hogy melyik könyvtári helyszínen folytatódik a játék. A helyszíneken (Ifjúsági sarok, Fonotéka, Tanulószoza, Előadóterem) a csapatoknak könyvcímeket kellett megszerezniük különböző feladatok megoldásával. Ezt követően a katalógusban, majd a polcokon, fizikai valóságukban

kellett megkeresniük a könyveket. Az összegyűjtött könyveket betűrendbe állítva egy kódszámot olvashattak le a kötetek gerincéről, aminek segítségével kinyithatták a végső helyszín nevét rejtő könyvszéfet. A játék nagyon jól sikerült, minden csapat teljesítette a feladatokat. Szeretnénk állandó programként megőrizni a könyvtárba látogató iskolai osztályok számára. Az utolsó közös ebéd elfogyasztása és a csapatfotó elkészítése után a táborozók még maradtak társasozni, beszélgetni egészen négy óráig. A kapcsolat fenntartása céljából közös csoportot készítettek maguknak az egyik közösségi média felületen, és elhatározták, hogy újra összegyűlnek majd itt a könyvtárban.

Turczi István Robin Hóddal érkezett a könyvtárba **GOLDSCHMIDT ÉVA**

A gyermekeknek tartott író-olvasó találkónk vendége Turczi István volt 2022. június 8-án a Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban. Robin Hód története sorozatnak tekinthető, hiszen már a második részét is kezükben tarthatták a kis olvasók. A Vaszary Általános Iskola és a Talantum Általános Iskola második osztályos diákjai felkészülten érkeztek a programra. Korábban kikölcsönözték a gyermekkönyvtárból a köteteket, ezzel ráhangolódtak a nem mindennapi találkozóra.

Turczi Istvánt először köszönthettük kicsiknek szóló programon a könyvtárban, és bevalljuk, mi felnőttek legalább olyan jól szórakoztunk, mint a tanulók. Humorban, jókedvben bővelkedett, sziporkázott az író, látszott, hogy mennyire elbűvölték a csillogó szempárok. Az

interaktív előadáson kiderült, milyen sok gyermeknek van kedvenc állata és otthon háziállata. A kutya, cica, majom, oroszlán nagy sláger, no még a kaméleon, a vízicsikó és a koala...! István nagyon megörült, amikor valaki a hódot említette, hiszen könyvének főhősei ezek az aranyos jószágok. Tudták, hogy a hód egy ember nagyságú fát képes egy óra alatt kivágni a metszőfogával? Az ámulatnak azonban még nem volt vége, egyszerre zendült fel a „jaaaj, de cuuukiii!” szlogen, amikor vendégünk pici hódbabákról mutatott képeket. Robin Hód, a címszereplő rendkívül ügyes íjász. Vajon hogyan kapta a nevét? István az erről szóló részt felolvasta, a gyermekek pedig juppijúúú felkiáltással egészítették ki amikor az író arra jelzést adott.

A közös csoportképen a közönség és a vendégeink (így többszámban, mert a plüss hódotcskák is szereplői voltak az előadásnak) az arcukon hatalmas mosollyal nyugtázták, hogy nagyszerűen érezték magukat a programon. A végén írónk elárulta, lesz folytatása a kalandtörténetnek. Kedves István, a legnagyobb HÓDolattal várunk vissza!

Mielőtt ránk tört a nyár...

NAGY EDIT

Könyvtárunk Olvasólámpa klubjának májusi találkozásán szomorú központi témát választottunk. Az Ómagyar Mária-síralom felfedezésének 100. évfordulója kapcsán eme gyönyörű, 13. századi nyelvemlékünkről emlékeztünk meg. A műről Kiss Adél Eleonóra klubtársunk, nyugalmazott középiskolai tanár beszélt, majd a fenti nyelvemlék Weöres Sándor-adaptációját adta elő Hodossy Ildikó előadóművész. Ezután Adél felolvasta Gyöngyöm, Jakab Testvér! című archaikus nyelven írt novelláját, amely írása a Vigília 2016. augusztusi számában nyomtatásban is megjelent.

Júniusban a már hagyománnyá vált irodalmi kvízzel búcsúztattuk az első félévet. A kérdése-

ket Murányi Ferencné Margit állította össze. Ezt követően humoros, helyenként megdöbbentő nyelvi leletekkel szórakoztattuk egymást.

Mindkét találkozó a klubtársak program-és könyvajánlójával ért véget.

Lehet-e két keréssel több?

NÁSZ JÁNOS

Miért indul el valaki 32 évesen biciklivel egy négy éven át tartó Föld körüli útra? Erre a kérdésre kaphattunk választ, május 19-én a baji gyökerekkel rendelkező Illés Adorjántól a József Attila Megyei és Városi Könyvtár e havi öko-estéjén.

Előadónk, 2015-ben egy életmódváltást követően, mindenét eladva és otthagyva addigi mérnöki hivatását, pattant Zümi nyergébe, hogy felszabadítsa magát mindenfajta megkötöttségtől. Részint egyedül indult, barátjával itt-ott találkozva megtapasztalni mindazt „ami vagyok”.

Egy erős fantasztikus érzés támadt fel benne és arra ösztönözte, hogy várja őt a világ megannyi csodájával, hogy élőben, testközelben megossza vele kincseit. Ezek nem a fizikai értelemben vett kincsek persze, hanem egy olyan álom megvalósítása, amely konkrét kijelölt célok és tervek nélküliek, amelyben lelkére bízta a vezetést.

Fotó: Hatvani István

Keletről indulva, Ázsián át, tovább Ausztrálián és majd az amerikai kontinensen keresztül megérkezve 1473 napon át Madridig tartó utazáson, napi 4-5 órát tekert a félmázsás felszerelésével, több mint hatszázszor aludt a természetben, sátorban, túl volt harminc defekten és kilencszer vette igénybe a repülőgépet, mert még vízen nem tudott járni. Napi párezer forintos költségvetéssel ellátva magát, kihívásokkal, kalandokkal, nehéz helyzetekkel szembesült és mégis mindig folytatta útját, eszébe sem jutott feladni az egészet. Ugye erre szokták többnyire azt mondani: maga nem normális? Hát miért is ne! Mert lehet szeretetből utazni, hagyni, hogy kirobbanjon belőlünk egy olyan szabadságérzés, amely átvezet minden viszontagságon és irányt mutat további dolgaink megoldásához. Ahogy mondta, úgy érezte, mintha fentről mindig időben megjön a segítség.

És az élmények, rengeteg hely felfedezése a bolygónkon és a különböző kultúrák, nyelvek, emberek megismerése, na, ezt magadtól érheted el. A sokszínűség teszi gyönyörűvé az emberiséget. Nem számít a cél, az idő, az utazó csak utazik, és Lao-ce bölcs szavaival élve: az úton levés a fontos.

A négy évig tartó utazás pedig embert próbáló, távol az otthontól, a megszokottól, a komforttól, tele bizonytalanságokkal. Csak magadra számíthatsz, mindig mindent saját magadnak kell megoldani, egyszerűen és egyszerű körülmények

között, mindig cselekvésekre kényszerülve. De azok a napkelték, naplementék, csillagos eget, fény- és levegőszennyezéstől mentes napok és helyek visszaadják az embernek a természetünk tiszteletét, amelyet már jó párszáz éve elkezdtünk elveszteni. Megtapasztalni, sivatagot, tengereket, dzsungeleket, hatalmas viharokat, földrendéseket és isteni nyugalmat, érezni a természet erejét és beszédet együtt lélegezni vele, az vajon mennyire megosztható, ha nem személyesen éljük át. Nyomot sem hagyva magunk után, minden problémát meg tudunk oldani és ez az egyik

fő motívuma az utazásnak. Magabiztosság, bátorság, jelenlét erejével gyarapodva kioldódik a bennünk rejtőző félelem. 39 országon keresztül, azért telis-teli honvágygal is Adorján megérkezett magához, amely felér egy önbizalmat erősítő tréninggel. Tükröt tart nekünk arra, hogy a boldogságot ne kívül keressük, mert belőlünk függ.

És mindezeket élményszinten, sűrítve lejegyezte *A Nagy Mosoly* című könyvében, amely már nem csak őt, de minket is egy utazásra, egy újabb világlátogatásra ösztönözhet.

A nyírfák csendje – beszélgetés és kötetbemutató Tomcsik Nórával

MÁRKU MÓNIKA

2022. június 23-án 17 órakor vendégem volt Tomcsik Nóra szerkesztő, író, akivel az irodalomról, a könyvekről és az olvasói szokásokról beszélgettem.

Nórinak fiatal kora ellenére már nyolc regénye jelent meg. A felnőtteknek szóló történelmi regényei mellett két meseregény is a nevéhez fűződik, melyek a kiskamasz korosztálynak íródtak.

Nórinak már egészen kisgyerek korában, óvodásként is szárnyalt a fantáziája. Meséivel, történeteivel szórakoztatta az egész családját. Első meséjét is kisgyermekként írta és maga is illusztrálta történetét.

Egész életében szerette az irodalmat, kedvencei a nagy klasszikusok, mint Hemingway és Kosztolányi, de rajong J. R. R. Tolkien műveiért is.

Regényeinek írásában sokat segít filmes végzettsége, nagyon fontosnak tartja a dramaturgiát. Történetei, szereplői hónapokon, éveken át születnek. Megjelenített helyszíneit élőben is bejár-

ja. Mindig nyitott szemmel jár, s aprólékosan megfigyeli, szemléli a körülötte lévő világot. Írásaiban a cselekményre, a szereplők lelki világára fordítja a hangsúlyt, a helyszínek kidolgozására kevésbé fektet energiát.

Regényeiben megmutatkozik a történelmi hűség, az adott kultúra és nyelv beható ismerete is. Nóri tájékozottságát, széles látókörét bizonyítja, hogy jelenleg hat nyelven beszél és tervezi a hetedik (lengyel) nyelv elsajátítását is.

Kafka és Murakami Haruki hatására legközelebbi könyvét mágikus realista stílusra tervezi. De folytatná a gyermekeknek szánt történet írását is. Nóri magát nem kategorizálja be egyik műfajba sem, sőt elmondása szerint, különnek érzi magát a kortárs irodalmi életben. Csendes, visszahúzó lélek, aki inkább nappal ír. Nem erőszakolja meg magát, így ihleteiből sokszor évek alatt lesz kézzel fogható kiadvány.

Fiatal külseje bölcs embert takar, aki bár imádja a könyvek illatát és szereti kézbe venni a köteteket, mégis tudja, hogy alkalmazkodnia kell a mai kor olvasási szokásaihoz. Ennek során több kötete már e-book formában is hozzáférhető.

Introvertált személyiségének - ahogyan ő fogalmazott- még a pandémia is előnyére vált, hiszen az elmúlt két évben két kötete is megjelent. Minden történetének legfontosabb üzenete, hogy a legrosszabban is meg kell látni a jót, karakterei a küzdeni akarás és a fel nem adás fontosságát erősítik.

Bánfi József grafikusművész kiállítása

Június 8-án nyílt meg Bánfi József többszörös nívó- és ösztöndíjas grafikusművész kiállítása a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban. A kiállítást Taizs Gergő költő és Baráth Áron irodalmi előadásukkal nyitották meg.

A kiállításon olyan linómetszetek kaptak helyet, amelyek elhunyt híres személyek életútját örökítik meg egyetlen képben, benyomásként sűrítve. Azok a személyek kaptak szerepet, akiknek munkássága előtt a művész fejet hajt. Megörökítette többek között Prohászka László, író, Sméja Miklós, festő-, grafikus, Krajcsi Irovcics Henrik, festő, és Nyergesi János, festő. Mindemellett megjelennek Exlibris művészi grafikái, melyek ma élő híres alkotóknak tisztelegnek, néhol egy-egy idézettel ellátva. Helyet kaptak az alkotások között bibliai tartal-

mú linómetszetek is, melyek önmagukért beszélnek, azonban a művész beavatásával még mélyebb belső világ tárulhatott elénk.

A falakon megjelenő képek csak egy kis részt képeznek Bánfi József életművében. Festményei és grafikái megjelennek a világ több pontján: New Yorkban, Prágában, Moszkvában, Tatabányán, Nyíregyházán és még számos gyűjtőt, múzeumot örvendeztet meg kifogyhatatlan alkotói művének gyarapodásával. A művész alkotási folyamatában jellemző az örök kíváncsiság, mely állandó feszültségben tartja az alkotási folyamatot. A vonalak láthatóan szétfeszítik a teret, a nézője megáll minden egyes kép előtt és percekig kémleli a vonalvezetést, ahogy szépen körbejár az egész műben, lassan minden részlet a helyére kerül. Többnyire arcok jelennek meg, arc-kifejezések környezetbe való rendezésével kapunk szimbolikus tartalmakat, olykor életérzést üzennek a világ haladásának rendjét akarják megmutatni számunkra. „Vajon jó felé haladunk?” Ahogy a művész kifejtette: „Lassan kezdem megérteni a világot. De még ötven évre lenne szükségem, hogy megtaláljam az eszközt, mellyel kifejezhetem mibenlétét.”

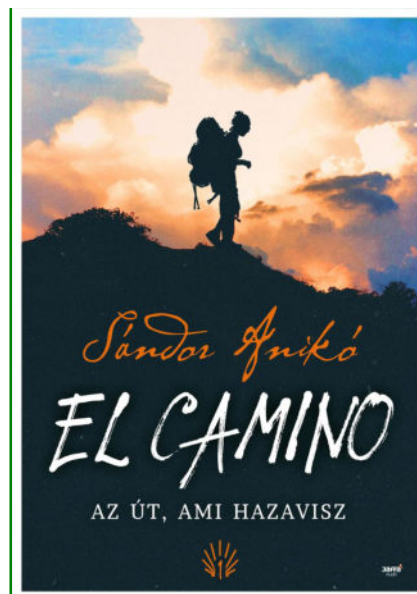
A kiállítás anyaga látható lesz egész nyáron a könyvtár galériájában.

El Camino, ahol a csodák is megtörténnek

NÁSZ JÁNOS

Az üzletkötő, újságíró pályafutását követően lett vérbeli író a karcagi gyökerekkel rendelkező Sándor Anikó. 2014-ben egy életválsága után, a gazdasági válság kirobbanásakor hagyta ott a jól menő populáris magazinban betöltött megbecsült állását. És olvasott-olvasott ezekben a hetekben, hónapokban, mint gyerekkorában amikor egymás után falta a neki való írásokat, hiszen édesanyja könyvtárosként olyan hatással volt rá, hogy ez lett az élete egyik szenvedélye szenvedélye. Míg egy napon úgy érezte, hogy egy belső hang folyamatosan azt harsogja fülébe: „én ezt nem csinálom többet, majd...ha nem hagyod abba, akkor nagyon nagy baj lesz!” Úgy vélte mintha eltávozott édesanyja segítette volna odaútról. És ezt követően összeszedte magát, látott egy videót Argentínáról, a tangók országáról és döntött. Eladta mindenét, bár sokan marasztalták sőt gyanakodtak, hogy mentális problémái vannak, de ennek ellenére Buenos Aires-

ben találta magát, és rátalálta valamire, ami később önmaga keresésére ösztönözte.

Hát ez az, más kultúra, itt mindenki ismeretlen ismerősként köszön a másoknak, egymás szemébe néznek, mosolyognak. Négy élménnyel gazdag hónap lett ebből. Azután már másként tért haza. Elolvasta Shirley Maclaine Caminoját és ezzel kezdetét vette az Utak útjának zárándoklata, a 800 km-es Szent Jakab út teljesítése. Most még az első 35 kilométer kimaradt (másodikra már nem). Ez egy évezredes út. milliók járnak rajta, és hagynak azon kitörölhetetlen de láthatatlan nyomot, de érezni minden rögében, útmenti fűszállában, hegyi ösvényein. A legtöbben azért indulnak neki, mert elakadtak az életben, és várnak valami megoldásra lelni, biztatót kapni. És ez az az út mely átveszi és összegyűjti annyi meg annyi ember érzését és azokat pozitív energiaként sugározza ki. Mindez már találkozásunk előtt tizenegy éve történt, napi háromezer forintból tartotta fenn magát, de a sokszor reménytelen távolságot legyőzve, mindig akadt szállás, élelem és rengeteg ismeretség, jóbarát. Az író szavaival élve: „Talán azt is lehet mondani mindenki aki erre az útra lép csak a magában és másokban lévő jóságot éli át. Napi húsz kilométert

megtéve, mint egy film darabjai az út végére teljesen érthetően összeálltak. Nem az kapodt amit kérsz, hanem csak annyit tarts magadnál amennyi szükséges, hiszen megkapsz mindent az élettől, mert ezen az úton a csodák megtörténnek. Ezek a csodák belülről sugároznak ki és az életed egy metamorfózissal változik meg.” Nem sokkal később ennek a változásnak a hatására, megírja a Caminojának folytatását. Hatalmas siker mindkettő és ezek a sikerek elindítják írói pályafutását. Az argentin tangós könyv, a magyar Camino (amely a Lánchídtól Lébényig tart), Mariazell, India, saját családtörténet, női és férfi mesék. Ezzel a közlésfolyammal az író megérkezett magához, önmaga valójába. Így vélekedik az eddig elért sikereiről: „a nagy változások mindig akkor történnek, amikor meghallod a saját hangodat. A saját belső hangunkon tudjuk mindig mi a megoldás a kérdéseinkre, csak nem vesszük ezt komolyan! Most amikor Sándor Anikó volt az öko-estünk vendége, könyveivel eddig is itt lakik nálunk, de mára már állandóra bejelentkezett.

Nyári kiállítás a Népházban

NAGY EDIT

Május 18-án nyílt Zsolnay Katalin tatabányai festő kiállítása könyvtárunk Népház úti fiókkönyvtárában. A megnyitón egyedi selyemsálai-ból készült válogatást is láthattak a vendégek.

A megnyitóbeszédet Varga Benedek grafikusművész, a Bányász Képzőművész Kör vezetője tartotta, műsorral Katalin unokái, Hodován Imre és Hodován Péter készült.

Ugyanezen a helyen kiállítónk szerepelt már korábban is. Munkáit 2016-ban láthatta a közönség. Most újabb műveit hozta el hozzánk. Akrilal, akvarellal, olajjal készült képeiben augusztus végéig gyönyörködhetnek a látogatók.

Szent Iván éji fény- és hangvarázs a megyei könyvtárban

NÁSZ JÁNOS

A Szent Iván-éj ünneplése nemcsak a szakrális hagyomány, hanem a mai korunkban, világunkban e napon, egyre-többen tartanak szertartást, megemlékezést, vígasságot, fényünnepet.

Az év legvilágosabb napján, a nyári napfordulón (mármint az északi féltekén) milliók jönnek össze, számos helyen máglyát gyújtanak, parázzson járnak, tüzet ugranak át, visszavonhatatlan fogadalmakat tartanak és párok kötik össze sorukat egy egész életre.

A magunk módján mi is programokkal vártuk városunk és környékünk közönségét. Az est első találkozóját Moczik Csaba amatőr csillagász kezdte a látható világunk csillagainak bemutatójával. Kisprezentációján keresztül a fénysebes-séggel száguldoztunk át a Naprendszeren, a különböző galaxisokon, majd a tágabb otthonunkon, a Tejúton és beazoníthattuk azt a kis piros-sárga pöttyöt, amely energiája és fénye életet

adott és életbe tart bennünket a mai napig. A Naprendszerbe érve felfrissíthettük tudásunkat a napfordulókról, mikor melyik jön létre és mit jelenthet számunkra. Az előadás pikantériáját az adta, hogy éppen ebben az időben jött létre egy rendkívüli bolygólánolat, azaz bolygóvonat, ahol a Nap családja egytől-egyig láthatóan egymás mellett felsorakozott. Aki ráér kétezer ötszáz év múlva megismételheti ezt a kozmikus csoda élvezését.

Visszatérve a földre, a közönségünk nagy részével átérve a zöld teraszunkhoz, már azt láthatuk, hogy belekezdett műsorába a Seamróg tatai hagyományörző zenekar. Ír, kelta versekkel, balladákkal, vallomásokkal fűszerezték és szőtték át a régi korokat idéző dallamokat. Úgy tűnik beváltak a szabadtéri terünkbe álmódott rendezvényeink is, mert a szép számmal megjelent közönségünk jó érzéssel távozott.

Vidám nyári programok Bajnán

PÓSA ANDREA

A bajnai Községi Könyvtár idén nyáron is sok izgalmas programmal várta az érdeklődőket. A nyár elején járt nálunk **Zichó Viktor** kalandfotós, aki a *Csoma útján két keréken* expedíciójáról mesélt a hallgatóságnak. Izgalmas előadásában utazásának bemutatása mellett kitért a környezetvédelem fontosságára is. Az előadás lekötötte a tizenéves és a nyugdíjas korosztályt is.

Több alkalommal vehettek részt a látogatók **Könyvtármozi** vetítésen is. Leginkább a gyerekeknek szóló tartalmakra helyeztük a hangsúlyt, így megnézhatték a *VUK*-ot és a *LúdasMatyit* is.

2022. július 11-15. között lezajlott az első könyvtári tábor a bajnai Községi Könyvtár szervezésében. 20 alsó tagozatos gyermeknek volt lehetősége részt venni a **Népmese táborban**, az Alkotóházban. A napközis tábor a népmesékre épülve izgalmas programokkal várta a jelentkezőket. Megismerkedhettek a népmesék jellegzetességeivel, sokféleségével. A meseolvasás mellett minden nap várta a gyermekeket egy-egy izgalmas program a nap tematikájához kötődően. Így ellátogatott hozzájuk **Bagó Natália**, aki a víz körforgásáról, fontosságáról, jellegzetességeiről mesélt nekik. Járt náluk **Ponty Beatrix**, aki az állatokkal ismertette meg a gyerekeket: közelről láthattak, érinthettek kígyót, nyestet, vadászkutyát, nyuszt, teknőst, tyúkot, ölyvet, patkányt. **Gábor Klára** néptáncpedagógus szintén meglátogatta a táborozókat és népi játékokkal, tánccal tette színesebbé a napjukat. **Klenczner Erzsébet** és **Alexa László** népi iparművészekkel egy egész délelőttöt tölthettek együtt. Erzsike néni a nemezelés rejtelseibe vezette be a gyerekeket, Laci bácsi pedig a fafaragást, csontékszer-készítést mutatta meg nekik. Míg a kezük járt, nem unatkoztak, hiszen közben beszélgettek, népdalokat énekeltek. Kipróbálhatták a slackline-t is **Cserteg István** közösségfejlesztő szakember segítségével. A táborozók élvezték, hogy kötél-táncosnak érezhették magukat, próbára téve egyensúlyérzéküket. Végül pedig ellátogathattak a bajnai **Tűzoltóságra**, ahol a gyerekek beülhettek a tűzoltóautóba és összes kérdésüket megválaszolták az éppen szolgálatban lévő tűzoltók. A

hetet a **Bajnai Szent Donát Borbarát Egyesület** közösségi helyén zárták, ahova szeretettel várták a szülőket egy közös szalonnasütésre.

A barkácsolás sem maradhatott ki a napi programból. Festettek, rajzoltak, ragasztottak, ültettek, bábót készítettek. A programok mellett pedig rengeteget játszottak közösen. Így az egy hét alatt nagyon jól összekovácsolódott a kis csapat.

Idén tavasszal **Könyvklubot** szerveztünk, ami egyre nagyobb népszerűségnek örvend. Havonta kiválasztunk egy könyvet, amit mindenki elolvas, majd a hónap végén találkozunk a könyvtárban és beszélgetünk róla. Így már olvastuk **John Williams Stoner** című könyvét, **Ulickaja Vidám temetés** című regényét és **Gail Honeyman Eleanor Oliphant köszöni, jól van** című művét. Igyeksznünk igényes, irodalmi élményt adó könyveket választani olvasmányunkká. Nagyon izgalmas, hogy mennyi mindent felidéz egy könyv olvasása, s hogy mindenkiben más-más érzelmeket vált ki. Mindig gazdagabbak leszünk egy-egy összejövétel után, sokat képes adni mindannyiunknak a Könyvklub. A Facebookon létrehozott csoportnak pedig egyre több tagja lesz, így talán még nagyobb hatása van klubunknak, mert sokan halk megfigyelőként olvassák ajánlásainkat. A Könyvklubhoz bármikor csatlakozhat bárki, a középiskolásoktól kezdve a nyugdíjasokig mindenki szívesen részt vesz az összejöveteleken.

Ismét nagy sikerrel zárult a KemGuru Olvasótábor

FÁBIÁN ILDIKÓ

Idén már negyedszer fogadta be a pilismaróti Duna-Liget Üdülő kis csapatunkat 2022. augusztus 15-19. között, hogy a kistelepüléseken élő gyerekekkel egy (remélhetőleg) felejthetetlen hetet töltsünk együtt. A táborba jelentkezők előzetesen egy 3 fordulós kvízen „verekedték át” magukat, amelyeknél a kérdések kifejezetten az írókra, az írásra, a könyvekre és a könyvkiadásra fókuszáltak, így készítve elő a programok tematikáját. A hibátlan megoldásokkal a maximális pontszámot elérő **Kővári Dominik** végül különdíjként egy családi társasjátékot is hazavihetett. De a többiek sem távoztak üres kézzel, hiszen célunk az olvasás népszerűsítése és a logikus gondolkodás fejlesztése, melyhez mindenki kapott némi segítséget ajándékaink által.

Olvasótáborunk népszerűségét mi sem bizonyítja jobban, mint hogy a 25 fő több mint fele már nem először jött velünk nyaralni. Sőt 2 középiskolás diák már közösségi szolgálatát töltötte nálunk „gyerekfelügyelettel”. A meleg idő miatt a hét nagy része a pancsolásról és a medencében való hűsölésről szólt, de azért a gyerekek lelkesen részt vettek a nekik szervezett programokon is.

Az első napon a szálláshelyeket hamar elfoglaltuk a felújított szobákban, majd az új és régi táborozók ismerkedhettek meg velünk és egymással, miközben egy rövid, 4 strófából álló versikét is megalkottunk **Mikolasek Zsófia** táborvezető irányításával. Délután is folytatódott a verseselés, de ezúttal festményen kellett megeleveníteniük egy pipacs történetét. Nagyon szép munkák születtek **Füriné Nagy Edit** segítségével.

Kedden reggeli után **Gábor Klárával** visszarepültünk egy kicsit a középkorba, és a gyerekek lehettek a főszereplői a **Képes Krónikának**. Korabeli ruhákba öltözve játszották el a kötetben szereplő jeleneteket, hol egy király, hol egy vitéz bőrébe bújva.

Délután **Illés Adorján** kápráztatta el a táborlakókat fantasztikus világ körüli utazásának részleteivel, amelyet szinte végig egyedül, csak a biciklijére és saját talpraesettségére hagyatkozva vitt véghez.

A harmadik napon eljött az ajándékozás ideje is, de ezúttal meg kellett dolgozniuk a gyerekeknek azért, hogy hozzájussanak a titkot rejtő dobozhoz. Nyomokat rejtettünk el a tábor területén, rejtvényeket és kincses térképet alkottunk, hogy egy kis vidám kutatás és sikeres összmunka után végül az övék legyen, amit egyébként is nekik szántunk ☺

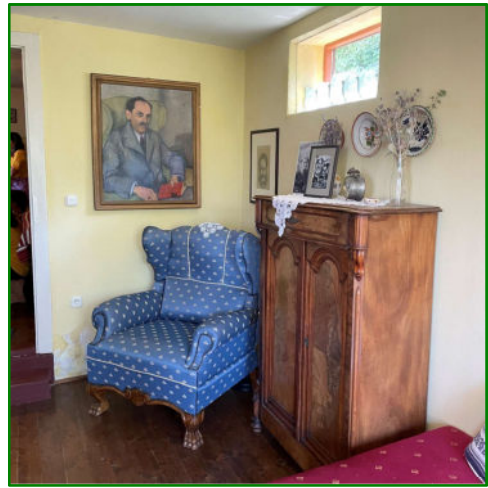

Kevesebb lelkesedéssel ugyan, de kitartóan végigülték táborlakóink délután **Varga Bea (alias On Sai)** előadását is, ahol megtudhatták, hogy egy-egy szerző kézírata milyen úton-módon jut el a könyvespolcokig, a kiadók milyen szerepet is játszanak a folyamatokban, és mi lesz a sorsa annak a kötetnek, amely végül már senkinek sem kell.

Ha csütörtök, akkor kirándulás, tehát Esztergom felé vettük az irányt. Megmásztuk a meredek domboldalt, hogy eljussunk a **Babits Mihály Emlékházhoz**. Meghallgattuk a költő eredeti hangját, amint felolvassa saját versét, aztán leültünk kicsit a dolgozószobájában, majd felesége, **Török Sophie** birodalmába is bepillantást nyertünk. A kertben az árnyas fák alatt elfogyasztottuk az ebédünket, majd „leruccantunk” a **Duna Múzeumba** egy kis ismeretszerzésre és játékra. Végül jöhetett a jól megérdemelt fagyizás a folyóparton.

Még volt idő elkészíteni/befejezni a saját kisfilmeket (a sztori-kártyák alapján kiválasztott szavak felhasználásával alkotott történetekből), míg megérkeztek este a csillagászok. **MoczikCsaba** beszélt a világűréről, a bolygókról és a csillagokról, melyek közül néhányat végül élőben is megtekinthettünk egy távcsövön keresztül. Már éjfél körül járt az idő, mire minden és mindenki elcsendesedett. A gyerekeknek nem maradt más dolguk, mint készülni a hazaútra, hiszen pillanatok alatt eltelt megint ez az egy hét Pilismaróton.

**A jövő könyvtára konferencia és Nyitott Könyvek Éjszakája
– látogatásunk Székelyudvarhelyen**

ZANTLEITNER LAURA

2022. augusztus 25-26. között *A jövő könyvtára* címmel szervezett nemzetközi konferenciát a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár.

A megnyitón, a Polgármesteri Hivatal dísztermében köszöntőt mondott Bíró Barna Botond, Hargita Megye Tanácsának alelnöke, Ölvédi Zsolt alpolgármester és Szőcs Endre könyvtárigazgató, a Romániai Magyar Könyvtárosok Egyesületének elnöke.

Első előadóként Farkas Levente, a Marketingiskola.ro alapítójának ötleteit, tanácsait hallhattuk a sikeres könyvtári marketing érdekében *Felelünk vagy megfelelünk?* címmel. Az ezt követő előadások a gyerekek könyvtári ellátása és az olvasással való kapcsolatuk köré szerveződtek. Németh Szilvia, a székesfehérvári Vörösmarty Mihály gyermekkönyvtárának vezetője *Könyvtár a könyvtárban – gyermekkönyvtári közösségfejlesztés* újrhangolva című előadásában beszélt a náluk bevált programokról. Különös hangsúlyt fektetett az online megjelenésekre: videós könyvajánlókkal, interaktív képekkel és „hangosversekkel” népszerűsítik az olvasást a digitális nemzedék számára. Az őt követő előadó, Konstantina Martzoukou, a Robert Gordon Egyetem adjunktusa Skóciából érkezett hozzánk. Bemutatta nekünk saját fejlesztésű online animációs film-sorozatot, a „Maddie is online”-t, ami a gyerekek digitális műveltségét hivatott fejleszteni olyan témákon keresztül, mint a szerzői és személyiségi jogok vagy az online zaklatás.

Szász-Mihálykó Mária irodalom tanárnő *„Bűne a koré, mely szülte őt”, avagy miért nem olvasnak a mai gyerekek* című előadásában az idősebb és a fiatalabb generációk különbségeit és ellentéteit fejtegette, megosztotta velünk tapasztalatait a digitális bennszülött gyerekek könyvekhez és az olvasáshoz való kapcsolatáról.

Kis szünet után a délutánt a Városi Könyvtárban folytattuk, ahol a sepsiszentgyörgyi Bod Péter Megyei Könyvtár tematikus tevékenység-bemutatót tartott a különböző helyszíneken. Mi a *Kapcsolódó nemzedékekre figyelve: olvasásnépszerűsítő programok kicsiknek és nagyoknak* című előadást választottuk, ahol sikeres könyvtári rendezvényekről, olvasópályázatokról és klubokról hallhattunk a kisgyermekkortól a kamaszkorig.

A konferencia második napját kerekasztal beszélgetésekkel indítottuk. Az előző napi témák közül ülhetett be mindenki az őt legjobban érdeklőre, és tehette fel kérdéseit az előadónak. Ezután ízelítőt kaphattunk a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár színes programjaiból. Egy szimulátor segítségével átéltük, hogy milyen érzés lenne, ha hirtelen egy földrengés érne minket a nappalinkban, teázás közben. Megtanultuk, hogy mi a teendő, ha ez valóban megtörténne. Megismerkedtünk a cianotípiával: egy fényérzékeny oldat és a napfény segítségével készítettünk másolatot negatívokról és pár növényről. A további kipróbálható programok között volt még virtuális

világ és szabadulószoza, fizikai kísérletek bemutatója és különleges hangszerek kiállítása.

A konferenciát lezáró plenáris ülés és közös ebéd után fakultatív programként kirándulni indultunk. Ellátogattunk Farkaslakára Tamási Áron szülőházához és sírjához, majd Székelykeresztúrra Petőfi körtefájához.

A hosszú nap utolsó állomásaként következett a Nyitott Könyvek Éjszakája, a Székelyudvarhelyi Városi Könyvtár évente megrendezett irodalmi és zenei programja. A belső udvarban könyvturkáló, koncert, színházi előadás, szabadtéri sakk várta a látogatókat. A könyvtáráépület pedig digitális planetáriumot, nyomdatörténeti bemutatót, papírszínház előadásokat, társasjátékozást, valamint különleges hangszerek kiállítását kínálta az érdeklődőknek. A helyi könyvtárosok munkájához a mi négyfős tatabányai csapatunk is csatlakozott szöszmötölővel és játékkal. Suller Ildikó segítségével gyöngyarkötőt és makramé technikával készülő kulcstartót készíthettek kicsik és nagyok, Zantleiterné Szebenyi Zsuzsannával pedig újrahasznosított alapanyagokból készített játékokkal vártuk a gyerekeket és szüleiket. Thék Györgynek köszönhetően fotókkal is színesíthetem a beszámolómat.

Az udvarhelyi könyvtár népszerűségének, a színes programoknak és a város szívében elhelyezkedő, belső és szabadterei helyszínnek köszönhetően rengetegen látogattak el a Nyitott Könyvek Éjszakájára.

Üdítő volt együtt tölteni ezt a szép nyári estét a csillogó szemű könyvtárosokkal és olvasókkal, akik egészen az apróságoktól kezdve a tizenhuszonéves fiatalokon át a felnőttekig élvezték a könyvtár által összeállított programokat.

Komárom-Esztergom megyei Éghajlatváltózási Platform ülése Bábolna 2022. június 1.

NÁSZ JÁNOS

„Nem a környezetet védjük, hanem a környezetben élő embert (önmagától önmagát)”

Mint az Éghajlatváltózási Platform tagja harminc társammal a József Attila Megyei és Városi Könyvtár képviselőjében egy igen értékes és érdekes szakmai napon vehettünk részt június első napján, Bábolnán.

A 2016. szeptember 1.-2018. április 30. között pályázati támogatásból létesült platform történetét Szokolai Brigitta a Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal tit-

kársági menedzsere, kisprezentációjában mutatta be. Az ötéves fenntartási időszak, negyedik évébe léptünk be és évente mindig egy szakmai kihelyezett találkozóra kerül sor. A platform célja a tagok bevonásával: a helyi klímastratégiák kialakítása, szemléletformálás, környezeti nevelés, klíma kerekasztal konferenciák megszervezése és lebonyolítása. A Nemzeti Klímavédelmi Szövetség tagjainak aktivitása alapján jöhetnek létre a megyei klímacsoportok, amelyek így lefedik az egész ország területét. Jelen állapotról is hallhattunk egy összegzést: A helyi, megyei települési klímastratégiák elkészültek már és ezek mérvadóak lesznek a jövőt tekintve. Egy új hároméves klímatudatos szemlélet pályázati lehetőség is szóba került, amellyel még jobban lehet majd támogatni a fenntarthatósági erőfeszítéseket. Negyedévente hírlevéllel is jelentkezik a platform, ezekben közlik a jó gyakorlatokat, és a további pályázati lehetőségeket. A SECAP pályázat alapján a tízezer fő alatti településeken, 2030-ig a széndioxid és üvegházhatású gázok kibocsátását 40%-os csökkentését kell elérni.

Ezt követően, Bábolna polgármestere, Horváth Klára beszélt a városzöldítésről, a részben pályázati forrásokból létesített 3,5 hektáros szabadidő központról, a termálvíz metángáz-talanításával nyert energia hasznosításáról, amelyet a helyi termálfürdő és általános iskolai étkezdájének használati meleg vízzel való ellátására tudnak felhasználni. Tervük az, hogy a település 5-10 éven belül önellátó legyen a helyben megtermelt fenntartható energiákból. A fürdő

FELLNER 300

IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ

Ezzel a címmel indított konferencia-sorozatot, illetve az egész éven át tartó programsorozatot a Kuny Domokos Múzeum Fellner Jakab születésének 300. évfordulója alkalmából. Egész évben különféle programokkal, internetes játékkal, városi sétákkal, kiállítással és az említett konferencia-sorozattal emlékeztek meg a város nagy építészéről, aki nem csak Tatának, hanem az ország számos településének is adott valamit tehetségéből.

Jelen beszámolómban elsősorban a konferencia-sorozatról szeretnék beszámolni, bár végül is csak a befejező, a 2022. augusztus 22-én megvalósult előadásokon sikerült személyesen részt vennem.

De vegyük sorra a meghívók alapján, miről esett szó Fellnerrel kapcsolatban.

Az első konferenciára 2022. június 27-én került sor. Ha a történelmi feldolgozások klasszikus menetét követjük, akkor ebben az esetben is a társadalom és intézményi rendszer kialakulásáról tanácskoztak első körben. A konferencián neves történészek, levéltárosok, muzeológusok adtak elő, akik egyrészt egyházi, másrészt ún. világi intézményeket képviseltek.

A második konferenciára 2022. július 25-én, éppen Fellner Jakab születése napján került sor. (1722. július 25-én, Nikolsburgban látta meg a napvilágot az elő sorban Esterházyak építőmestereként ismert Fellner Jakab.) A rendezvény Fellner Jakab életműve. Pallértól a Baumeisterig címmel zajlott le.

Dr. Fülöp Éva történész, a Kuny Domokos Múzeum nyugalmazott igazgatója előadásában arról szól, miként vált Fellner Jakab egy egyszerű kőműves-pallérból uradalmi építőmester a dunántúli Eszterházy-uradalmakban. Szakszerű, tudományos előadásából az is kiderült, hogy már

melletti szabadidő központ pedig egy rekultivált területen lett kialakítva nemcsak a helyiek öröme. Jó példáját láttuk a helyi zöld törekvéseknek, a városi jólét és turizmus fejlesztésének ezen a szakmai napon. Mindenestre, aki csak Bábolnán jár, vagy terve van egy kellemes nyaralásra vagy hétvégi pihenésre, ha teheti, ne hagyja ki a helyi fürdő és szabadidőpark felkeresését.

abban az időben is jól jött a felemelkedéshez, ha jó házból nőtt az illető.

Dr. Mihalik Béla történész, a Bölcsészettudományi Kutatóközpont Történettudományi Intézetének tudományos titkára Eszterházy Károlyról, Eger utolsó püspökéről (1761-1799) tartott minden részletre kiterjedő előadást, melyben persze szó esett Fellner egri tevékenységéről is.

A szünetet követően Hozák Attila, a naszályi Angyalffy Mátyás Általános Iskola és Művészeti Iskola igazgatója élvezetes, tudományos alapos-sággal, de egyben a humort sem nélkülözve beszélt a Fellner család leszármazásáról, életük alakulásáról.

Stegmayer Máté, a Kuny Domokos Múzeum történelmi muzeológusa előadása némileg kapcsolódott Hozák Attila témájához, hiszen Fellner Jakab örökségéről és örököseiről szól. Előadásának egyik fő érdekessége, hogy a régi térképek és bejegyzések alapján pontosan behatárolta Fellner és családtagjainak ingatlanait, házait. A kuriózum ebben, hogy még sok tatai sem tudja, hol lehetett a híres építőmester háza. Mint ahogy az sem teljesen elterjedt, hogy Fellner sírja a tatai Szent Kereszt plébániatemplom altemplomában van, szinte jelöletlenül, azaz csak a neve nem szerepel rajta.

Összességében elmondható, hogy a három konferencia tudományos alapos-sággal járta körbe Fellenthali Fellner Jakab életét, építőmesteri tevékenységét, mely elsősorban a Dunántúlon érhető tetten, de az ország más pontján is. Vélhetően a nagy érdeklődésre való tekintettel is a szervezők megígérték, hogy a konferenciákon elhangzott előadások szerkesztett változata majd kötet formájában is megjelenik és tanulmányozható lesz.

Nagy érdeklődéssel várjuk....

A Jókai ligettől a Brigetio Gyógyfürdőn át a Monostori Erődig

SZILASSI ANDREA

Az ide nyár igen eseménydúsán alakult a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár számára. Számos alkalommal, összesen nyolcféle programmal készültünk a gyermekrésztlegén kívül a gyermekek és szüleik, nagyszüleik szórakoztatására.

2022. június 1-től augusztus 26-ig Liget mesék címmel, péntekenként, 10-11 óra között papírszínházas mesékkel vártuk az érdeklődőket. A Jókai liget árnyas fái alatt, a pléden és padokon helyet foglaló vendégeknek Deák Anikó, Kálmán Tímea, és Dudás Judit mesélt.

Deák Anikó kollégám a szervezésen, szereplésen, dekoráció készítésén túl arra is nagy gondot fordított, hogy egy nagyobb létszámú hallgatóság is megfelelően halljon mindent. A cél érdekében elektromos áramot nem igénylő mikrofont és hangszórót is beszerezett, alkalmazott.

2022. július 1-től augusztus 19-ig, hétköznapokon 11-17 óra között egy mini könyvtár települt

ki a Brigetio Gyógyfürdő területére. A Strandkönyvtár böngészni, olvasgatni való könyveket, újságokat kínált a strandolóknak. Társasjátékok és kézműves játszóház is várta az érdeklődőket a mesterporta faházban. Amikor a körülmények úgy alakultak, mesehallgatás is szórakoztatta a látogatókat. A program időszaka alatt három iskolai közösségi szolgálatos diák segítette még kollégáink munkáját.

2022. július 17-én, vasárnap a Koppánymonostori Erődbe települtek ki kollégáink. Állati jó hétvége című programunkon papírszínház meséket adtunk elő alkalmi közönségünknek, és babaolvasó csomagokat ajándékoztunk a kisgyermekes szülőknek.

A komáromi Mozaik könyvesbolt táborozói számára háromszor tartott Dudás Judit gyermekfoglalkozásokat. 2022. július 26-án Mi a könyv? témában, majd augusztus 4-én Szeretem az állatokat címmel, végül 2022. augusztus 11-én a Legó hősök következtek.

2022. augusztus 9-én Deák Anikó kollégánk természethez kapcsolódó irodalmi játékokba vonta be a Csudijó Egyesület természetbarát táborának gyermek résztvevőit.

2022. augusztus 22-én gyermekkönyvtáros kollégáink ellátogattak az Aprótalpak Bölcsődébe. Babahívogató könyvtári délutánt szerveztek a bölcsőde kicsinyeinek. Mondókákkal és papírszínház mesékkel szórakoztatták a jelenlévőket. Beszéltek arról is, milyen lehetőségeket kínál gyermekrésztlegünk a picik számára. A rengeteg képeskönyv mellett mondókák, mesék, játékok várják az ide látogató olvasókat. Szülők, nagyszülők számára gyermeknevelési és -ápolási szakkönyvek is találhatóak itt. Mindemellett a könyvtár közösségi tér, találkozóhely is egyben. Munkatársaink ajándékot is vittek magukkal. Babaolvasó csomagokat, amelyeket Komárom város Önkormányzatának finanszírozásával, a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtár szakmai kidolgozásával rendelt meg könyvtárunk kisgyermekek, leendő olvasóink számára.

2022. június 20-án indult öt napos, napközis táborunk, melyet 3-6. osztályos korú gyermekeknek hirdettünk. Célunk, hogy a környezet szeretetének, megővésének fontosságára felhívjuk a figyelmet, hiszen, „amit nem ismerünk, nem is szerethetjük”. Amit pedig szeretünk, azt óvjuk is, vigyázunk rá.

Mindjárt az első nap, az élő könyvtár keretein belül találkozhattak a gyerekek Simon Szilvia biológussal, Dr. Hajdu Zsanett gyógynövényszakértővel, Moczik Csaba és neje amatőr csillagászokkal, és Oláh András klíma- és környezetvédelmi referenssel.

Csoportbontásban, körforgóban beszélgettek 30-30 percet. Mind a „könyvek”, mind a kis olvasók számára újszerű volt ez a fajta találkozó. Kezdetben bátortalanul kérdeztek, majd valami felkeltette az érdeklődésüket, és a lehető legtöbb információt szerették volna megtudni az adott dologgal kapcsolatban. Nagyszerű kérdéseket tettek föl!

Kedden túrázni vittük a gyalogbékákat a Kőhegyre, ahol nagy Ádám túravezető nem csak a Turul-émlékmű, a Szelim-barlang és a Ranczinger Vince kilátó érdekességeiről beszélt, hanem a túrázás mikéntjéről, az írott és íratlan szabályokról is abban az esetben, amikor a városi ember „vendégségbe megy” a természetbe. Az oda- és visszavezető úton kiemelt szerepet kaptak a bogarak és rovarok, árgus szemekkel figyelték, hátha találkoznak egy-egy példánnyal. Találtak is. Nem is akármekkora!

A nap többi részében a játéka volt a főszerep: a megvívás akadálypályáinkon menetlevéllel játszottak át, majd Dörmi macit kaptak jutalmul.

Szerdán a könyvtári kaland volt napirenden, szintén csoportokra osztva, hét állomáson végeztek játékos könyvtárhasználati feladatokat tábo-

rosaink. Betűrendbe rendezés, internethasználat, online katalógus-használat, mesekeresztrejtvény szerepelt a feladatok között. Délután végre előkerült a már sokat emlegetett „bogaras bácsi”, Sasvári Zoltán. Figyelemreméltó módszerekkel és lelkesedéssel mutatta be hat- és nyolclábú társait, közelebb hozva életmódjukat, szokásait, minekutána sok „jujjdefélek”-ből és „fúúúúj!”-ből lett „jéééé!” a foglalkozás végére. Még e sorok írója is tenyerébe engedett egy jól megtermett valamit.

Csütörtökön mozogni mentünk a bogártudós-sá avanszált békákkal a csónakázó-tavi játszótérre és edzőpályára. Ebéd után Telegdi Ágnes láttuk-hallottuk, aki A vizek világa című előadásával örvendeztetett meg bennünket. Mindeközben elsajátítottuk a hattyúk szokásait és életmódját is.

Péntek délelőtt a jubileum-parki játszótéren lazítottunk, mielőtt kinyitott a Tatabánya Múzeum. A Metamorfózis: ember és természet kapcsolata az Által-ér völgyében című kiállítást néztük meg, Katona Mónika nagyszerű vezetésével, interaktív játékokkal.

Kicsi, lelkes táboros csapatunk 2 előadást szervezett és rendezett társaik számára. 2 örök mese feldolgozásával örvendeztettek meg bennünket, a jelmezeket kolléganőnk biztosította a gyerekkönyvtár évek alatt felhalmozott készletéből.

Ebéd után újra összeültünk, hogy egy nagy „együttgondolkodással” lezárjuk a hetet. Játszottuk a kedvencünket – „Hideg szelek fújnak ...”, majd szabad játék következett a szülők érkezéséig. Jó volt látni, ahogy birtokba vették az épület tereit, ahogy egyre otthonosabban mozognak könyves környezetben.

Minden gyalogbéka számára sok egyéb mellett természetessé vált, hogy ahol járunk, csak a lábnymokat hagyjuk a természetben, az élőlényeket nem bántjuk, csak szemléljük, kutatjuk a lehetőségét az ökotudatos mindennapi életnek, és igyekszünk minden nap egy kicsivel többet tenni környezetünkért.

A tábor az NKA segítségével valósulhatott meg.

Pindurik lepték el a Gyermekkönyvtárat!

KUN-KOVÁCS ERIKA

Vegyünk egy csapatnyi kisgyermeket, sok hangszert és lapozót, rengeteg éneket és mondókát : a felhőtlen és vidám együttlétet garantált!

2022. augusztus 12-én és 25-én délelőtt ismét gyerekzsivajtól lett hangos a Gyermekkönyvtár különterme. A szobát ezúttal a színes szőnyegen, anyukájuk ölében ülő, a hangszeres és könyves kosarakat tétován vagy már tapasztaltan felfedező, közben huncutul egymással barátkozó "apróságok" töltötték meg élettel.

Már egy éve, hogy a könyvtár elindította Baba-mama klubját. A programmal az volt a célunk, hogy a legkisebb korosztálynak (és szülőknek) kínáljunk minőségi szabadidős elfoglaltságot a könyvtárban. A kezdeti "óvatos" lépések után egyre többen és többen foglaltak helyet azon a bizonyos szőnyegen, egyre többen tapsoltak, zenéltek és "cirókáztak" együtt velünk.

Minden foglalkozáson énekekkel, mondókákkal, ölbeli játékokkal, meseolvasással, no meg sok-sok hangszerrel várjuk a családokat, a Kicsik pedig játékosan ismerkedhetnek a könyvekkel és a könyvtárral.

Mostantól havonta kétszer találkozhatunk a Cirókán (Baba-mama klubban) egy jókedvű mondókázásra és játékokra a Móricz Zsigmond Városi Könyvtárban.

Unikummal gyarapodott muzeális gyűjteményünk

A' két atyafi Szent Szűzek Gertrudis és Mechtildis imádságos könyve, [...] **Komáromban, 1828,**
Weinmüller I. Bálint betűjével. 1 t., [17], 18-286, [2] p. 145 mm

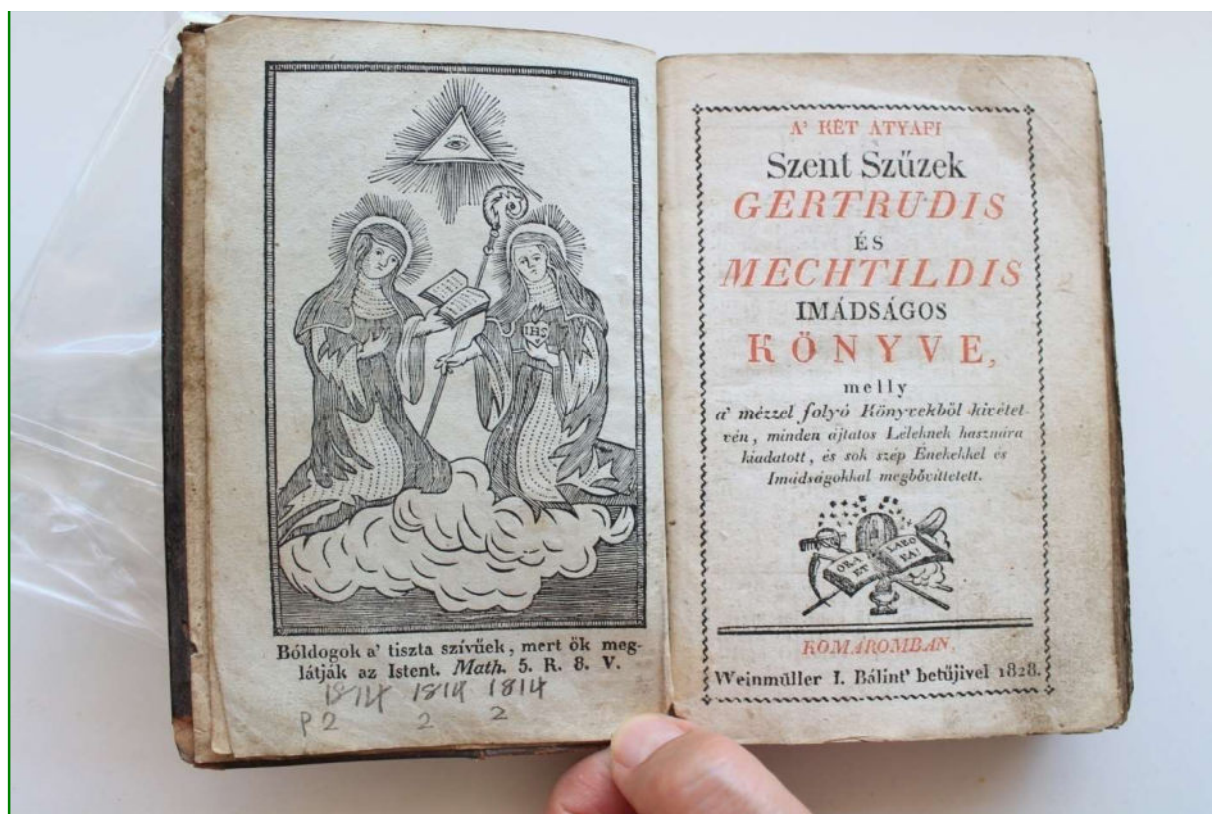
Martin von Cochem Mennyei követek című művének fordítása, eltérő című kiadás. Kétszínnyomású (vörös-fekete) címlappal, két fametszetű képpel (az egyik a címkép) illusztrált.

UNICUM, az egyetlen ismert példány. Korabeli bőrkötése erősen megkopott, gerince hiányzik, az utolsó levél (tartalom) alul) szöveghiánnyal sérült.

A szerző, Martin von Cochem (1634-1712) kapucinus szerzetes, meghatározó lelkesítő író, hatását a korban Szent Ferencéhez hasonlították. A 17.-18. századi imádságos irodalom, kegyességi próza meghatározó alakja. Hallatlanul gazdag életműve 35 munkát foglal magában, amelyből az 1980-as évekig 1767 utánnyomást regisztrált életművének bibliográfusa.

Legsikeresebb, legnagyobb hatású műve a *Das Leben Christi* (1677). Jelen munkája egyedülálló vállalkozásnak számított saját korában., középkori misztikus szentek imádságainak kiadásával. *Preces Gertudianae*, az úgynevezett *Gertrudenbuch* volt az első imádságos könyv (1666-), ma csak 1670-és 1673-as példányból ismert. Latin és német címvariánsokra (Der zweyer H.H. Schwestern..) visszautalva, Mennyei követek címmel 1681-ben jelent meg magyar fordításban először. További magyar kiadásai közül 1737-1876 között 42 különbözőt említ a szakirodalom.

Mai ismereteink szerint csak Komáromban 1799-ben, 1833-ban, 1839-ben és 1854-ben is kiadták. Az 1828-asról azonban eddig nem volt tudomásuk. Ezért is számít szenzációnak a lelet, amelyet még restaurálni kell. Októberben, a Könyvtári Héten szeretnék kiállítani.

2022-ben Tatabánya várossá válásának 75. évfordulójáról emlékezik

IFJ. GYÜSZI LÁSZLÓ

Tatabánya ebben az évben ünnepli meg, emlékezik várossá alakulásának 75. évfordulójáról. Miként lehet ezen évfordulóról megemlékezni?

Idézzük ide egy korábbi évforduló kapcsán íródott cikk legfőbb gondolatait: *„Tudományos konferencián elemezték az előadók a város fejlődését. Könyvbemutatók hívták fel a figyelmet a legújabb helytörténeti kiadványokra. ... Nem hiányoztak a szórakoztató vidám rendezvények sem.”* A cikk írója, Gyüszí László azonban egy észrevételt is tett – csupa jószándékból és a pontosítás kedvéért. *„Talán nem is ide illő szóvátenni azt, ami számomra zavaró volt az ünnepi események során, hogy tudniillik plakátokon, újságokban, meghívókon, szórólapokon mindig azt olvashattuk, hogy 'Tatabánya 60 éves'. Ez így nem igaz. 1947-ben 'csak' az történt, hogy egyesítették az elődközségeket (Bánhidát, Alsógallát, Felsőgallát és Tatabányát) s az egyesített települést várossá nyilvánították.”*

Elsősorban a város önkormányzatának „kötelessége”, hogy emlékezzen arra az időszakra, amikor a II. világháborút követő időszak újjáépítési hullámában felmerült az a kérdés, hogy melyik város legyen Komárom megye központja. Indokolta a várossá alakulást az a tény is, hogy a négy elődtelepülés külön-külön nem volt olyan erős, nem volt meghatározó érdekérvényesítési ereje, melyre egyébként a gazdasági ereje, a bányászat meghatározó szerepe miatt lehetősége lett volna rá.

A politikai, társadalmi és a gazdasági okok, valamint a belügyminiszter rendelete végül is előírta a települések egyesítését. A községek képviselőtestületei a miniszteri rendeletet ismertették, elfogadták és önmagukat feloszlatták.

A községek egyesítését a rendelet 1947. október 1-jével határozta meg. Az új település, melyet Tatabánya megyei város néven hívtak életre 1947. október 10-én a Népházban tartotta meg alakuló ülését. Ezen – mivel más jelölt nem volt – Andó Gyurka Ferencet választották meg a város vezetőjévé.

De miként emlékezhettek meg a város vezetői, a város intézményei, a civil szervezetek, gazdasági társaságok erről a jelen évfordulóról.

Ki-ki a saját módján, lehetőségeihez mérten, kisebb-nagyobb rendezvényeken, kisebb-

nagyobb kiadványok formájában, tudományos igényvel, népszerűsítő füzetekben, vidám, zenés programok szervezésével stb.

Mi, könyvtárosok a saját kútfontk, lehetőségeink, tudásunk, adatbázisaink alapján egy olyan kiadványt készítettünk, készítettünk, mely – úgy véljük – méltó módon emlékezik meg a várossá válásról. Ez pedig nem más, mint a várossá válástól 2021. december 31-i bezárólag egy várostörténeti kronológia. A munka fő szerkesztője, összeállítója a könyvtár helytörténész-könyvtárosa, dr. Horváth Géza. Hosszú évek óta figyeli, jegyzeteli a megyei sajtót, kíséri figyelemmel az országos napilapok, folyóiratok helytörténeti vonatkozású cikket, tanulmányait. Munkája során természetesen felhasználta a tanácsai, önkormányzati választási beszámolókat is. Olyan munka elkészítését vállaltuk – immár többben is –, amely méltó módon emlékezik meg a várossá válásról, az azóta eltelt időszakról. Egy adatbázis, időrendbe szedve a legfőbb eseményeket, történeteket, a fejlesztéseket és persze sajnálatos módon a város legfőbb gazdasági értékét jelentő bányászat megszüntetését.

Az adatok sokaságát jelen sorok írójának egy rövid „várostörténeti” bevezetője nyitja, majd magának az adatgyűjtőnek-szerkesztőnek egy rövid ismertetője a munkájáról és használatának módjáról.

A könyvtár vezetése, a helytörténettel foglalkozó kollégák a város vezetésével és támogatásával úgy gondolja, hogy egy fehérfoltot tüntethet el az évfordulóra megjelenő kiadvány. Már nagyon régen született egy, a város történetét felölelő kiadvány. Jelen sorok írója is már több fórumon hangoztatta, hogy az 1972-ben megjelent, két kötetes monográfia megjelenése óta nem született ilyen kiadvány. Jelen kronológia természetesen nem helyettesíti egy várostörténeti monográfia elkészítését, de ehhez egy olyan szerzői gárdára lenne szükség, melyet a városban működő intézmények, illetve a városhoz kötődő szakemberek alkothatnák. Nem könnyű feladat, hosszas kutatói munkát igényel. (De itt és most ismét felhívom azok figyelmét, akiket érinthet, vagy éppen elindíthatják e munka szervezését, hogy már nagyon időszerű lenne. Talán a 80. évfordulóra...)

Mint ahogy a kronológia elkészítése sem az.

Talán mondhatják azt, hogy egy ilyen kiadvány száraz és unalmas. Bizton állíthatom, hogy nem az – többszöri elolvasás, javítás után sem. Persze az egyes legfontosabb eseményekhez igyekszünk illusztrációkat is találni.

Muzeális könyvtári dokumentumok: megőrzés, nyilvántartás, szolgáltatás 2022., május 24-27.

DR. HORVÁTH GÉZA

A Könyvtári Intézet meglehetősen speciális tanfolyamán Nagyné Sári Alíz Imola és dr. Horváth Géza vett részt a József Attila Megyei-és Városi könyvtár részéről. Tekintettel arra, hogy fiatal történelmi városunk ellenére mi is őrzünk 1850 előtti dokumentumokat, muzeális gyűjteményünkben.

Az OSZK-ban működő Muzeális Könyvtári Dokumentumokat Nyilvántartó Iroda, a Nemzeti könyvtári feladatok között ennek keretében is foglalkozik kulturális javaink védelmével, kellő szakmaisággal gondozza e területet. Így a Régi Nyomtatványok Tára és a Továbbképzési-, szakképzési osztály közös együttműködésének eredményeként mondhatni egy külön szakma alapjával ismerkedhettünk meg. A 30 órás modul tényleg csak az alapokkal való ismerkedésre adott lehetőséget. Az említett nyilvántartás 2022. május 2.-i állása szerint 256 db -, a legkülönbözőbb típusú könyvtár (köz-és egyházi, iskolai stb.) rendelkezik 1851 előtti, muzeális dokumentumokkal. Azt állomány nagysága meghaladja a 11. 254.000 db-ot (köztük 34. 349 RMK). Ezt csak azért említem meg, hogy érzékelhető legyen a nagyságrend és e speciális könyvtári terület jelentősége, miért is fontos ezzel is foglalkoznunk. Szaktudást átadni és szerezni szakoktatás keretében.

Annál is inkább, mert a tanfolyam anyagából, az átadott ismertek köréből kiderült: nagyon speciális és szerteágazó ismertekre van szükségük azoknak, akik szakszerűen kívánják gondozni muzeális könyvállományukat. Művelődés és nyomdászattörténet, művészettörténet és nem utolsósorban a vonatkozó évszázadok köztörténete alapfeltételek ahhoz, hogy kellő színvonalon és hatékonysággal működhessünk munkánkban.

Terveink szerint egy olyan kötet tehetünk a város képzeletbeli asztalára, melyre méltó módon lehetünk büszkéek és ajánlhatjuk a város története iránt érdeklődőknek. Köszönet az adatgyűjtőnek, a szerkesztésben részt vevő munkatársaknak.

Az első két napon az európai és magyar könyvkultúra: középkorral, 15. század kódexekkel (Corvinák), 15. és 16. századi nyomdák és nyomtatványok jellegzetességeivel, fontosabb képviselőivel ismerkedtünk meg. Elmélet és gyakorlat keretében. Utóbbit az MNB és az RMNY vonatkozó köteteinek kézbevétele jelentette. Ezt követően a harmadik-, és részben a negyedik képzési napon a régi nyomtatványok feltárásával, leírásával, különös tekintettel az integrált könyvtári rendszerekre, foglalkoztunk. Ez talán könnyebb volt azon tanfolyami résztvevők számára, akik feldolgozói munkakörökből érkeztek a szakképzésre. Régi könyvek és a művészettörténet jelentette ismeretek között szerepeltek az európai és magyar kötetstörténet, a grafikai dokumentumok leírásának művészettörténeti és bibliográfiai sajátosságai. Utolsó nap a kulturális javak védelméről, a bibliofília és proveniencia – kutatás eredményeiről, illetve személyi és tárgyi hungarikumokról a magyar művelődés történetéből 1800-ig terjedő időhatárral szerezhettünk ismereteket.

Kiváló szakemberek, lelkes tudós kolléganők és kollégák mind a tanárok, mind a diákok között. Utóbbiaknak azt kellett megállapítaniuk, mennyi mindent kellene még elsajátítaniuk e területen. Azzal együtt, hogy jó alapokat szerezhettünk.

Számunkra gyakorlati haszna is volt a tanfolyamnak, hogy személyesen is megismerkedhettünk egyik előadónkkal, dr. Farkas Gábor Farkassal, a már említett MKDNY iroda koordinátorával. Ez pedig jó alapot teremtett jövőbeli gyümölcsöző szakmai együttműködésünkhöz.

MKE Vándorgyűlés 2022 – Kaposvár
MIKOLASEK ZSÓFIA

Az idei vándorgyűlés jelmondata: Fenntarthatóság, szemléletformálás, felelősségvállalás olyan szavakat tartalmaz, mely a megyei könyvtár zászlajára is fel vannak tűzve. Talán ez lehetett az oka annak, hogy 4 előadást is tartottak kollégáink az egyesület kiemelt éves programján.

Nász János a Bibliográfiai Szekcióban kezdte: A hely ismerete, dokumentumfeltárás, fenntarthatóság sajátos találkozása a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban címmel tulajdonképpen összefoglalót nyújtott évtizedekre visszanyúló munkásságáról. Nem pihenhetett sokat, mert kora délután már a Zöldkönyvtári szekcióban folytatta: Magvetők, avagy könyvtárzöldítés a József Attila Megyei és városi Könyvtárban. 2010-2021 című előadásában 10 éve tartó ökotevékenységenket vette számba.

Fenntarthatóság, esélyegyenlőség és közösségfejlesztés a tatabányai József Attila Megyei és Városi Könyvtárban címmel hangzott el előadásunk Márku Mónika és Mikolasek Zsófia prezentálásban. Mónika számbavette közösségeinket: Babaolvasó Klub, JAMÓKA baba-mama klub, Lámpalázás gyermekszínházi csoport, Élni másként Szülőklub, Szülőklub, Van valami Filmklub, Olvasólámpa, Tájoló – biblioterápiás közösség, Játéklklub, Makettklub, Netnagyi Klub, Komárom-Esztergom Megyei Tehetség-gondozó és Léleksegítő Alapítvány Kék Madár Szülőklubja, Keresztény Értelmiségi Szövetsége, Magyar Kékkereszt Egyesület Tatabányai Csoportja, Rotary Klub, Új Forrás – Nyitott Rezervátum, Bárdos Lajos Vegyeskar.

A megyei könyvtár társadalmi felelősségvállalása is szépen bővült az elmúlt egy év során: volt nálunk játékonysági előadás egy helyi

SMA-s testvérpár gyógykezelésének támogatásáért, játékonysági könyvvásárok a Tatabányai 4X4 Terepjárós, Polgári Védelmi és Önkéntes Tűzoltó Egyesület javára. Bevezettük a Csendes órát az autizmussal élő könyvtárhasználók érdekében. A pandémia idején A József Attila Megyei és Városi Könyvtár jóvoltából az önkormányzat folyóiratokat, könyveket szállított az Egyesített Szociális Intézmények idősek otthonába. Adományt gyűjtöttünk Tatabánya ukrán testvértelepülése, Tiszapéterfalva számára, és gyermekkönyveket vittünk az önkormányzati napközis táborban részt vevő gyermekeknek.

A fenntarthatóság és a szemléletformálás az én előadásom témája volt: felvezettem a közlegetők tragédiáját, felhívtam a figyelmet arra, hogy a fenntartható életmód, a környezetvédelem körünk egyik legégetőbb társadalmi csapdája. Ezután azt a 4 dolgot soroltam fel, melyet ökológiai lábnyomunk jelentős csökkentése érdekében meg kellene tennie mindannyiunknak:

- Utazás: repülés Európán belül 3 évente, tengeren túl 5 évente
- Étkezés: csökkentett húsfogyasztás, helyben termesztett élelmiszerek fogyasztása
- Megújuló energia használata a háztartásban
- Ruhavásárlás

A továbbiakban azokat az elemeket mondtam el, melyeket zöld könyvtári programunk tartalmaz felhívva a figyelmet arra, hogy nagyon fontos és alapvető, hogy a szemléletformálást könyvtári eszközökkel tegyük – ezt rajtunk kívül jelenleg más könyvtár nem műveli.

Az előadásokon kívül is érdekes volt számunkra ez a vándorgyűlés. Ha zászlóval kezdek, zászlóval is fejezem be ezt a cikket: a záró plenáris ülésen átvettük a vándorzászlót – a jövő évi vándorgyűlés Tatabányán lesz!

Könyvtárzöldítés a vándorgyűlésen, Kaposváron is

NÁSZ JÁNOS

A hely ismerete, dokumentumfeltárás, fenntarthatóság sajátos találkozása a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban címmel Nász János főkönyvtáros, ökológiai szaktájékoztató tartott prezentációt a kaposvári vándorgyűlés MKE helyismereti-bibliográfia szekciójában 2022. július 15-én. Mondanivalóját öt pontban foglalta össze. Az elsőben bemutatta a megújult könyvtárukat és kiemelte azt, hogy az intézményük szakmai proritásai közé tartoznak a helyismereti, ökológiai és bibliográfiai munkák.

Éppen ezért volt érdekes e három szál összefűzése és azok gyakorlatban való, mások számára is használható példáinak bemutatása. A csaknem kétszeresére bővült könyvtár helyismereti részlege a védett és muzeális könyvektől (amelyek már a megyei értéktárba is bekerültek) eltekintve, szinte mindenki számára közvetlenül elérhető. Nyomatékosította, hogy a helytörténettel, helyismerettel való könyvtári szolgáltatások a magyar és egyetemes történettudomány nélkülözhetetlen elemei. A közel 15.000 darabos helyismereti és 1500 darabos muzeális állomány mellett négy helytörténész és kutatóterem áll az érdeklődők rendelkezésére. Harmadik pontként

bemutatta a már közel ötven éves sajtófigyelésen alapuló helyismereti cikk- valamint a képzőművészeti kiállítások és a közelmúltban a helyi sajtóban megjelent szépirodalmi írások bibliográfiáit, repertóriumát. Napjainkban várható a megyeszékhely 75. évfordulójára megjelentetett várostörténeti kronológia bemutatója is, amely e műhely hathatós munkája alapján jött létre. Ezt követően kitért vázlatosan pontokba szedve a 2018-ban nemzetközi zöldkönyvtári elismerésben részesült ökológiai részlegük könyvtári szolgáltatásaira, mely középpontjában a saját gyűjtemény, és annak sokcélú feltárása és holisztikus szemlélete szerepel, ebben is hangsúlyozva a helytörténeti, helyismereti elhivatottságukat. Az öko-cikk adatbázisukat már többen is hasznosnak ítélték meg és használják a visszajelzések szerint. A JAMK az állományfeltárásnál fontos fenntartható szempontnak tartja a digitalizálást a hagyományos papíralapúval szemben. Egyébként a megyei könyvtár zöld programát egy másik bemutató keretében az említett nap kora délutánján ismertette vázlatosan a prezentáló. És végül és nem utolsó sorban a könyvtári szakmunkák minél erősebb hálózatba rendezésének fontosságát és együttműködését emelte ki, mert a jövőt tekintve a társadalmi felelősségvállalásukban megfogalmazottak szerint célirányosan is így erősíthetik egymást könyvtáraink, akár egymás munkáinak alaposabb megismerésével, akár tapasztalataik önzetlen átadásával, folyamatos innovációval, megújulással.

KÖNYVTÁRI SAJTÓFIGYELÉS

2022. JÚNIUS

1.
2022-ben Tatabánya várossá válásának 75. évfordulójáról emlékezik / ifj. Gyüszti László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 20-21.
- Könyvismertetés a József Attila Megyei és Városi Könyvtár és a Tatabányai Önkormányzat, a város 75. évfordulójára kiadandó helytörténeti kronológiájáról.
2.
A Fehér megközelítése / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 7-8. - ill.
- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár 100. öko-esték programját tartották 2022. április 19-én.
3.
A háromszázat a századikon! / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 10.
- Április 12-én Zolczer János mutatta be legújabb könyvét a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban az öko-esték keretében.
4.
"A legjobb embernek a magyar hazában" : Táncsicsra emlékeztünk / Borbély Ilona. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 12-13. - ill.
- Táncsics Mihály születésének évfordulója alkalmából egy nyolcfős ácseszéri küldöttség találkozott Budapesten Táncsics leszármazottaival.
5.
"A rajznál nincs elementárisabb megnyilatkozás" : Sulyok Gabriella grafikus-operatőr volt a májusi Új Forrás vendége / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 11. - ill.
- Az Új Forrás májusi lapszámbevezetőjén Sulyok Gabriella képzőművész volt a vendég a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
6.
A stratégiaalkotás többszemponú megközelítése : beszámoló / Feketsné Kisvarga Anita. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 3-5. - ill.
- Beszámoló a Könyvtári stratégiatervezés a megváltozott kultúrafogyasztás tükrében című országos szakmai konferenciáról (2022. május 2-3, Tatabánya, JAMVK).
7.
A Szent Koronáról : [hír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 127. sz. (2022. június 2.), p. 8. - ill.
- A Szent Koronáról tart előadást Szántai Lajos magyarságkutató a megyei könyvtárban a Rotary Club szervezésében.
8.
Anne a Zöld Oromból / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 10-11. - ill.
- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár Kávézzon kedvenceivel programsorozatának májusi vendége Anne L. Green (Libor Erzsébet) író volt.
9.
Áprilisi Olvasólámpa / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 8-9. - ill.
- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár áprilisi Olvasólámpa foglalkozásáról.
10.
Autós mozi Kuflikkal / Suller Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 18. - ill.
- Autós mozi gyerekeknek a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban a gyermekkönyvtárosok szervezésében.
11.
Borbás Marcsi - Gasztroangyal a könyvtárban / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 3. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhéten Borbás Marcsi volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vendége.
12.
Bringázz a jövődéért! - avagy könyvtári öko-délelőtt a Kezes-lábas játszóházzal / Kun-Kovács Erika, Dollmayer Bea. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 18-19. - ill.
- A Mesefigurákkal a környezetért rendezvénysorozat programjáról a tatai MórícZ Zsigmond Városi Könyvtár szervezésében.
13.
DZSÉMSZÉSSÖN a JAMK-ban / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 8. - ill.
- Az Új Forrás júniusi vendége Karácsony János zenész volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
14.
Egy póló új élete, avagy Ökoanyu testközelből a könyvtárban / Kun-Kovács Erika. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 17-18. - ill.
- Újrahasznosítási, környezetvédelmi előadást tartottak gyerekeknek a MórícZ Zsigmond Városi Könyvtárban.

15.
Endresz György Repülés- és Hadtörténeti Emléknep / Márku Mónika. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 16-17. - ill.
- Az Endresz Csoport, a Kempen Farkas Középiskola Endresz György had- és repüléstörténeti emléknepet szervezett a komáromi Aranytál étteremben.
16.
Építőipari nívódíjat kapott a Monostori-híd : különleges Komárom új hídja mind a tervezését, mind a kivitelezését illetően. - In: Regio regia : a közép-dunántúli régió üzleti magazinja. - 22. évf. 154. sz. (2022.), p. 36. - ill.
- 2021-ben, Közlekedési létesítmény kategóriában a Monostori híd kaota az Építőipari Nívó Díjat. A táblát április 28-án leplezték le a híd melletti Látogatóközpontnál.
17.
Fereteges Kanapé májusban / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 7. - ill.
- Május 18-án Csujá Imre színművész és az ír zenét játszó helyi Seamróg zenekar voltak a Tatai Kanapé vendégei. A meghívottakkal Turczy István beszélgetett.
18.
Gerzson házasodik / Szlezákné Molnár Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 14. - ill.
- A Bogárháton csapata volt a Dadi Kultúrházvendége 2022. május 30-án, akik 1-2. osztályosoknak adtak műsort.
19.
Helytörténeti barangolásunk Tatabánya múltjában / Sári Aliz Imola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 12. - ill.
- Június 7-én dr. Simonik Péter helytörténésszel helyismereti kirándulást rendezett a megyei könyvtár a felsőgallai zsidó temetőbe.
20.
Héraklész - Héra dicsősége / Dományi Zsuzsanna. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 20. - ill.
- 2022. május 4-én Tasnádi István drámaíró, rendező, gyermekkönyvíró volt a tatai Városi Könyvtár vendége.
21.
In memoriam Monostori Imre (1945-2021) : búcsú az irodalomtörténészről / Horváth Géza ; Mezey László Miklós. - In: Könyv, könyvtár, könyvtáros. - 30. évf. 11. sz. (2021. november), p. 44-47. - ill.
- Nekrológ a 76. életében elhunyt irodalomtörténész-könyvtárosról, dr. Monostori Imréről.
22.
Izgalom a tetőfokon - Író-olvasó találkozó Wéber Anikóval / Gerginé Kolok Melinda. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 18-19. - ill.
- 2022. május 11-én Wéber Anikó gyermekregény író volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtár gyermekkönyvtárának vendége.
23.
Kalandozások Schäffer Erzsébettel / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 7. - ill.
- A József Attila Megyei és Városi Könyvtár Kávézzon kedvenceivel programsorozatának 2022. április 7-i délutánján a népszerű újságíró és szerző, Schäffer Erzsébet volt a vendég.
24.
Kortárs magyar írók az Olvasólámpa fényében / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 10-11. - ill.
- A márciusi Olvasólámpa témája a kortárs magyar írók munkássága volt.
25.
Költészet napi előadást és kiállítás-megnyitót a Népház úti fiókkönyvtárban / Nagy Edit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 9-10. - ill.
- Kiállítás és verses előadást a JAMK Népház úti Fiókkönyvtárban a Költészet Napja alkalmából.
26.
Könyvpiknik az ökoteraszon / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 4. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhét keretében Könyvpikniket rendezett a megyei könyvtár helyi írók dedikálásával, zenés koncertekkel a könyvtár ökoteraszán.
27.
Könyvtár minden korosztálynak : az olvasók csábításához nem elég a jó olvasnivaló, gazdag programokra is szükség van / Színak Evelyn. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 140. sz. (2022. június 18.), p. 8. - ill.
- Beszélgetés Dudás Judittal, a komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár újonnan kinevezett igazgatójával pályájáról, terveiről.
28.
Lábnymok a sárban - Könyvbemutatóval egybekötött író-olvasó találkozó a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban / Márku Mónika. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 23-24. - ill.
- 2022. május 10-én Pfeiffer Gábor volt a megyei könyvtár vendége, aki a Lábnymok a sárban című könyvét mutatta be az érdeklődő olvasóknak.

29.
Lovász Zoltán grafikusművész kiállítása / Tari-Székely Karola. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 13. - ill.
- Május 4-én nyílt meg Lovász Zoltán grafikusművész „Ikonok, legendák című kiállítása a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
30.
Madarak és fák napja a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban / Brunner Bernadett. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 19.
- 2022. május 9-én dr. Hajdu Zsanett volt a Megyei Könyvtár vendége. A Madarak és fák napja alkalmából meghívott biológus és gyógynövényszakértő tartott ismeretterjesztő előadást gyerekeknek.
31.
Megérkezett az Utazó Parnasszus a Nyitott Rezervátumba / ifj. Gyüszí László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 6. - ill.
- A József Attila Megyei és Városi Könyvtárban mutatták be az Új Forrás legújabb számát.
32.
Napfényből és vámpírvérből nem volt hiány : Holdas Hanna kalandjai elevenedtek meg a Szent Borbála téren, hétvégi karneválon / S. G. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 141. sz. (2022. június 20.), p. 3. - ill.
- Az oroszlányi Szent Borbála téren 2022. június 18-án megrendezésre került a Napfény Karnevál, amely most Holdas Hanna kalandjai köré épült.
33.
Nehezen jutott szóhoz a költő / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 139. sz. (2022. június 17.), p. 1., 5. - ill.
- Tartalom: A költő nehezen jutott szóhoz a zenész mellett : Karácsony János gitáros volt az UFO-Nyitott Rezervátum vendége Karácsony János énekes a JAMK-ban az Új Forrás júniusi estjén.
34.
"Olyan helyekre nyertünk bepillantást, amelyek nem mindennapiak" : beszélgetés a "Könyvtár, ami összeköt" ösztöndíjprogram résztvevőivel / Villám Judit. - In: Könyv, könyvtár, könyvtáros. - 30. évf. 11. sz. (2021. november), p. 23-37. - ill.
- Az Országgyűlési Könyvtár "Könyvtár, ami összeköt" - Kárpát-medencei fiatal könyvtárosok ösztöndíjprogramjának résztvevői beszámolója.
35.
On Sai / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 5. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhét keretében On Sai (Varga Beáta) ifjúsági író volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vendége.
36.
OTTO robotok jártak a könyvtárban / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 10. - ill.
- 2022. május 23-án a Végvári Rendszerház tartott robotprogramozási bemutatót a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
37.
Ovisok találkoztak Vadadi Adriennel / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 19-20. - ill.
- 2022. április 8-án Vadadi Adrienn gyermekkönyv író volt a tatai városi könyvtár vendége.
38.
Összezőldülés - Zöldkönyvtári találkozó Szekszárdon 2022. április 21-22. / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 15-16. - ill.
- Beszámoló a Szekszárdon megrendezett zöldkönyvtári konferenciáról.
39.
Padlórobotok a megyei könyvtárban / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 9. - ill.
- Robotika bemutatót tartottak könyvtárosok számára a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
40.
Palotás Petra - Műsorvezetőből író / Fábián Ildikó. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 6-7. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhéten Palotás Petra volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vendége.
41.
Pár-beszéd - Zene és irodalom / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 3. - ill.
- Dész András, Dész László, Spiró György és Závada Pál zenés irodalmi estje a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban a 93. Ünnepi Könyvhét programjaként.
42.
Program. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 136. sz. (2022. június 14.), p. 5.
- A Tatai Kanapé vendégei Takács Nikolas és Esztergályos Patrik lesznek.
43.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 126. sz. (2022. június 1.), p. 5.
- Szántai Lajos magyarságkutató tart előadást a Szent Korona múltja, jelene és jövője címmel a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban. Programelőzetes.
44.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 137. sz. (2022. június 15.), p. 5.
- Círóka baba-mama klub a tatai Móríc Zsigmond Városi Könyvtárban.

45.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 137. sz. (2022. június 15.), p. 5.
- Jótékonyági előadás a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban egy helyi SMA-s testvérpár gyógyításának támogatásáért.
46.
Rejtély a könyvtárban / Schiffer Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 15. - ill.
- Könyvvadászat június 14-én 5-6. osztályosoknak a bakonyársárházi Községi Könyvtárban.
47.
Relikviák és hagyományörzés a könyvtárban / ifj. Gyüsi László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 21. - ill.
- 2022. május 13-án a József Attila Megyei és Városi könyvtár vendége volt a komáromi Botló Kriszta és Dikász László hagyományörzők, akik rendhagyó történelemóra keretében mutatták be világháborús relikviagyűjteményüket az Árpád Gimnázium 10. évfolyamos diákjainak.
48.
Rényi Ádám - Osztálytalálkozó és Bezzeggyerek / Mikolasek Zsófia. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 5. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhét keretében Rényi Ádám íróval Mikolasek Zsófia beszélgetett a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
49.
Sándor Anikó - El Camino, ahol a csodák is megtörténnek / Nász János. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 6. - ill.
- A 93. Ünnepi Könyvhét keretében Sándor Anikó volt a József Attila Megyei és Városi Könyvtár vendége.
50.
Sikeres május / Dudás Judit. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 9. - ill.
- A komáromi Jókai Mór Városi Könyvtár májusi programjairól.
51.
Sokan nem haboztak, lapoztak / W. Zs. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 126. sz. (2022. június 1.), p. 4.
- Az oroszlanói könyvtár által megrendezett Ne habozz, lapozz! elnevezésű olvasási verseny végeredményét hirdették ki.
52.
Szeljegyzetek egy tanulmány margójára / ifj. Gyüsi László. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 21-23.
- Dunai Andrea Zsidó filantróp, iparmágnás és műgyűjtő. Vida Jenő festményeinek sorsa című tanulmányáról.
53.
Sztárok a kanapén : szerencsés, aki már kiskorában tudja, mi akar lenni / Kiss T. József. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 144. sz. (2022. június 23.), p. 9. - ill.
- A tatai Mór Zsigmond Városi Könyvtár Tatai Kanapé című beszélgetős műsorának legutóbbi vendégei Takács Nikolas énekes és Esztergályos Patrik párbajtőröző voltak.
54.
Tarolt a Pár-beszéd és a gasztróangyal is : telt ház, változatos programok a megyeközpontban az Ünnepi Könyvhéten. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 140. sz. (2022. június 18.), p. 4. - ill.
- 2022-ben is megrendezésre került az Ünnepi Könyvhét a József Attila Megyei és Városi Könyvtárban.
55.
Tavaszi szárnyán érkeztek a versek / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 17. - ill.
- A Madarak és Fák Napja alkalmából szavalóversenyt hirdetett a tatai városi könyvtár alsósok számára.
56.
Tinódiról szól a legújabb kötet : dalokból, olvasmányokból és pici szilánkokból formálta meg a főszerlejt / Walczér Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 137. sz. (2022. június 15.), p. 6. - ill.
- Cselenyák Imre: Tinódi című könyvének bemutatója a dorogi városi könyvtárban.
57.
Turczai István Robin Hóddal érkezett a könyvtárba / Goldschmidt Éva. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 19. - ill.
- A gyermekeknek tartott író-olvasó találkozó vendége Turczai István volt 2022. június 8-án a Mór Zsigmond Városi Könyvtárban, aki Robin Hód című könyvéről mesélt.
58.
Vau és Miau Dadon / Szlezákné Molnár Katalin. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 6. sz. (2022. június), p. 14. - ill.
- A Portéka Színpad Vau és Miau előadását nézhették meg a Dadi Nefelejcs Óvoda és Minibölcsőde gyermekei június 7-én a dadi Községi Könyvtár szervezésében.
59.
Zöldkönyvtári találkozó / Kotogán Mariann. - In: Kemlib [Elektronikus dokumentum] : a Téka Téma online utóda. - 12. évf. 5. sz. (2022), p. 14.
- Beszámoló a Szekszárdon megrendezésre került zöldkönyvtári találkozóról.

2022. július

1.
Kedvenc volt a számháború / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 159. sz. (2022. július 11.), p. 1., 4. - ill.
- Tartalom: Fehér bottal a kezükben sétálhattak a táborozók : "szabadokká" válhattak a gyermekek az annavölgyi táborban
Az Annavölgyi Könyvtár első napközis táborának eseményci.
2.
Készül a könyvtár és a tudásközpont : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 169. sz. (2022. július 22.), p. 2.
- Tatán zajlik a volt Tiszti Klub épületének könyvtárrá alakítása, 900 millió Ft központi támogatásból.
3.
Kölyökolvasók találkoztak / W. P. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 151. sz. (2022. július 1.), p. 6. - ill.
- A Legyél te is Kölyökolvasó! című országos mozgalom dorogi fordulója a Gáthy Zoltán Városi Könyvtárban, Dorogon
4.
Könyvtár és tudásközpont lesz : [képhír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 176. sz. (2022. július 30.), p. 7. - ill.
- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár a felújítás alatt álló egykori Tiszti Klub épületében kap helyet.
5.
Könyvtárnyi baj / Hamvay Péter. - In: HVG : gazdasági, politikai hírmagazin. - 44. évf. 26. sz. (2022. június 30.), p. 16-17. - ill.
- Országos Széchényi Könyvtár, Budapest: szolgáltatások, olvasási szokások megváltozása, felújítások.
6.
Könyvtárosok látogatják meg egymást, ötleteket visznek haza : egyedülálló programot valósítanak meg a szomszédos városok intézményei / Walczer Patrik. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 153. sz. (2022. július 4.), p. 4. - ill.
- Új ötleteket, tapasztalatokat cserélnek az esztergomi Helischer József, illetve a dorogi Gáthy Zoltán Városi Könyvtár munkatársai.
7.
Kuriózum a tékában / Sugár Gabi. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 161. sz. (2022. július 13.), p. 1., 5. - ill.
- Tartalom: Értékes lelet került a tékéba : restaurálás után látható az 1828-ban Komáromban nyomtatott könyv
A JAMVK muzeális gyűjteményének új darabja: A két atyafi Szent Szűzek Gertrudis és Mechtildis..(1828) című könyv ismertetése. dr Horváth Géza (Nem interjú.)
8.
Megújul a Művelődési Ház : [hír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 162. sz. (2022. július 14.), p. 5.
- Augusztusra teljesen megújul a mocsai Petőfi Sándor Művelődési Ház és Könyvtár.
9.
Perka, a kis solymászlány : új regénnyel ajándékozta meg az ünnepi könyvhetet az író / Pörtl Zoltán. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 156. sz. (2022. július 7.), p. 1., 12. - ill.
- Schmötz Margit esztergomi író, a helyi Városi Könyvtár igazgatója a Sólomok fellege című művének ismertetése.
10.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 161. sz. (2022. július 13.), p. 5.
- Fuli Anikó, a tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár munkatársa a Fellner-emlékévként alkalmából előadást tart a helyi idősök otthonában.
11.
Régi helyén a szobor : [képhír]. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 172. sz. (2022. július 26.), p. 5. - ill.
- Visszahelyezték régi helyére, a könyvtár előtti füves részre Kucs Béla Ülő nő című szobrát.
12.
Strandkönyvtár. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 157. sz. (2022. július 8.), p. 5.
- Ingyenes strandkönyvtár működik a komáromi Brigetio Gyógyfürdőben.
13.
Zárvatartás. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 161. sz. (2022. július 13.), p. 5.
- Felújítási munkálatok miatt július 16-ig zárva tart az almásfüzitői könyvtár.

2022. augusztus

1.
A bontás után már építkeznek : egyre látványosabb a változás - tudásközpont és új városi könyvtár nem csak a tataiaknak / Kiss T. József. - In: Kisalföld : a család napilapja : komáromi kiadás. - 77. évf. 177. sz. (2022. augusztus 1.), p. 5. - ill.
- Zajlik az egykori tatai Tiszti Klub épületének átalakítása, ami az elkészülte után a városi könyvtárnak ad majd otthont.
2.
Filmvetítés a város szívében : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 185. sz. (2022. augusztus 10.), p. 4.
- 2022. augusztus első hétvégéjén filmet vetítettek az orosz-lányi Szent Borbála téren, a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtár szervezésében.
3.
Folytatódnak az előadások : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 185. sz. (2022. augusztus 10.), p. 4.
- "Köszöntjük Ógyallát!" címmel helytörténeti előadásra várta az érdeklődőket a Rákóczi Szövetség a Kölcsey Ferenc Művelődési Központ és Könyvtárba.
4.
Kiállítás nyílt a fiókkönyvtárban : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 202. sz. (2022. augusztus 31.), p. 2.
- A JAMVK Népház úti fiókkönyvtárában a HKE Képzőművészeti Tagozat Tatai Régiójának 7 tagja alkotásaiból nyílt tárlat.
5.
Minőségi produkciókkal várják az érdeklődőket : a kultúra érdekében működnek együtt és immár havonta egyeztetnek az esztergomi intézmények / W. P. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 180. sz. (2022. augusztus 4.), p. 2. - ill.
Kulturális kerekasztal-beszélgetést tartottak az esztergomi városi könyvtárban.
6.
Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 179. sz. (2022. augusztus 3.), p. 5.
- A tatai Móricz Zsigmond Városi Könyvtár gyermekrajzpályázatot hirdet az új könyvtár építési folyamatának témájából.
7.
Pályázat. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 184. sz. (2022. augusztus 9.), p. 5.
- A bajnai önkormányzat és a községi könyvtár fotópályázatot hirdet a fény és az árnyék játéka témában.
8.
Programok : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 181. sz. (2022. augusztus 5.), p. 5.
- Konzol klubba várják az érdeklődőket 2022. augusztus 5-én Ácson a Bartók Béla Művelődési Ház és Könyvtárban.
9.
Programok : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 190. sz. (2022. augusztus 16.), p. 6.
- A tatai városi könyvtár előadást szervez Léda (Diósiné Brüll Adél) születésének 150. évfordulója alkalmából.
10.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 200. sz. (2022. augusztus 29.), p. 5.
- Tatai Kanapé Hevesi Tamással és Danis Lídiával a tatai városi könyvtár szervezésében a Magyar Zoltán Művelődési Központban. Programelőzetes.
11.
Programok. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 202. sz. (2022. augusztus 31.), p. 5.
- Vidám vakációzáró programot szervez az esztergomi Helischer József Városi Könyvtár.
12.
Távcsővel kémlelték az égboltot Epölön. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 194. sz. (2022. augusztus 22.), p. 4.
- Az Epöli Községi Könyvtár csillaglest szervezett fiatalok számára.
13.
Új könyvek közül lehet válogatni : [hír]. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 197. sz. (2022. augusztus 25.), p. 4.
- Új könyvek a Bartók Béla Művelődési Központ és Könyvtárban.
14.
Zárvatartás. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 178. sz. (2022. augusztus 2.), p. 5.
- A kishéri Wass Albert Művelődési Központ és Könyvtár augusztus 22-ig zárva tart.
15.
Zárvatartás. - In: Komárom-Esztergom Megyei 24 Óra. - 33. évf. 183. sz. (2022. augusztus 8.), p. 5.
- A kishéri Wass Albert Művelődési Központ és Könyvtár augusztus 22-ig zárva tart.